

Jak se (ne)stát spisovatelem

(POVÍDÁNÍ O TVŮRČÍM PSANÍ)

Pavel Šimík
(šíma)

Jak se (ne)stát spisovatelem

Pavel Šimík (šíma)

copyright © 2009 Pavel Šimík

ukázky textů © 2007 – 2009 Pavel Šimík

texty povídkové © 2007 – 2009 Pavel Šimík

korektura textu a zpracování: Pavel Šimík

(případné překlepy a nedoklepy vyhrazeny, sestaveno nejen ze samostatných textů publikovaných na SASPI, na literárním serveru Společenství amatérských spisovatelů – www.SASPI.cz)

Tato kniha je v elektronické podobě. Může být šířena zdarma, avšak autor zakazuje jakékoliv zasahování do textu, včetně formátování, nebo vyjímání částí textu, pokud nejde o doslovnou citaci.

Úvodem...

Než se dáme společně do díla a začneme se prodírat problematikou **tvůrčího psaní**, měli bychom si vyjasnit pojmy a říci si, co nám tato publikace může a nemůže dát. V každém případě za vás tento text nic nenapíše, to zůstane na vás, **autorech literárních děl**. Počítejte s tím, že se z vás nestanou přes noc úspěšní spisovatelé, nebo básníci, protože psaní je tvůrčí proces a autor roste s každým svým dílem, které napíše nejen sobě pro radost, ale i pro své případné čtenáře.

Možná bychom si měli hned na začátku vyjasnit pojem „**tvůrčího psaní**“. Co to vůbec znamená? Jak můžeme a nemůžeme psát tvůrčím způsobem? Znamená to, že když si sedneme za stůl, vezmeme čistý list papíru, pero do ruky a dáme se do psaní, budeme ihned připraveni něco říci (sdělit) svým čtenářům? Psaní povídek, románů, nebo básní není jako bychom si psali do svého deníčku, co všechno jsme dneska zažili. Možná by toto sdělení mělo určitý informační význam, ale jeho umělecká hodnota by byla patrně nulová.

Nevěříte? Stačí, když se podíváme na malou ukázkou:

Milý deníčku. Dneska byl den na hovno. Ráno jsem zaspal a přišel pozdě do školy. Ani jsem se pořádně nenasnídál a neumyl. Ve škole mě třídní uča pěkně vynadala a řekla mi, že si mám pořádně nachystat budíka, nebo chodit večer brzo spát a neseďt do noci u televize, nebo u počítače. Co je ji do toho? Krávě... V matice jsem dostal pětku z testu. Matikář je vůl, bylo to minimálně na čtyřku, ale vysvětluj to volovi. Domů se mi moc nechťelo. Matka zuřila a fotr mě poslal do pokoje, abych se šel pořádně učit a zakázal mi počítač i televizi. Debil jeden... Je večer, jsem po večeri, úkoly mám napsané, ale spát se mi nechce. Nevím, co budu dělat, asi si přečtu ještě kus nějaké knížky. Tak zase zítra, snad bude líp, nezaspím a třídní mě zase neseřve...

Říká se, že papír snese všechno. Pokud si myslíte, že by z tímto „**deníkovým zápisem**“ nešlo nic udělat, pak jste na omylu. Ale abych tu ze sebe nedělal machra, nedělal ramena a mlátil prázdnou slámu, pokusíme se s tím něco udělat:

Milý deníčku, co ti budu říkat, dnešek se zase nepovedl. Ve škole to byl děs a hrůza. Nejenže jsem dostal pořádného zjeba, ještě jsem vyfasoval bombu z matyky, jako bych byl malý Jarda. Matikář je skopová hlava a nedá si to vymluvit, asi si myslí, že je hned druhým za Ajnštainem. No, minimálně druhým, nebo třetí, protože tvrdí, že nejlépe umí matyku pánbůh, ale já si myslím, že ne. Proč Protože se naší mámě narodila místo jednoho děčka dvojčata a já budu namísto jednoho, hlídat dva fakany. Zatraceně. Je večer. Doma mě seřval ještě pro jistotu i fotr a hodil mi žákovskou na zem. Ať si prý zvykám, když se nechcu učit, budu se hrbít u lopaty. Kretén. Kde bych na ni vzal, za to kapesný, co mi fotr dává? Asi půjdu spát, kompa i bednu mám zakázanou, takže si asi přečtu Vinetua a půjdu chrápat zase až kolem půlnoci. Ať se z toho všichni poserou. No co, zítra je taky den, tak se měj...

Hned je to o něčem jiném, že ano? Ale určitě by se z tímto textem ještě dalo něco dělat, například **vynechat sprostá slova**, přinejmenším ta nejsprostší a popřípadě i **text malinko proškrtat a zkrátit**. No uznejte sami, komu by se chtělo psát do deníčku hotové romány?

Milý deníčku, vypadá to na hovno. Ve škole to nestojí za nic a doma mám zaracha. Na bednu ani komp se nesmím podívat a učit se mi nechce. Fotr tíše zuří a vypadá jako krocan vytažený z trouby. Asi se na všechno vykašlu a půjdu spát. Další ti prozradím zítra, tak se měj...

Vidíte, text se hezky zkrátil. Až na tu kuli v něm zůstaly všechny důležité informace. Pokud byste se samotným textem chtěli ještě něco udělat, možná by to šlo, ale nebude to lehké. Takže posuďte sami:

Milý deníčku, co ti budu psát, víš to nejlépe sám, život stojí za hovno a lépe už asi nebude. Pokud to přežiju, ozvu se zase zítra. Tvůj...

Myslím, že by to pro začátek stačilo. Nezbyvá, než se vrhnout na první kapitolu. A o čem bude? Nechte se překvapit... Tak dobře, zamysleme se nad potřebou vypsání se a nad tím, co vedlo člověka, aby se naučil číst a psát. Že to bude děsná nuda? Uvidíme...

Kapitola první: Když obrázky nestačí

Představte si, že žijete v době kamenné a probouzíte se v nějaké té mrazivé jeskyni. Oheň zase vyhasl, protože se nenašel žádný chlap, který by o něj celou studenou noc pečoval. Ach, ano, málem bych zapomněl, jste ženou... Cože? Ono asi být ženou v době kamenné nebyla žádná legrace, když vás jeden táhl za vlasy do jeskyně, aby si na vás ukojil své sexuální choutky. A aby toho nebylo ještě málo, musela byste mu od této chvíle vařit a čistit jeho potrhane a špinavé kůže. Ano, nejspíše půjde o manželství na psí známku, bez obřadu a svatební cesty. Co že se stalo s naší běžnou realitou?

Proč jsem vás uvrhl do doby kamenné? Vždyť tehdy lidé sotva uměli rozdělat oheň. Abych řekl pravdu, už si ani pořádně nepamatuju, zda byl tehdy člověk (jako představitel lidské rasy v plenkách) ještě sběračem plodů (tedy vegetariánem), nebo se již dal na lov (a to nejlépe v tlupě) a stal se tak masožravcem. Co to má společného s psaním? S tvůrčím psaním? Nedej Bože se čtením? Vždyť tehdy lidé byli rádi, když se jim podařilo na skalní stěnu namalovat nějaký ten **obrázek**. Ano, doba byla zlá, ale čas neúprosně plynul. A s ním přišla potřeba nejen vyjadřovat své pocity, ale také je uskladňovat na horší časy, neřkuli pro své děti a děti jejich dětí, aby nebyla minulost nikdy zapomenuta. Avšak dříve, než-li přišlo **písmo**, vyvinula se **řeč**, jako prostředek vzájemné **komunikace**. A protože jsou lidé tvory zapomnětlivými, bylo nutné tuto řeč uchovat v nějaké použitelné formě. A světe div se, co se nestalo, s postupem času nastoupilo psané slovo...

Říkáte si, k čemu je dobré **psané slovo**? Pokud se nad tím zamyslíme, pak je nejsnazší volbou psaní zákonů a nařízení. Dále pak počítání daní a desátků, což se velmi osvědčilo už v raném středověku. Že jsem přeskočil hodný kus ve vývoji lidstva? Co Egyptané a jejich klínové písmo? Co městské státy rozmístěné okolo Středozezemního moře? Proč se nedrží chronologické posloupnosti? Proč nezmíním fakt, že nejprve se začalo psát na hliněné tabulky, později někdo v Číně vynalezl papyrus, bylo-li to vůbec v Číně. A chvíli trvalo, než se začalo psát na papír, který známe dnes. V raných dobách lidem stačila vydělaná kůže (nejlépe ze skotu – volové prominou).

Abych to zkrátil, psát lze na cokoliv. Už jako děti jsme rádi psávali pastelkou, nebo fixou na bílou zeď našeho útulného domova, nehledě na to, že s postupem času museli naši rodiče znovu vymalovat a my jsem dostali pořádně za ucho. Psát se dá i do písku v pískovišti, ale tento způsob uchování textu je dosti nestálý, nehledě na to, že v předškolním věku umí sotva někdo psát. Pomineme-li fakt, že jen dnes je běžné, aby se každé dítě naučilo psát, v historii lidstva uměli číst a psát většinou jen mniši, úředníci, kněží a šlechta. Na sprostý lid zůstala jen robota. Dokud se kolo dějin znovu nepootočilo a této výsady se dostalo i obyčejným lidem.

K čemu je tedy dobré umět **číst a psát**? Třeba proto, abychom si přečetli nějakou tu smlouvu a následně ji i podepsali. Dneska když se nepodepíšete, málem nedostanete ani výplatu, ne-li důchod. Ať už je to jak chce, vůbec si nevážíme faktu, že je nám umožněno studovat a také se zapojit do onoho nikdy nekončícího procesu vyjádření našich myšlenek a pocitů dalším generacím, které přijdou po nás. Získat něčí zkušenosti, aniž bychom je museli zažít na vlastní kůži je k nezaplacení. A právě proto je dobré umět nějaký **jazyk** a vyjadřovat se v něm, nejlépe **mateřský**.

Kde jsme to tedy skončili? U **psaného jazyka**? Opustili jsme svět obrázků a prapodivných skřeků, které snad ještě nebyly ani mluveným slovem v tom či onom jazyku a vydali jsem se zpět napříč časem až k dnešní době. Ono to dá pěknou práci naučit se všechna ta písmenka a zároveň je

umět skládat do smysluplných celků. Proto je důležité nejen umět psát, ale také číst a číst hodně, abychom měli **co největší slovní zásobu**. A bud'me také rádi, že nežijeme v Asii, kde se lidé učí psát oním obrázkovým písmem s neskutečně velkým počtem znaků, které si tamní lidé musí pamatovat. My si vystačíme jen s několika písmenky, číslicemi a znaky. Že nevíte, kolik má vůbec písmenek naše abeceda? Abych se přiznal, já také ne. Tak dobře, zkusíme si je spočítat...

<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>	<i>H</i>	<i>CH</i>
<i>I</i>	<i>J</i>	<i>K</i>	<i>L</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>O</i>	<i>P</i>	<i>Q</i>
<i>R</i>	<i>S</i>	<i>T</i>	<i>U</i>	<i>V</i>	<i>W</i>	<i>X</i>	<i>Y</i>	<i>Z</i>

Je jich hodně a to jsem neuvedl ještě další písmenka s háčkem, nebo čárkou:

ě	š	č	ř	ž	ý	á	í	é
---	---	---	---	---	---	---	---	---

A také hromadu číslic:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Dále nejen interpunkční znaménka:

.	,	;	!	?	„	-	/	()
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

A další speciální znaky:

~	@	#	\$	%	^	&	*	`	
---	---	---	----	---	---	---	---	---	--

A nyní si představte, kolik času uběhlo, než jsme se je naučili používat a míchat dohromady, aby mělo naše počínání hlavu a patu. Nebylo by nám lépe, kdybychom si vystačili s obrázky? Jenže, to bychom se asi museli vrátit zpátky do jeskyní a to se zřejmě nikomu nebude chtít. Patrně už zde byla řeč o tom, na čem vším se kdy kreslilo a psalo: skalní stěny, vypálené hliněné tabulky, dřevěné tabule, nebo tabulky, omítnuté stěny, papyrus, papír a nyní i na klávesnici počítače. Pokud pomínu fakt, že nám nyní stačí jen tak ťukat do klávesnice, museli jsme také něčím psát.

Čím se kdysi psalo? Kusem klacku, hřebíkem, husím brkem, plnicím perem, tužkou a propisovačkou. Nesmím také zapomenout na obyčejný prst, který používám i nyní, když buším ze všech sil do klávesnice počítače a snažím se ze sebe vypsát své dojmy získané z vlastního tvůrčího psaní. Nakonec, malovat jsme se naučili dřív, než jsme se dali do učení a každé dítě umí nakreslit „sluníčko“, „domeček“, nebo „prasátko“ asi dřív, než začne chodit do školy. **Kdy tedy kreslení nestačí?** Tehdy, když nám jde o vyjádření složitějších myšlenek, které nelze popsat jednotlivými obrázky, ale je nutno použít nějaký běžně používaný jazyk, kterým se dokážeme domluvit s ostatními lidmi ve svém okolí.

O čem tedy ono „*tvůrčí psaní*“ je? O skládání výše uvedených písmen, číslic a znaků do podoby, která bude nejen čtivá, ale bude také přenášet ve svém textu nějakou myšlenku (například ponaučení, zážitek, autorský postoj, apod.). Ale to samo o sobě nestačí, protože pokud nás nějaký text nemá čemu naučit, musí mít i jiný význam, například k pobavení (aby nás rozveselil, rozesmutněl, vyděsil, nebo pořádně napnul). Dobře napsaný text nedovolí, aby od něj čtenář odešel, pokud se nemusí najíst, hlídat děti, jít si vydělat na chleba, či vodu, nebo odejít vykonat potřebu. Takový text musí čtenáře přikovat k židli a přinutit jej ke čtení, i kdyby trakaře padaly...

Co tedy potřebujeme ke psaní? Nejlépe papír a pero, nebo tužku. Ti movitější mohou použít psací stroj, nebo počítač. Psát perem delší texty je hodně namáhavé, proto je lepší použít psací stroj, nebo klávesnici počítače (myšleno včetně celé sestavy počítače – obrazovky a oné bedny s procesorem a pamětí, protože samotná klávesnice nám bude jaksi k ničemu). Je dobré, když při psaní ovládáte psaní všemi deseti prsty, alespoň vám vyjádření vašich nápadů a myšlenek nebude trvat příliš dlouho. **Máme tedy čím psát a na čem, nyní potřebujeme nějaký nápad, nebo myšlenku a rozvinout jej.**

Jak vůbec psát, aby to mělo hlavu a patu? **Musíme si nejdříve ujasnit, co chceme napsat, zda půjde o báseň, nebo povídku.** Jinak se tvoří v Poezii a jinak v Próze. Sice se v obou případech používají stejná písmenka a číslice (včetně interpunkčních znamének), ale každý jen trochu zběhlý pisatel (neřkuli autor) vám poví, že jinak se píše ve verších a jinak v prostém zdělení, kdy není text v zajetí rýmů, formy a obsahu (tedy není vázán vlastními rýmy). Nenechte se mýlit, také v Próze záleží na tom, jaký obsah a formu váš text bude mít.

Snad mi prominete, pokud se od této chvíle budeme zabývat pouze **Prózou** (epickými dílky s důrazem na příběh a děj s časovými a příčinnými souvislostmi). Ne každý autor je totiž na **Poezii** (díla s důrazem na vyjádření citů, prožitků a nálad autora) a dokáže třeba psát jak povídky, tak básně dohromady. Každý z těchto útvarů má svá specifika a je v nich nutno dodržet určité podmínky, aby hotové dílko mohlo být zařazeno do určité literární kategorie (podle toho, zda jde o vázaný, nebo nevázaný text, myšleno ve smyslu veršů a rýmu, jak je tomu u Poezie), přestože je dnes velmi nejisté, co je báseň v próze, nebo próza napsaná v poetickém a květnatém stylu (například v podobě **BÁJE, POVĚSTI, nebo POHÁDKY**, které mohou být napsány také ve verších).

Mý se však budeme zabývat **čistě prozaickými texty** v žánrech, které jsou pro tento druh literatury vymezeny. O jaké žánry se jedná? Pomineme-li divadelní hry (jednoaktovky, či delší díla v podobě scénářů), které se řadí mezi **DRAMATA** a odbornou literaturu (učebnice a skripta), která je sice prozaickým textem, ale neřadí se mezi uměleckou literaturu a není určena k běžnému tvůrčímu psaní, zbývají nám tyto možnosti (povídky, novely, nebo romány v následujících žánrových skupinách):

a) *text umělecký* – tedy o **epické vyprávění** napsané v různém stylu (jako například historická povídka, horor, parodie na nějaké dílo, pohádka, bajka, nebo sci-fi, či fantasy příběh), podle toho, co se svým dílkem a samotným čtenářem zamýšlíte, chcete-li jej vyděsit, pobavit, nebo napnout, apod.

b) *text žurnalistický* – zde jde o psaní **fejtonů, úvah a statí**, které odrážejí autorův pohled na svět a konfrontují autorovy názory s názory jiných lidí (autorů, nebo čtenářů) se svými vlastními myšlenkami a poukazují zde na nedostatky v určitém oboru lidské činnosti a navrhují nějaké

zlepšení, nebo jen varují před narůstající krizí, či chválí vzniklou situaci (například ve společnosti, lidském pokroku, umění, vědě, nebo přírodě, či životním prostředí).

Jednotlivými uměleckými žánry a styly se budeme později zabývat. Nyní již víme, k čemu je literatura používána a do jakých kategorií se řadí. Nesmíme však zapomínat, že všechny prozaické texty, ať už jde o **povídku, novelu, nebo román**, musí mít **určitou kostru**, která celý tento **epický útvar** drží pohromadě. Prozaické dílo má určitou strukturu, která se dělí do několika „**plánů**“, pomoci kterých se samotný text vytváří:

a) jazykový plán – myšleno zejména v **použití jazyka** (spisovný jazyk + jazyk nespisovný, tedy v našem případě čeština s jazykem hovorovým, nebo slangovým), **stylovém rozvrstvení slovní zásoby** (slova stylově neutrální, nebo stylově zbarvená), **textových prostředků** (styl vyprávěcí, charakterizační, popisný, úvahový, monolog, dialog, autorská řeč postav);

b) tématický plán – zde jde o **výběr námětu** (tedy širší tématický okruh – například z venkova, města, minulosti, nebo současnosti), **téma** (může být hlavní, nebo vedlejší), **postavy** (hlavní, vedlejší a jejich charakteristika), **děj realizující se v událostech a příhodách** (použití napětí, konfliktů a jejich řešení), **prostředí** (skutečné, místně určité, neskutečné, nebo neoznačené);

c) kompoziční plán – týká se **vztahu jednotlivých dějových linií** (rámcový, paralelní, řetězový – podle toho, jak jsou jednotlivé dějové linie postaveny a navazují na sebe), **výstavby děje** (úvod, zápleтка, vyvrcholení konfliktu, zvrát, závěr – přičemž je kladen důraz na **dějové napětí**, kdy autor pracuje s dějem tak, že oddaluje řešení, zpomaluje děj, přidává nová fakta, nebo falešné motivace).

Že nenávidíte literární teorii stejně jako já? Osobně raději pracuji s textem, než abych kladl důraz na to, jak poctivě pracuji s termíny a popisy té či oné poučky. Je jasné, že každý text musí mít určitou stavbu, stejně tak jak jsou k sobě poskládána písmenka do slov a slova do vět. Každé dílko by mělo mít pevné základy a jeho stavba by se měla alespoň trochu držet **určitých zásad**, tedy každý text by měl mít **začátek a konec**, měl by být vystavěn v určitém **jazykovém stylu**, s patřičným **námětem, postavami**, které budou „žít“ v daném prostředí a celý **děj** by měl být postaven minimálně na jedné **dějové linii** při použití správného **napětí**, aby čtenáři vaše dílko vůbec dočetli.

Myslím, že to pro tuto chvíli bude stačit. Vidíte, kam jsem se od **kreslení obrázku** (sluníčka, domečku a prasátka) dostali. Nyní se až po kolena brodíme v suché **literární teorii** a marně hledáme záchranu. Nezbyvá nám, než doufat, že neztratíme směr, najdeme smysl naší cesty a naše práce ponese své ovoce. O čem bude další kapitola? Nechte se překvapit...

Kapitola druhá: Literární teorie v praxi

Nyní už alespoň trochu tušíme z čeho se skládá **prozaický** (epický) **text** a co by asi v něm mělo být a co ne. Ono klidně můžete do svého dílka vložit i nějakou **báseň, část dramatu, nebo úvahu, fejeton, či stat'**, pokud bude součástí příběhu, nebo literární práce obecně. Nemusí jít jen o čistě **popisný text** (jako například u **úvahy, nebo fejetonu**), ale může obsahovat také **dialogy** (v případě povídky, nebo většího literárního díla, kde postavy žijí v určitém fiktivním prostředí, které se může blížit ke skutečnosti, ale i nemusí). Mít text povídky bez dialogů s postavami, které se v ní „pohybují“ a díky autorovi také jednají a žijí, by bylo možná trochu podivné.

Zkusme nyní trochu popřemýšlet, jak napásat povídku, mám na mysli úplně od základů. O čem bychom tak mohli psát? Nejprve potřebujeme určitý **námět** (tedy prvotní nápad), který by nám dal **jasnou představu**, v jakém **prostředí** se budeme pohybovat. Jak to myslím? Víme určitě, že půjde o **prozaický text**. Takže máme z části vyhráno. Nyní se musíme rozmyslet, zda půjde o práci uměleckou, nebo žurnalistickou. O co půjde? O nějaký **příběh s postavami**, nebo o **zamyšlení** (úvahu, či snad fejeton) nad nějakou věcí, nebo problémem, se kterým jsme přišli do styku? Rozhodneme se tedy pro **povídku** a novinařinu necháme na chvíli být. Další bod je splněn, píšeme povídku, ale na jaké **téma**?

Hned na začátku musím uvést, že máme ohromné množství možností. Můžeme napsat **povídku ze současnosti**, nebo z **minulosti** a dokonce i **budoucnosti**. Můžeme ji pojmout jako **historickou fikci, satyru ze současnosti, povídku s prvky dramatu**, nebo text blížící se k žánru **sci-fi**, nebo **fantazy** a nechat se unášet cizími a ještě nepoznanými světy. Pokud bychom chtěli tvořit pro děti, můžeme se také pokusit napsat **pohádku**, nebo **bajku**. Vše záleží jen a jen na nás, naší představivosti a pílí. Co takhle povídku ze současnosti?

Další krok je za námi. Jsme připraveni slepit (pardon, napsat) dílko, ve kterém se bude odrážet nějaký **nápad**, který se týká života v současném světě. Jakým stylem toto dílko uvedeme? Půjde o **komedii, horor**, nebo se budeme zabývat **mystikou a tajemnem**? Můžeme se také držet tvrdé reality a pokusit se svůj text postavit na každodenním životním stereotypu a něčím svou práci pak **okořenit**. Vzpomeňte si na **Úvod** a onen „**deníčkový zápis**“, co všechno se dá udělat s prostým zápisem vlastních denních prožitků. Tak dobře, nepůjde o horor, ani o povídku s veselým (parodujícím, nebo komediálním) tématem. Prostě povídku, která povypráví něčí příhody, nebo zážitky. Jen aby to nebyla děsná nuda... Já vás varoval!

Hm, povídka ze současnosti, klidně může jít o fikci založenou na sledování (a studiu) něčího každodenního života. Fantazii se meze nekladou, záleží jen na nás, v jakém pojetí toto dílko napíšeme. O čem bychom tak mohli psát z běžného života? Nezbývá, než se na chvíli zamyslet...

???

???

???

V praxi většina autorů prostě jen zpracuje nějaké **téma**, nebo námět, které je **napadne**, nebo **zdramatizuje** zážitek, který jim zůstal v paměti a zasloužil by si uchovat pro další generace (řeceno velmi expresivně). Patrně by nebylo dobré psát o docela běžném životě (o ranním vstávání, hygieně, snídani, odchodu do práce, vykonávání běžné pracovní činnosti, obědu, odchodu z práce,

práce na doma, věnování se rodině, večeri, chvílce u televize a následném spánku, nebo okořenění dne malou večerní lechtivou scénou). Pro začátek si musíme vybrat nějaký jednoduchý námět, protože vypisování se z běžných a každodenních starostí a radostí by patrně vydalo na celý **román**. A my hodláme konec konců napsat jen malou a banální **povídečku**, pokud se nám to vůbec povede.

Vezměme si na paškál všeobecně známý nešvar a tím je nadměru požívání alkoholu ve společnosti. Nebýt závislosti na těchto omamných látkách, asi by veškerý průmysl zabývající se výrobou lihovin, vín a piva, nadobro zkrachoval. Ještěže je o čem psát. Dobře, konečně máme nějaký **pořádný námět a myšlenku**. Teď jen zbývá zamyslet se nad postavami a hrubou kostrou samotného děje. Napadlo mě jméno **hlavní postavy**: Petr Mrózek, který nás bude samotným dílkem provázet. Nyní potřebujeme našeho hrdinu malinko svým čtenářům ozřejmit a vykreslit jeho **charakteristiku** (zatím alespoň pro sebe, než ji spolu s ním vložíme do textu).

Jak bude vypadat? Měl by být velký, nebo malý? Tlustý, nebo hubený? Řekněme, že půjde o muže středních let, který je nevysoký a zavalitý. Má černé husté vlasy a vousy, nosí čapku a obnošenou bundu, rifle a botasky. Tady je jasné, že svůj příběh nejspíše zasadíme do **období** v rozmezí jara až podzimu, protože v takovém oblečení by do sněhu a mrazu vyšel buďto sebevrah, nebo naprostý šílenec. Co jeho **povahové vlastnosti**? Bude klidřas, nebo se každou chvíli rozčílí. Pro naši potřebu by mohlo jít o člověka, který si sice dokáže prosadit svou, ale ve velkých věcech (a rozhodnutích) se raději podřídí autoritám. Takže nyní máme nahrubo naši postavu popsanou a můžeme se vrhnout na další část tvorby naší povídky... A ještě, co kdybychom z něj udělali ženáče? Co vy na to? Alespoň bude nějaká švanda, až se bude vracet opilý domů a ve dveřích jej bud čekat jeho manželka s válečkem na nudle...

Musím připomenout ještě jednu věc a tou je, **kolik postav** bude v našem příběhu vlastně figurovat. Zatím víme o našem **hlavním hrdinovi**, dále bychom mohli do příběhu začlenit také jeho **ženu** a možná i nějaké **vedlejší postavy**, které náš hrdina potká, například při cestě z vlaku domů, pokud se zrovna nezastaví v malé dřevěné nálevně vedle nádraží nedaleko malého parkoviště, ale kdo ví, jakým směrem se naše vyprávění nakonec vydá. Mnohdy nemusíme mít při psaní zcela jasno, **kolik hlavních a vedlejších postav** bude naše vyprávění mít, protože se stává, že se při jeho psaní (tvorbě) příběh jaksi zvrhne a má tendenci žít svým vlastní životem. Právě tento fakt samotné autory mnohdy překvapí.

Teď se musíme rozhodnout, kde se bude samotný **děj** odehrávat, tedy v jakém místě. Máme znovu na výběr několik možností: můžeme použít nám **známý místopis**, nebo si **vytvořit prostředí zcela fiktivní**. Kde se tedy bude náš příběh odehrávat? Dejme tomu v místě mého bydliště a aby to nebylo příliš složité, použiji jen jednu lokalitu. Tou bude okolí nádraží v mé obci s přílehlými rodinnými domky. Kdo v nich bydlí je irelevantní, protože použijeme vlastní jména postav a nebudeme se zabývat podrobnostmi, či jinak tyto místo ozřejmovat, nakonec také si nepamatuju čísla domů, ani jak tyto domky vlastně vypadají.

Pokud půjde o jednoduchou povídku, měl by její děj obsahovat pouze **jednu dějovou linii**. Co si máme pod tímto termínem představovat? **Dějová linie** je jakési vodítko, nebo natažená časová osa, po které děj klouže, nebo lépe řečeno, kterou se děj povídky ubírá. Kdybychom totiž chtěli mít své dílko mnohem **komplikovanější**, mohli bychom v **jednom textu** zachytit nejen osudy našeho **hrdiny** (Petra Mrózka), ale také zároveň i **momentální prožitky jeho ženy a dětí** tak, aby se **navzájem ovlivňovaly**, nebo spolu **kolidovaly** (srážely se a narážely do sebe) a vytvářely tak ony životní rozpory a hádky, nebo spolu **splyvaly** po tom, co by se na samotném začátku **rozešly**, aby se

na konci povídky třeba i znovu **spojily**. **Složitost, souvztažnost a návaznost** jednotlivých dějových linií se uplatní zejména při psaní delších textů (novel a románů), kdy má autor větší prostor pro manévrování se samotným dějem, jeho větvením, i práci s postavami, prostředím a vlastním námětem, který mu posloužil jako základ pro jeho dílo.

Schází nám ještě jedna velmi důležitá věc a tou je **samotná zápletka**, která bude hrát v příběhu jednu z **hlavních rolí** a bez ní by bylo psaní tohoto textu o ničem. O co tedy půjde? Náš hrdina se patrně pozdě večer vrátí z práce a podle všeho se staví ještě v hospůdce u nádraží, aby se pak vydal domů. Aby byl děj ještě **zajímavější**, dejme tomu, že bude po výplatě a náš výtečník se při cestě ze zaměstnání ještě stavil před odjezdem vlaku do hospůdky v místě zaměstnání, koupil si také láhev do vlaku a aby toho nebylo málo, doplnil si hladinu alkoholu před příchodem domů i v místě svého bydliště. **Tolik hrubý popis děje i samotné zápletky**. Ano, správně, mohl by také ztratit část své výplaty, protože mu nepřichází na účet, ale bere si ji sebou domů...

Abychom však neodbíhali od tématu sepíšeme si následující známá fakta:

- **hlavní hrdina**: Petr Mrózek;
- **vedlejší postavy**: jeho žena (plus další případné postavy);
- **charakteristika hlavní postavy**: jedná se o malého zavalitého muže v obnošeném oblečení s klidnější povahou, avšak negativní schopností podřizovat se druhým osobám;
- **charakteristika místa děje**: děj je posazený do okolí jednoho banálního a nicneříkajícího nádraží v blíže nespecifikované vesnici;
- **hrubý náskok děje**: muž se vrátí opilý domů a cestou někde vytrousí výplatu (nebo její část), manželka je radostí bez sebe a dochází k hádce, její vyústění není zatím známé.

Je jasné že půjde o **povídku**, takže samotná **délka textu** bude **přiměřená typu a obsahu** textu. Pro ilustraci nepočítejme s dílkem, které je delší než dvě, nebo tři normostrany. Pokud jde o samotnou délku díla, každý literární útvar má stanovený **určitý počet stran**, jinak dlouhá může být povídka, jinak novela, nebo román. V povídce není tolik **prostoru pro manipulaci** s popisem děje, jednotlivými postavami a také s místopisem prostředí, ve kterém se samotný příběh odehrává. Povídky by měly mít pokud možno **přiměřenou délku** a patřičnou **pointu** (tedy nečekaný závěr), avšak není vždy **podmínkou**, aby měla povídka nějakou pointu, klidně může vyznít do ztracena, tedy mít nejasný a poněkud mlhavý závěr, který ponechává prostor pro **čtenářovu fantazii**.

Abychom to nenatahovali, dáme se do díla, ufi! Bude fuška... A nesmíme zapomenout ještě na poslední věc a tou je **název samotného dílka**, v našem případě povídky. Nazvěme ji například: **Kde domov můj?** Tak se do toho dáme... A že nevíte, jak to u nás na vesnici vůbec vypadá? Nevadí, zapojte do hry svou **představivost**. Fantazie je při psaní hodně důležitá a člověk bez fantazie může psát snad jen... Může psát někdo, kdo nemá fantazii? Co je to vůbec fantazie? Nepatří k lidské mysli? K lidské touze po **vědění** a po **poznání**? Necháme však toho fantazírování a vraťme se k naší povídce. No tak dobře, abyste neřekli, že jsem ras, něco vám o kousku naší vsi povím...

Budeme psát o malém malebném nádražičku s červenou střechou, hezkým stěnami postavenými z malých cichel, které jsou nad okny pěkně zaobleny do oblouků, jak tomu bývá u starých mostů. Kryto je jen první nástupiště, hned u budovy nádraží, ostatní jsou již bez střechy a tvoří je vlastně jen posazené betonové kostky čnicí vysoko nad kolejemi. Okolí železniční stanice kráší několik stromů, keřů a zelené plochy trávy. K nádraží vede chodník a hned u něj je široký plácek, kde se otáčejí autobusy. Nedaleko stojí malá dřevěná krčma a okolo pár rodinných domů...

a) *první pokus:***Kde domov můj?**

Je večer. Stmívá se a protože je léto, chodí slunce později spát, takže je ještě kolem desáté večer šero a není taková tma. Ve stanici zastaví vlak a vysype část z obsahu cestujících, kteří se rozejdou do širokého okolí. Vlak odsupí kamsi do dálav a stanici opět pohltí ticho provázené hučením osvětlení na nástupišti. Jeden z cestujících nespíchá domů, jak to udělali všichni ostatní. Zdá se, že se motá u východu z nádraží, jako by nevěděl, kde má svůj domov a ani netuší, zda vystoupil ve správné stanici. Výpravčí mu pomáhá na chodník před nádražím a odchází za svou prací. Nakonec, v této malé víšce se všichni znají a každý ví o tom druhém i to, co dotyční ani o sobě netuší.

Náš výtečník se pomalým a houpavým krokem vydává skrze autobusovou točnu ke svému domku, který stojí za železným plotem naproti nádraží. Cestou se ohlíží po ještě otevřené dřevěné nálevně stojící nedaleko parkoviště u nádraží. Dveře byly dokořán, světlo ještě svítilo a z dřevěné chaloupky se ozýval zpěv zmožených konzumníků. Náš alkoholem opojený muž se zvolna otáčí a opět podléhá volání lihovin a zteplalého piva.

Uplynula hodina a již alkoholem udolaný muž se pomoci rukou belhá takřka po čtyřech k domovu. Cestou z práce se stavil v nádražní restauraci a na jízdu vlakem si zakoupil půllitrovou láhev Rumu. Aby toho nebylo málo, vydal se ještě po příjezdu do rodné vesnice navštívit nedaleký lokál, aby doplnil klesající hladinu alkoholu v krvi. Nyní, když se všichni v okolních domcích chystali spát, se za mohutného zpěvu pomalu trmácí ke svému rodnému hnízdu. Jako na potvoru není na točně autobusů nikde žádný plot a tak se stane, že několikrát upadne a vyválí se ve špíně na asfaltu.

Konečně prolézá brankou a zazvoní u dveří. Otevře mu nazlobená žena s válečkem v ruce a kopne jej do zadku. Nic neřekne. Nastaví ruku a čeká, až mu její manžel vydá část své výplaty. Muž sáhne do kapsy a podává ženě hrst bankovek. Žena se zamračí a zamává válečkem. Muž sahá do druhé kapsy a podává jí další část z výplaty. Načež žena spokojeně mizí v domě a nechává otevřené dveře. Muž ještě dlouho klímá na schodech před hlavním vchodem, dokud není sám schopn vejít dovnitř a zavřít za sebou dveře...

Ano, na úplný začátek to není špatné, ale v textu chybí několik věcí. Je sice pravdou, že jde psát povídky bez dialogů, ale nějaká ta mluva hrdinů by jí nebyla na škodu a hezky by ji oživila. Dále je zde dokonalá absence atmosféry a text samotný je plný popisů, které dohromady nic neříkají, natož aby prozrazovaly něco málo z myšlení našich postav. Hrdinové jsou bytostmi z masa a kostí se svými přednostmi a nedostatky, a přestože jsou jejich životy zcela fiktivní, měly by myslet a cítit a podle toho také jednat! Co si naše postava myslela, když vystoupila z vlaku? Nad čím uvažovala žena našeho hrdiny, když jej viděla opilého před domem? Zkuste se vcítit do nastalé situace a zamyslete se, jak byste asi reagovali vy sami.

Patrně nejsem daleko od pravdy, když si dovolím říci, že by to náš hrdina hezky schytl a pro příště by si podobné „výstřelky“ raději odpustil. Určitě by se dalo na povídce zapracovat, takže jdeme do toho a hurá na druhý pokus...

b) *druhý pokus:**Kde domov můj?*

Je večer. Stmívá se a protože je léto, chodí slunce později spát, takže je ještě kolem desáté večer šero, není taková tma a jeden si vidí alespoň na špičku svého nosu. Ve stanici zastaví vlak a vysype část z obsahu cestujících, kteří se rozejdou do širokého okolí. Někteří si popřejí dobrou noc a jiní jen tiše odkráčí pryč, dokud je nepohltní nastávající noc. Vlak odsupí kamsi do dálav a stanici opět pohltí ticho provázené hučením osvětlení na nástupišti a občasným hudebním projevem prostým okem neviditelných cvrčků, kteří hrají o sto šest, jako by je někdo za to platil. Jeden z cestujících nepospíchá domů, jak to udělali všichni ostatní. Zdá se, že se motá u východu z nádraží, jako by nevěděl, kde má svůj domov a ani netuší, zda vystoupil ve správné stanici.

„Kde to jsem, kurva...“ řekl si už po několikáté. „Hele, Lojza... Lojzo, jsem doma?“

„Ještě ne!“ pousmál se výpravčí. „Zatím jsi jen vystoupil z vlaku. Měl bys jít pryč, než tu spadneš pod nějaký vlak a já budu mít problémy...“

„Domů?“ zamyslel se opilý muž. „Kde domů? Ty víš, kde... Kde bydlím, Lojzo?“

„Vím, máš to jen kousek!“ řekl mu výpravčí a pomohl mu na chodník před nádražím a odešel za svou prací. Nakonec, v této malé věci se všichni znají a každý ví o tom druhém i to, co dotyční ani o sobě netuší.

„Co doma?“ řekl si podroušený muž a začal se ohlížet po nějaké hospodě. „Mám žízeň...“

Náš výtečník se pomalým a houpavým krokem vydal napříč autobusovou točnou ke svému domku, který stál za železným plotem naproti nádraží. Cestou se ohlížel po ještě otevřené dřevěné nálevně stojící nedaleko parkoviště u nádraží. Dveře byly stále dokořán, světlo uvnitř ještě svítilo a z dřevěné chaloupky se ozýval zpěv zmožených konzumníků. Náš alkoholem omámený muž se zvolna otáčí a opět podléhá volání lihovin a zteplalého piva.

„Klucí, jdu za vámi...“ zvolal a přidal do kroku. Mával přitom divoce rukama a stále si něco brumlal pod vousy. „Chce se mi pít... Seru na starou...“

Uplynula hodina a již alkoholem udolaný muž se pomoci rukou belhal takřka po čtyřech k domovu. Odvaha jej zvolna přecházela a namísto ní se mu do mysli kradl pocit viny. Cestou z práce se stavil v nádražní restauraci a na jízdu vlakem si zakoupil půllitrovou láhev Rumu. Aby toho nebylo málo, vydal se ještě po příjezdu do rodné vesnice navštívit nedaleký lokál, aby doplnil klesající hladinu alkoholu v krvi. Nyní, když se všichni v okolních domcích chystali spát, se za mohutného zpěvu, který mu měl dodat odvahy, pomalu trmácel ke svému rodnému hnízdu, kde na něj čekala manželka. V kuchyni se ještě svítilo. Jako na potvoru nebylo na točně autobusu čeho se chytit a tak několikrát upadl a za hlasitých nadávek se válel ve špíně na asfaltu. Před vchodem jeho domu se rozsvítilo a někdo se postavil do vchodových dveří. Muž na okamžik zaváhal...

„Janičko...“ řekl si muž pro sebe. „Ja... Já... Už jdu!“

Konečně prošel brankou, které se musel chytit, aby znovu neupadl. Na schodech přede dveřmi uviděl svou nazlobenou ženu s válečkem v ruce. Ta však nic neřekla, jen nastavila ruku. Muž si sáhl do kapsy a podal jí hrst bankovek. Žena se zamračila a zamávala válečkem nad jeho hlavou. Muž strčil ruku do druhé kapsy a podal jí další část z výplaty.

„Prase!“ řekla mu a zmizela v domě.

Dveře nechala otevřené. Muž se beze slova posadil, dal si ruku do dlaní a tiše si něco mumlal pod nosem. Dlouho klímal před hlavním vchodem, dokud nebyl sám schopen vejít dovnitř a zavřít za sebou dveře...

Není to s těmi **dialogy** lepší? Dokonce došlo i na malou opravu časů ve slovesném ději. Střídání minulého času s přítomným není mnohdy tím pravým ořechovým. A ačkoliv je povídka o mnoho lepší, než v první verzi, stále to není ono. Pořád nejde tak nějak do hloubky a jen klouže po povrchu, stále jí chybí ona **atmosféra**, která by dokreslila vzniklou situaci a vyjádřila mužovo bloudění a ženinu zlobu z jeho pozdního příchodu, nehledě na to, v jakém stavu náš hrdina byl.

c) *třetí pokus:*

Kde domov můj?

Je večer. Stmívá se a protože je léto, chodí slunce později spát, takže je ještě kolem desáté večer šero, není taková tma a jeden si vidí alespoň na špičku svého nosu. Na semaforech se střídají barvy od červené až po zelenou, jako by šlo o nějaké pouťové atrakce. Ve stanici zastaví vlak a vysype část z obsahu svých cestujících, kteří se rozejdou do širokého okolí. Někteří si popřejí dobrou noc a jiní jen tiše odkráčí pryč, dokud je nepohltí stále rostoucí tma.

Vlak odsupí kamsi do dálav a stanici opět pohltí ticho provázené hučením osvětlení na nástupišti a občasným hudebním projevem prostým okem neviditelných cvrčků, kteří hrají o sto šest, jako by je někdo za to platil. Na nebi září první hvězdy a s každou vteřinou jich přibývá více a více. Po slunci již není ani památky a celý kraj se pomalu halí do temné noci. Měsíc je v novu a tak nemá na krajinu kdo svítit. Jeden z cestujících nespíchá domů, jak to udělali všichni ostatní. Zdá se, že se motá u východu z nádraží, jako by nevěděl, kde má svůj domov a ani netuší, zda vystoupil ve správné stanici.

„Kde to jsem, kurva...“ řekl si už po několikáté. „Hele, Lojza... Lojzo, jsem doma?“

„Ještě ne!“ pousmál se výpravčí. „Zatím jsi jen vystoupil z vlaku. Měl bys jít pryč, než tu spadneš pod nějaký vlak a já budu mít problémy...“

„Domů?“ zamyslel se opilý muž. Pod světlem blikajících zářivek vypadá jeho obličej ještě hůře, než ve skutečnosti je. „Kde domů? Ty víš, kde... Kde bydlím, Lojzo?“

„Vím, máš to jen kousek!“ řekl mu výpravčí a pomohl mu na chodník před nádražím a odešel za svou prací. Nakonec, v této malé víscce se všichni znají a každý ví o tom druhém i to, co dotyční ani o sobě netuší. Jak se říká, vidí jeden druhému takřka až do talíře...

„Co doma?“ řekl si podroušený muž a začal se ohlížet po nějaké hospodě. Odněkud se ozývalo

štěkání psů a vítr sebou přinášel ruch z nedaleké silnice.

„Mám žízeň...“ řekl si znovu. Sice se mu dost točilo v hlavě a sotva udržoval rovnováhu, ale stále pocíťoval chuť na onen opojný mok, nebo ještě lépe, na něco ostřejšího. „Jo...“

Náš výtečník se pomalým a houpavým krokem vydal napříč autobusovou točnou ke svému domku, který stál za železným plotem naproti nádraží. Cestou se ohlížel po ještě otevřené dřevěné nálevně stojící nedaleko parkoviště u nádraží. Dveře byly stále dokořán, světlo uvnitř ještě svítilo a z dřevěné chaloupky se ozýval zpěv zmožených konzumníků. Náš alkoholem omámený muž se zvolna otáčí a opět podléhá volání lihovin a zteplalého piva.

„Klucí, jdu za vámi...“ zvolal a přidal do kroku. Nebezpečně se přitom předklonil, jako by se chtěl postavit i na přední nohy, které vůbec neměl, kdyby byl psem, vrtěl by radostí ocasem. Mával přitom divoce rukama a stále si něco brumlal pod vousy. „Chce se mi pít... Seru na starou...“

Uplynula hodina a již alkoholem udolaný muž se pomoci rukou belhal takřka po čtyřech k domovu. Dnes zavírali dřívě a kouzelná dřevěná chaloupka osaměla a světlo v jejím výčepu zhaslo. Vydal se dokončit svou cestu a připadal si při tom jako Don Quijote, který se rozhodl bojovat s větrnými mlýny. Odvaha jej zvolna opouštěla a namísto ní se mu do mysli kradl pocit viny. Začal litovat, že se cestou z práce stavil v nádražní restauraci a na jízdu vlakem si zakoupil půllitrovou láhev Rumu. Aby toho nebylo málo, vydal se ještě po příjezdu do rodné vesnice navštívit nedaleký lokál, aby doplnil klesající hladinu alkoholu v krvi. Nyní, když se všichni v okolních domcích chystali spát, se za mohutného zpěvu, který mu měl dodat odvahy, pomalu trmácel ke svému rodnému hnízdu, kde na něj čekala manželka. V kuchyni se ještě svítilo. Jako na potvoru nebylo na točně autobusů čeho se chytit a tak několikrát upadl a za hlasitých nadávek se válel ve špíně na asfaltu. Před vchodem jeho domu se rozsvítilo a někdo se postavil do vchodových dveří. Muž na okamžik zaváhal a chvíli zíral na nejasnou siluetu své ženy...

„Janičko...“ řekl si muž pro sebe. „Ja... Já... Už jdu!“

Konečně prošel brankou, které se musel chytit, aby znovu neupadl. Na schodech přede dveřmi uviděl svou nazlobenou ženu s válečkem v ruce. Ta však nic neřekla, jen nastavila ruku. Muž si sáhl do kapsy a podal jí hrst bankovek. Žena se zamračila a zamávala válečkem nad jeho hlavou. Muž strčil ruku do druhé kapsy a podal jí další část z výplaty. Připadal si jako spráskaný pes a kdyby mohl, strčil by i ten pomyslný ocas mezi nohy.

„Pro-miň!“ řekl jí a čekal, jak bude reagovat.

„Prase...“ řekla mu a zmizela v domě.

„Jsem prase?“ zamyslel se opileckým rozumem. „Jsem? A co jsi ty? Káčo?“

Dveře nechala otevřené. Muž se beze slova posadil, dal si ruku do dlaní a tiše si něco mumlal pod nosem. Dlouho klimbal před hlavním vchodem, dokud nebyl sám schopen vejít dovnitř a zavřít za sebou dveře...

Opět se zdá, že je text mnohem lepší, než v předchozí verzi, ale vězte, že je vždy co **pilovat a upravovat**. Pokud dokončíte svůj text (povídku) a zdá se vám, že na ní už není co opravovat a vylepšovat, zkuste ji nechat na chvíli ležet ladem. Když se k ní pak s odstupem času vrátíte, možná uvidíte věci, které jste před tím díky jisté euforii z **dokončení nového díla** neviděli. Objevíte nové chyby a překlepy, které nenašla ani kontrola pravopisu, podíváte se nad zmršeným slovosledem, nebo nelogickými vazbami v textu, či podivně postaveným dějem. Až vyprší ono „**zadostiučinění**“ z dokončené práce, přijde nudné a nekonečné opravování a upravování, které však ke psaní také patří.

Co bude příště? Když už jsme u toho „**pilování**“ děje, postav a popisů, mohli bychom se trochu zamyslet nad **stavbou příběhu a samotným žánrem**, ve kterém může být vaše povídka napsaná. Pod slůvkem „**tvůrčí psaní**“ nejsou jen školní slohové práce, nebo elaboráty, je to mnohem více. Při psaní můžeme nejen poznat hranice svých možností, ale také i překonat sami sebe a dostat se ve své tvorbě dál, než čekáme a možná i překročíme svůj vlastní stín...

Kapitola třetí: Žánrová pestrost při psaní textů...

Uděláme takový malý pokus, co říkáte? Budu vám po částech přinášet již dříve napsanou povídku. Každá z těchto částí je napsaná jiným stylem a všechny střípky představují celý text povídky, takže budete-li si pak chtít toto dílko přečíst znovu, zjistíte, že k sobě patří a tvoří vlastně jeden veliký celek. Pokud se vám bude zdát již první část mírně přitažená za vlasy, musím vám připomenout, že ne vždy je ve všech povídkách konec **koncem** a začátek **začátkem**, ale o tom až později, nyní se položme do příběhu, který se nám bude pomalu otevírat před našima očima...

a) *docela obyčejný (popisný) text, jinak děsná nuda (sami uvidíte):*

Sam se probudil v osm hodin. Oblékl se a zašel si z hotelu, ve kterém přespal onu poslední noc, do bufetu koupit něco na zub. Sam byl zvláštní člověk. Chodil pořád v tom jednom obleku a vůbec o sebe nepečoval. Posnídal míchaná vajíčka s pečivem a zapil je kávou. Káva byla sice hořká, ale jemu to nevadilo, nikdy nesladil. Pak se vrátil do hotelu a z pod postele vytáhl omšelý a nic neříkající kufřík. Položil jej na postel a otevřel jej. Chvilí se přehraboval v naskládaném oblečení a nějaké té knize, aby z kusu zmuchlaného hadru vytáhl revolver a krabičku nábojů. Oblečení v kufru pečlivě poskládal a kufr zase zavřel. Pak jej vrátil na jeho místo pod postelí. Sedl si ke stolu u okna a začal nabíjet svou zbraň. Už si ani nepamatoval, kde ji vlastně koupil. Když ji konečně nabíl, otočil několikrát bubínkem a pohlédl ven z okna. Usmál se. Přiložil hlavě k hlavě a zastřelil se. Nezanechal ani dopis na rozloučenou...

Někdo ráno vstane, zajde si na záchod, umyje se, nasnídá se, usměje se a zastřelí se! Nikde žádné vysvětlení, proč to udělal... Jaký k tomu měl důvod? Nikdo přeci jen tak z plezíru neudělá to, co udělal on! Jeden by si řekl: „*No nic, tak jsem si to přečetl a co dál?*“ Ono nějaké informace zde přeci jen jsou, trochu nám Sama popisují, avšak zůstává nám tu mnoho nezodpovězených otázek. Proč se hrdina zastřelil? Někdo může namítnout, že zde chybí úvod, popis místa děje, zápletka, další osoby, které hlavnímu hrdinovi pomáhají v jeho strastiplné cestě příběhem, pokud není náš Sam samotný na celičké Zemi. Případná zápletka (pokud tam vůbec je) je docela chabá a nic neříkající, prostě je to hrůza a děs... Spousta otázek a žádné odpovědi, jenže zdání klame!

b) *text ukecaný, čili příliš mnoho dialogů (pokus o komedii):*

„*Už jsi viděl dneska Sama?*“ *zeptal se vytáhlého čahouna jeho přítel a komplic v jedné osobě.*

„*Neviděl!*“ *odpověděl mu poněkud obtloustlý muž. „Neukázal se už celý týden, proč se ptáš?“*

„*Šéf se po něm shání... Ptal se, kde ten parchant je!*“ *řekl dlouhán a zahodil na zem špaček od cigarety, aby si zapálil druhou. „Prý mu dluží nějaké peníze!“*

„*Prachy, říkáš?*“ *zděsil se tlustý muž. „Sam dluží šéfovi peníze? Odkdy? Vždyť nebyl Sama, šéf by byl o dobrých několik stovek tisíc dolarů chudší!“*

„*Jo, Sam, to byl a také je kadet...*“

„*To zase jo... On vždycky věděl, kde se ty mergele schovávají!*“ *souhlasil tlust'och. „Na rozdíl od nás, my nevíme nic!“*

„Ty nevíš nic!“ zabodl do něj dlouhán prsty. „Já vím všechno!“

„Jo? Tak proč se ten pitomec Sam vlastně zastřelil?“

„On se zastřelil?“ nechápal jej dlouhán. „A že mi nikdo nic neřekl?“

Tady je zase dialogů spousta, ale takřka žádné popisy děje ani místa. Jeden netuší, kde se onen rozhovor odehrál, zda-li na ulici, či někde v budově a jde-li o veřejné místo, či ne. Další neznámou je identita obou mužů, z jejich rozhovoru sice vyplývá, že by mohli pracovat pro galerku, ale také nemusí! Čtenáři je zde ponechán příliš veliký prostor pro jeho fantazii a nebýt oné zmínky o tom, že se Sam skutečně zastřelil, čtenář by ani nevěděl, v jakém čase se tento rozhovor odehrál. Čili, zde je nutno zakomponovat více popisů, třeba i podrobností o povaze a vzhledu diskutujících i jejich minulosti, aby byla tato část zajímavější a také trochu přehlednější...

c) je libo trochu hororu (nic se nemá přehánět):

Celý den pršelo. Nebe bylo zamračené a kdyby Sam nevěděl, že je den, připadal by si, jako za nějaké noci, kdy Měsíc svítí v úplňku a vše ozařuje svým stříbrným světlem, v němž je i ten obyčejný stín předzvěstí něčeho strašného. Vlastně byl již večer, slunce zapadlo za obzor, ale skrze bachratá a temná mračna jej nebylo vidět.

Ulice byly plné vody a městská kanalizace ji jen stěží stačila odvádět z vozovky a chodníků. Pouliční osvětlení bylo zapnuto již od čtvrté hodiny odpoledne a všudypřítomná hra světla a stínů mu naháněla husí kůži. V této čtvrti byl takřka každý stín nebezpečný, protože jeden si nikdy nebyl jistý, co z něj vlastně vyleze.

Loupež, vražda i znásilnění zde byly na denním i nočním pořádku. A Sam měl u sebe kufr plný peněz, což mu na klidu zrovna dvakrát nepřidalo. Před několika minutami vybral kasino svého šéfa, tedy jedno z temných doupat hazardního hraní a nabitá pistole jej stále tlačila v kapse u saka, které si oblékal den co den, jako by neměl na jiné.

Kdesi zavřískala toulavá kočka. Přidal do kroku. Strach se mu lepil na paty a on se neustále ohlížel, zda-li jej nikdo nesleduje. Ulice se pomalu vyprázdnily a čím dále byl od hlavních tříd, tím více se mu klepala kolena. Ty prachy byly snad prokleté a on slyšel smích toho d'ábla, který mu to všechno nakukal...

Kam se Sam vydal s tolika penězi? Udělal onu loupež jen tak „sólo“, nebo si jej někdo najal? Je pravdou, že příležitost dělá zloděje? Atmosféra je sice trochu „hustá“, ale mohla by být ještě hustější, napínavější a temnější, aby případným čtenářům vyskakoval pot na čele a mrazilo je v zádech. Vřískající kočka nestačí, stejně jako temné stíny, zející zpoza hranice světla a tmy. Důvody jeho jednání (Sama) jsou zde znovu mlhavé, stejně jako cíl jeho cesty... Chce to přitvrdit, více dokreslit atmosféru a nechat zpracovat čtenářovu fantazii! Znáte to: „*Jen ho nechte, at' se bojí!*“

d) co takhle malý doušek humoru (čili zesměšnění?):

„Šéfe!“ ozvalo se za zády docela draze oblečeného muže se širokými rameny, který stál vedle stolu z mahagonu v přepychově zařízené pracovně a díval se na zlaté rybky v akváriu, které si lenivě plavaly pod zářivkovým světlem.

„No, co je?“ zeptal se svého nejmilejšího poskoka a odklepal do popelníku z broušeného skla kus ohořelého doutníku. „Co se stalo?“

„Mám špatné zprávy, šéfe...“ řekl tentýž hlas. „Sam vás... Nás... Prostě vybral jeden náš pajzl na třiadvacáté! Tedy v jednom starém domě... Ve sklepě...“

„Cože?“ otočil se k němu holohlavý muž s doutníkem mezi zuby, aby si promnul své krátké, ale silné prsty s dobře zastříženými nehty. „Mohl bys mi to zopakovat?“

„Sam nás okradl o dobrých sto tisíc...“ řekl mu poskok. „Šéfe...“

„A to mi říkáš jen tak?“ zamračil se boss a přešel k zrcadlu, kterým bylo vidět do jakési místnosti, kde lidé v bílých pláštích balili do igelitových pytlíků jakousi práškovitou hmotu. „Sto tisíc babek?“

„Přesně...“ souhlasil poskok. „Co budeme dělat?“

„Co poldové?“ zamračil se boss, aniž by mu věnoval jediný pohled.

„O ničem nemají ani páru a pokud něco větrí, jsou z toho vedle, jako my, šéfe!“

„Dobře!“ souhlasil holohlavý šéf zdejšího podsvětí. „Necháme je v nevědomosti!“

„A Sam?“

„Už teď je mrtvej!“ řekl ramenatý muž s holou lebkou. „Ve městě nebude místa, kde by se ukryl! Pojde jako krysa! Nikdo mu nepomůže, nebude se mít kam ukryt! Hajzl jeden, dokud nechcípne...“

Zajímavý hlas bossova poskoka vypadá dosti „směšně“, možná však ne zase tolik. Narážka na Policii v někom možná vyvolá úsměv na rtech. Dva muži postavení mimo zákon se baví o třetím, který jim vyfoukl pěkný „*pytel peněz*“ a oni myslí na poldy! V textu jsou také popisy místa, kde spolu ti dva muži hovoří a dotváří tak atmosféru nejistoty, ze strany jeho podřízeného a nadřazenosti holohlavého a statného muže, který tiše kontroluje práci svých otroků, kteří patrně balí do igelitových sáčků nějaké drogy.

Situace je jasná. Samova loupež přešla do povědomí a každý již věděl, že pro něj nikde nebude místo, kam by se ukryl a každý, kdo nosí zbraň a slouží velikému bossovi, bude hledat onu pomyslnou krysu. Nakonec, každá koruna je dobrá (vlastně dolar) a co je doma, to se počítá! Konec tohoto útržku lze však snadno odušit! Co si zaslouží někdo takový muž, jakým je Sam? Na tomto fragmentu není tedy nic famózního, či snad nečekaného, přestože není k zahození, jen by si zasloužil větší péči. No nevím, kdyby mi někdo ukradl sto tisíc (třeba i z rodiny), určitě bych nezůstal chladným (alespoň v duchu). Ten doutník by to určitě schytl...

e) *tak tedy pokus o detektivku (ale opravdu jen pokus):*

„Je to vážně tady?“ zeptal se nevysoký muž v levném obleku a myslel na to, že vypadá docela jako kterýkoliv jiný pobuda ve městě, kdo mohl tušit, že je detektivem v místním policejním sboru?

„Jo, tady je to!“ souhlasil jeho part'ák, postarší policista v civilu. Měl na sobě vytahovaný svetr a na hlavě kšiltovku. Vypadal spíše jako nějaká postavička z kresleného filmu, než-li seriózní muž zákona.

„Tahle díra se v ničem neliší od jiných děr v tomhle všivým městě!“ souhlasil lépe oblečený muž.

„A to jsem myslel, že budu mít dneska padla... O co tu vůbec jde?“

„Sebevražda, alespoň na první pohled!“ pokrčil muž ve svetru rameny. „Našel jej v poledne majitel hotelu. Ten chlap, byl tuhej už několik hodin...“

„Majitel?“ pokusil se kravat'ák o vtip.

„Ne, ten chlap, který tam ležel a leží pod stolem s dírou v hlavě...“ zabručel jeho kolega. „A není tu výťah, takže budeme muset vyšlapat všechny schody až do pátého patra!“

„Je to čím dál tím lepší!“ zabručel muž v levném sáčku. „Kurva, dneska jsem si chtěl užívat se svou ženou! Je pátek, počasí na hovno a děti jsou daleko!“

„Jasně, mají svůj život!“ přitakal jeho part'ák. „Proslýchá se, že se zdejšímu šéfovi mafie ztratily nějaké prachy... Větší množství peněz a...“

„Už byla zjištěna totožnost toho muže?“ přerušil jej muž v obleku, když se ocitli v půli cesty v jednom z pater zdejšího zatuchlého a šváby prolezlého hotelu s pokoji za pár babek. „Tak co?“

„Jo, říkal si Sam, prostě Sam, nic víc jsme o něm nezjistili...“

„A ty peníze?“

„Nenašly se nikde v místnosti...“ pokrčil muž ve svetru rameny. „Je to dost hustý, tak se připrav, ta krev je po celém pokoji!“

„A kurva!“ zastavil se muž v obleku, když dorazili na místo v pátém patře a pohlédl na své uniformované kolegy. „S ničím jste nehýbali?“

Hm, tak nějak se tato část v ničem neliší od jiných příběhů s detektivy. Nezachrání to ani poněkud tvrdší mluva toho lépe oblečeného policisty! Znovu by se dalo říci, že chybí bližší popis hrdinů. Jsou to přeci také jen lidé a mají své sny, přání a představy o životě a být policistou ve městě zločinu patrně také není ničím, co by dokázalo zaplnit jejich životy. Když někdo přičichne ke zlu, patrně si na něj zvykne a trochu se od něj také „*umaže*“! Ona ta sprostší mluva nestačí, stejně tak jako ten chabý pokus o vtip.

Samozřejmě, že ne každý bude hned psát jako kdejaký uznávaný spisovatel detektivek, na to musí mít člověk dost vypracované logické myšlení a nesmí uvažovat jen v jedné rovině. A

podotýkám, že toto je jen velice chabý pokus o nějakou detektivku, kterou tento úryvek viděl snad jen z rychlíku... Kde je ona dedukce? Vyšetřování a zajišťování stop? A kdo že je oním vrahem, pokud to sebevražda skutečně byla? Co když jím onen „zahradník“ opravdu není?

f) další pohled „z temné strany“, že by přeci jen bylo něco mezi Nebem a Zemí? Bílá není bílou a černá černou, ale posuďme sami:

Sam třel celý život nouzi s bídou! Neměl štěstí na pořádnou práci, tedy legální práci. V té druhé kategorii se mu dařilo, hlavně co se týkalo hazardu. Jen kdyby se nenechal tolik využívat. Počítat uměl dobře a mnohdy myslel daleko do budoucna a dokázal si srovnat souvislosti mezi minulostí, současností a budoucností daného problému, ať už šlo o hazardní sázení, děvky, nebo nelegální obchod s čímkoliv. Avšak každá věc má svůj háček a také Sam měl už po krk tohoto života na volné noze. Připadal si jako nějaký cikán, který chodí večer krást slepice nic netušícím farmářům.

„Měl bych pro tebe kšeft!“ řekl mu jednoho dne jeden černochoch, který byl ošklivý jako noc.

Pomineme-li fakt, že byl černější než černočerná tuž, pasovalo na něj toto přirovnání jako ušité. Jeho plet' na tváři a na rukou byla tak zkrabatělá, že připomínala kůži krokodýla.

„Pro mě?“ zapochyboval Sam. „Proč bych to měl vzít?“

„Jinak budeš do týdne tuhej!“ řekl mu vyzábělý muž tmavé pleti. „Ale tuhej můžeš být i tak, pokud se ti ten úkol povede, ale i tak máš větší šanci na přežití...“

„Ale hovno! Co to má jako být?“ zeptal se jej Sam a opřel se o pilíř mostu, pod kterým stáli. Řeka za nimi monotonně hučela a čas od času kolem nich proplula nějaká ta osobní, nebo nákladní loď.

„Obereš Padreho!“ řekl mu černochoch vážně a dál nezúčastněně žvýkal kus párátka.

„Cože?“ nechápal jej Sam. „Pracuju pro něj, když se to dozví, tohle město mi bude malé!“

„Když to neuděláš, bude pro tebe ještě menší a ani on tě neochrání!“ řekl mu černochoch tvrdě. Sam se zaposlouchal do večerního ruchu na mostě a chvíli nehnul ani brvou. „Tak co, bereš to? Můj šéf po mně chce tvou odpověď, pokud přikývneš, mám ti předat jeho instrukce! Ted' hned...“

„Jde tu o konkurenci?“ zamyslel se Sam nahlas. „Proč já?“

„Protože jsi nejlepší!“ usmál se černochoch a vyplivl sežvýkaný kousek dřívka na zem pokrytou dlažebními kostkami. „Ne, že bys byl tak dobrým zlodějem, ale máš u svého šéfa tu největší důvěru a to se cení!“

„Co za to?“

„Počítat umíš!“ řekl mu černochoch uznale. „Co takhle smlouvu s d'áblem?“

„S kým?“ rozchechtal se. „Na pohádky nevěřím a čertů je plná televize...“

„Dáme ti čas na rozmyšlenou,“ píchl do něj černocho svým kostnatým prstem. „Abys neřekl, že jsme svině!“

„Okrást svého šefa?“ zamračil se Sam. „To neudělám, ani kdyby byl tvůj šéf samotným Luciferem!“

„Zítřka tou dobou na tomhle místě!“ rozchechtal se černocho a pomalým krokem zamířil k autu, které na něj čekalo. Mělo černou barvu a přestože vypadalo draze, nebudilo až tak velikou pozornost. „Zítřka se uvidíme a když ne, my si tě najdeme!“

„Jasně...“ řekl si Sam znechuceně. Věděl, že přišel okamžik, kterého se tak bál. Kostky osudu byly vrženy a on si musel vybrat, ale jak má člověk volit menší zlo ze dvou? To Sam netušil. Jeho život visel na vlásku a on si byl jistý, že ať už udělá cokoli, neunikne...

V této části je více podrobností o obou mužích i místě, na kterém spolu hovoří. Je zde znát také nějaký náznak toho, proč to vlastně Sam udělal a proč souhlasil s nabízenou prací, přestože tušil, že pro něj skončí tím nejhorším způsobem. Objednavatele neznal, možná to této části jen více prospívá. Nějaké to tajemství se vždy hodí a možnost, že to nedopadne dobře také! I když samotný rozhovor je plný toho „gangsterského“ klišé. Podobná slova (a věty) může jeden vidat, nebo slyšet na každém rohu televizní obrazovky, nebo stránek knih. A ona zmínka o d'áblu? Ten už také vyšel z módy a straší děti v pohádkách, či ty dospělejší v hororech, ale v příběhu o krádeži většího obnosu peněz se jaksí nehodí. Čili vypadá to tak, že pokud tím myšleným není člověk, který je horší, než-li samotný d'ábel, pak je tato část také trochu odbytá a sází na již známé postupy, které nikoho nevytočí a nevedou do vytržení... Říkáte si: „**To je toho?**“ To je fakt, je to slabota, že?

g) známá fakta, co již víme a známe:

Co tedy vedlo Sama k tomu, aby udělal to (tedy čin, kterého se obával více, než-li své vlastní smrti), co udělal? Známe již takřka všechny aktéry tohoto příběhu: Sama, jeho šefa, nějaké další bossovy poskoky, dvojici policistu a tajemného prostředníka ještě tajemnější osoby, která za tím vším stojí!

Zatím chybí příběhu nějaká pořádná pointa. Ona celá zápletka je také tak nějak postavená na písku a příběh je vařený z vody. Kde nic, tu nic. Pokud v ději nefigurují mimozemšťané, pak je tento příběh opravdu jen slabým odvarem, přestože se tváří, že má na víc! Možná vás také trápí ještě jedna věc, kam se ztratily ty peníze? Pokud jich byl plný kufr, kde jsou? Sam je přeci u sebe v tom omšelém pokoji neměl a určitě by se mu nevešly do kapes! Čili, je zde další neznámá! Kde jsou prachy?

Co asi dělají naši detektivové? Co policisté na ulici? Co dělá onen mafiánský boss? Co dělá jeho konkurence? Sam je již v Nebi, nebo v Pekle a pokud nevstane z mrtvých je jeho role pasé, tedy již v příběhu nefiguruje! Pokud... Pokud se autor nehodlá znovu vrátit v čase a objasnit tak čtenáři další chuťovky z jeho bídného a nevšedního života, který je celý postavený mimo zákon. Ano, je to tak, děj nemusí jen lineárně postupovat vpřed, ale může také obsahovat určité úseky, kdy se vrací zpět, aby po splnění své mise znovu pokračoval tam, odkud se vydal napříč časem. Takovým úsekům textů se říká: „**flashbacky**“ a jejich použití může textu prospět, ale i nemusí, pokud se použijí na nevhodném místě, nebo čtenáře odsunou na nic neříkající část děje v minulosti

a jen jej zbytečně zmatou a učiní tak celý text malinko nepřehledným.

Podtrženo a sečteno, další otázky evokují k položení nových otázek a vypadá to, že by musel být text dlouhý tak na celý román, pokud by měl pokračovat tímto tempem... A autor měl přeci v záměru napsat jen (a pouze) krátkou a výstižnou povídku, řekněme jen na pár stran, která by pobavila, donutila k zamyšlení, či jen případného čtenáře odreagovala od jeho všední reality docela všedního dne! A to se mnohdy cení... Jak z toho ven? Nezbyvá nic jiného, než-li si znovu sednout a pustit se do díla a doufat, že se to tentokrát přeci jen podaří...

h) poslední pokus, jinak letí text do koše (jak krátkozraké):

Je to již týden, co Sam ukradl svému šéfovi větší obnos peněz a nepřestává litovat, že se vůbec nechal oním černochem tehdy pod mostem ukecat a vzal tuto práci, která pro něj znamenala jen další problémy v jeho již tak problémovém životě, ve kterém se neustále ocital za hranicí legálního zaměstnání. Sam byl totiž pokladníkem mafie a díky své precizní práci a smyslu pro puntičkářství a logické myšlení spojeném s perfektní dedukcí, se stal tím, čím byl. Nikdo se neodvažoval jej dotknout, či snad na něj ukázat prstem, nebo se jen křivě podívat. Sam byl prostě nedotknutelný, ale jen do té doby, dokud nesáhl svému životeli na to, co pro něj bylo svaté. Na peníze!

Sam se nevědomky dostal mezi dvě mlýnská kola. Na jedné straně jej drtilo pomyšlení, co se s ním stane, až jej dopadnou muži, kteří pracují pro jeho minulého zaměstnavatele. Nový nájemce, pro kterého udělal tento podvrat'ácký kšeft o něj však dále nejevil sebemenší zájem. Sam se možná stal obětí intrik a konkurenčního boje, který zatím plál jen kdesi pod povrchem a bylo jen otázkou času, kdy dojde i na zabíjení a krádež zboží v hodnotě několika milionů dolarů. Možná jde opravdu o konkurenci, možná si ze Sama někdo vystřelil, nebo jej jeho šéf chtěl vyzkoušet, jak moc mu může věřit. Ať už to bylo jakkoliv, byl nyní na příliš šikmé ploše, která končila v oné pomyslné díře na hřbitově. A Sam si nebyl jistý ani tím, zda-li bude mít nějaký hrob.

To ráno vstal celý rozlámaný. Umyl se před popraskaným zrcadlem ve špinavém umyvadle do kterého tekla voda, která se však jako pitná jen tvářila. Skrze otevřené okno k němu doléhal hluk probuzené ulice. Tu a tam slyšel hukot aut, nadávky chodců, či štěkot psů. Tato čtvrť nebyla příliš lákavá pro nóbl lidi, ale jemu vyhovovala. Nebylo noci, kdy by Sam nezměnil hotel. Jeho minulost jej stále pronásledovala a on se nemohl nevracet k onomu osudnému večeru, kdy stál pod mostem kdesi na břehu řeky, která protíná toto město zločinu a díval se do tváře muže, který byl snad škaredější než samotná smrt.

„Je to na tobě!“ řekl mu černochovi tvrdě. „Bud' to uděláš, nebo ne! V každém případě ti hrozí smrt! Bud' tě dostanou lidé tvého šéfa, nebo ti, kteří pracují pro toho mého! Vlastně ani nemáš na výběr!“

„Patrně ne!“ zhrozil se Sam a pohlédl mu do tváře. Vypadal, jako by si vypůjčil pleť od samotného krokodýla. Byl tak vylekaný, že ani nevnímal provoz na řece, na mostě, nebo v okolí samotné řeky. Zdálo se, že kolem nich byl prostor nikoho a nikdo, kdo by jej mohl vysvobodit, sem nezavítal.

„Můj šéf se rozhodl, že ti dá den na rozmyšlenou!“ zapíchl do něj černochovi svůj kostnatý prst. „Ale pokud něco cekneš poldům, nebo svým lidem, budeš mrtvý! Najdeme si tě třeba i v Pekle, na

to nezapomínej!“

„Budu o tom přemýšlet!“ řekl Sam. „Proč zrovna já?“

„Protože jsi u Padreho nejoblíbenější a má v tobě důvěru!“ rozchechtal se černochoch a vydal se k nedalekému autu, které na něj čekalo s běžícím motorem. „Zítřka zase tady ve stejnou dobu!“

Sam se oblékl a vydal se posnídat do nedalekého bufetu ve staré vyřazené tramvaji. Přešel ulici a zapadl do zaprášeného vozu, kde stárnoucí manželé připravovali pro příležitostné zákazníky několik druhů jídel denně. Většinou šlo o docela banální pokrmy a Sam si dal míchaná vejce se slaninou, dvě housky a šálek kávy. V klidu pojedl a myslel na to, jak to udělat, aby se vypařil před zraky všech, kteří jej ohrožovali na životě. Nedokázal na nic přijít. Kdesi na druhé straně ulice postával takový podivný típek. Sam jej pozoroval skrze nemytá skla bufetu a přemýšlel, že udělal chybu, když nechal svou zbraň odpočívat v kufru, který ležel pod postelí v hotelu.

„Platím!“ mávl na postarší ženu a dal jí papírovou bankovku. Na slova díky jen mávl rukou. Pomalu vyšel na ulici a neustále sledoval onoho muže. Je to polda? Nebo někdo od nich? Ale od koho? Patří Padremu, nebo tomu druhému? Sam se začal potít. Venku byla zima. Zubaté slunce mu svítilo do tváře a vítr mu rozčesával jeho kučeravé vlasy. Mimo to si ještě pohrával s odpadky, které nestačily pojmout přistavené popelnice. Něco tu nebylo v pořádku.

„Už teď si mrtvej!“ houkl na něj jakýsi výrostek a jemu se málem zastavilo srdce. Spratek se mu vysmál do tváře a odjel na kolečkových bruslích zase o kus dál. Sam si nevšiml, že mu chybí v peněžence několik dolarů a ani netušil, jak to ten mladík vůbec dokázal. Přešel ulici a pomalým krokem minul muže, který se nezúčastněně opíral o oprýskanou stěnu hotelu. Zdálo se, že o něj nejeví sebemenší zájem. Zůstal tam stát i v době, kdy se Sam zavřel ve svém pokoji s vědomím, že tyto staré a chatrné dveře nezadrží ani malé dítě, natož odhodlané zabijáky, kteří jsou schopni všeho.

„Kde jsou ty peníze!“ uslyšel odněkud něčí hlas. Znovu sebou trhl. Takřka se pomočil. Ale v pokoji nikdo nebyl. Myslel na svého šéfa, jak stojí, nebo sedí ve své pracovně a opírá se o svůj mahagonový stůl s pohledem upřeným ke zlatým rybkám, líně si plavajícím v akváriu pod světlem zářivky. Jen stroj na bublinky tiše vrněl. „Kde jsou ty prachy, povídám!“

„Nemám je!“ řekl si polohlasně a vůbec jej nenapadlo, že mluví sám se sebou a strůjce toho hlasu je kdesi ve vedlejší pokoji. Snad nějaký pasák mluvil ke svým kurvám, nebo jen s jednou z nich. Možná šlo o zákazníka, kterého podvedla nějaká lehká děva, kdo ví?

„Nemám je...“ řekl znovu tiše.

Sam si klekl vedle postele, ale ne proto, aby se začal modlit. Tušil, že pro něj žádná spása není! Vytáhl z pod ní svůj cestovní kufr a položil jej na pelest. Pak kufr otevřel a chvíli se v něm prohraboval, aby z jednoho zmuchlaného hadru vytáhl naleštěnou zbraň s bubínkem. Patrně šlo o kolt s krátkou hlavní. Sam si vzal také krabičku nábojů a položil ji vedle zbraně. Kufr uzavřel a vrátil jej zpátky pod postel. Zbraň s náboji si vzal ke stolu u okna. Sedl si na židli a krátce se podíval ven. Slunce stále svítilo. Na nebi se táhly všemi směry našedlé mraky. Patrně bude za chvíli pršet. Kdosi prošel po chodbě. Zvuk jeho kroků pomalu utichal, až zmizel docela...

Sam nabil svou zbraň. Pomalu a soustředěně vkládal jednotlivé náboje do prázdných komor bubínku, aby jej zaklapl na místo a natáhl kohoutek. Jedním pohybem protočil zásobníkem a usmál se. Mě nedostanete! Parchanti! Ještě jednou se ohlédl k oknu a zadíval se na sluneční kotouč, který mlčenlivě visel na městem. Pak se střelil do hlavy...

O několik hodin později se dva policisté pomalu sunuli po starých a rozvrzaných schodech do pátého patra, kde na ně čekali jejich uniformovaní kolegové. Nikomu z nich se nechtělo jít za dalším případem. Byl přece pátek a přestože měl být víkend poněkud chladným, šlo o dva dny volna, tak proč je nevyužít? A kdo by se honil za někým, kdo je možná již dávno v prachu, pokud tedy jde vůbec o vraždu!

„Kurva, to je dneska ale den!“ řekl policista v civilu svému kolegovi, který měl na sobě nevýrazný bavlněný svetr a ještě nevýraznější kalhoty neurčité barvy.

„Je pátek!“ usmál se jeho parták a mrkl na muže v sáčku. „Vypadá to na sebevraždu, takže vlastně ani o nic nejde! A dopis na rozloučenou jsme u něj nenašli...“

„To je život! A to jsem si chtěl dneska večer užít se svou starou! Stejně mám obavy, že se tahá se sousedem, když jsem pořád pryč!“ pokrčil kravaták rameny a když vešli do onoho pokoje, stačil ze sebe jen vydat jedině: „Kurva, tak to je nářez!“

„Možná půjde o novou válku mafie!“ zakřenil se muž ve svetru. „A to jsem si myslel, že budu mít klidný odchod do důchodu... Není to k vzteku?“

Je mi jasné, že tato „finální“ verze povídky není také nic moc. Určitě by si zasloužila lepší zpracování a trochu větší délku. Otázky, které trýznily předchozí části zde zůstávají, přestože je text značně ořezaný a snaží se vytěžit s atmosféry co to dá! Pointa mohla být také lepší, zde máte názorný příklad toho, jak je těžké napsat dobrý příběh, který zaujme. Nechme tedy toto dílko jako „odstrašující“ příklad toho, jak by správná povídka neměla vypadat. Opravdu? Ne, dělám si legraci.

O co tedy jde? O správné vyvážení délky textu, počtu hlavních hrdinů, o zajímavost a neotřelost zápletky a způsobu jejího rozuzlení a nakonec o pořádnou pointu! Že se mi to píše? No, také jsem si musel vymyslet tento příběh, napsat jej a ukázat jeho nedostatky, tedy poukázat na slabiny tohoto textu a možné varianty zlepšení, ale další verzi ode mě již nečekejte! To opravdu ne...

Mám pro vás ještě jeden úkol, v celém textu je jeden velký **nedostatek**, pokud jej najdete, máte u mě bod k dobru. Stačí se jen pořádně dívat! Tak a jdeme na další kapitolu, nebo také nemusíme, pokud si chcete tuto povídku ještě jednou v klidu přečíst. Vše záleží jen na vás a vašem rozhodnutí.

Kapitola čtvrtá: O čtivosti textu

V této kapitole si povíme něco o jednom pojmu, kterým se ohánějí kdejakí kritici a nakladatelé, tím pojmem je „**čtivost**“. Každý autor píše svým vlastním způsobem, nebo se o to alespoň snaží. Možná by nebylo správné škatulkovat všechny autory do krabic s názvem a obsahem dané formy a jeho způsobu psaní. Nikdo přeci nemůže nikoho nutit, jak by měl tvořit a jak by měl vyjadřovat své vnitřní myšlenkové pochody a pohled na svět, či danou problematiku. Pak by to nebylo již o **svobodném a tvůrčím psaní** (ať už pro radost z vlastního uspokojení svých potřeb vypsání se), nebo k uspokojení svého vlastního EGA a dosažení nějakého výsledku (ne-li postavení ve světě Literatury).

O čem že tu je celou dobu řeč? O tom, zda-li by měli autoři psát pro širokou masu lidí, tedy zavedeným způsobem, který vyhovuje takřka všem a vidíme jej takřka v každé knížce, nebo o odpojení se (odklonění) od onoho pomyslného stáda, které se řítí vpřed a netuší, co jej na této cestě čeká a zda-li má tato cesta vůbec nějaký cíl a tedy i smysl, přestože i cesta může být mnohdy samotným cílem. Položme si tedy otázku: „**Existují nějaké normy v tvůrčím psaní?**“ K vlastní tvorbě můžeme v zásadě přistupovat dvěma způsoby: a) ***budeme psát sobě a druhým pro radost a nic od toho nebudeme očekávat***, nebo za b) ***budeme se snažit tvořit tak, jak je to obvyklé pro literaturu, která je běžně vydávána***.

Možná se usmějete a odfrknete si s otázkou v očích: „**Co je to za blábol?**“ Už vás někdy napadlo, jaká muka musí prožívat autor, který se ze všech sil snaží vyjádřit své vidění světa okolo sebe, či pustit uzdu své fantazie a objevovat nové a nevídané světy, avšak nikdo z možných (a případných) nakladatelů jej nechce publikovat se slovy: „**To všechno tu už bylo! Píšete sice dobře, ale zkuste do toho dát více svého srdce a také svou duši... Nakonec, vydáváme jen již zavedené a prodávané autory, které máme vyzkoušené. Možná, kdyby vaše tvorba odpovídala jistému stylu, dalo by se o něčem uvažovat! Takto nikoho nezaujmete, bohužel nezapadáte do našich edičních plánů...**“

Nebudeme se zde zabývat problematikou **vydávání děl** (třeba i začínajících autorů). V dnešní době se již určitě najde nějaké to **nakladatelství**, které se nebojí vydat i **nezavedené a zcela nové autory**. Jde o to, zda-li by případný autor měl psát takovým způsobem, aby se jeho tvorba líbila všem, nebo by si měl najít vlastní styl a cestu, s vědomým rizikem, že jeho čtenářská základna nebude příliš vysoká (nebo řečeno lépe: veliká). Většina autorů přece píše jen pro radost a v duchu doufá, že někdy prorazí a také snad byt' jen na malý okamžik zazáří jako supernova. Někomu stačí jen prostý fakt, že jsou jeho dílka publikována na Internetu (na tom, či onom, literárním serveru). Už slyším vaše „**pichlavé otázky**“: „**Tak co, autore? Co od svého psaní očekáváš ty?**“

Na čem tedy záleží? Jaká jsou kritéria pro to, aby byl autor čten v širším měřítku. Jeho **styl** by měl být čtivý. Měl by umět **pracovat se slovy** a **vzbudit pozornost čtenářů**. Měl by umět **pracovat s dějem** a **samotnými postavami** v případě psaní prózy, nebo se svými **myšlenkovými pochody** a se **schopností vidět svět „ze správného úhlu“** a ukázat realitu i svůj náhled na danou problematiku tak, aby **zaujal a přiměl čtenáře k zamyšlení** (například v různých fejetonech, úvahách, či esejích). Tuším, že zde jen mlátím prázdnou slámu, že to vše již dávno víte a že jsem možná i odbočil od tématu.

Každý autor by také měl ovládat svou mateřskou řeč. Měl by psát (pokud možno) bez chyb, aby nedělal ostudu sobě i své práci. Na druhé straně vám takřka „kdekdo“ udělá **betareading** a pokusí se vychytat z vašeho textu všechny případné **chyby, překlepy a nejasnosti**. Nebylo by lepší dělat za peníze druhým autorům jakéhosi **korektora**, než sázet na to, že bude nějaké to vlastní dílo vydáno, tedy publikováno? To všechno je již notoricky známo, ale to, oč mi tu jde je nabílední. Jaká je hranice mezi **amatérským psaním a psaním na úrovni**? Není také tato osobní zdatnost autora důležitá pro to, aby se z něj stal uznávaný a všemi čtený autor? Pokud budete stále psát jako na „**základce**“ a nebudete ovládat **základy vašeho mateřského jazyka** a váš text se bude hemžit **pravopisnými a stylistickými chybami**, pak jistě klesne pravděpodobnost vydání toho, či onoho, dílka. Já vím: „**Zapomeňte na to! Nejdůležitější jsou přeci jen ty správné konexe! Bez pořádné „tlačanky“ se ještě nikdo nikam nedostal...**“

Kde jsme to skončili? U zamyšlení nad normami ve psaní, ať už jako **redaktora** novin a časopisů, nebo **autora povídek, novel a románů**. Pokud pomineme všechny možné druhy vyjádření (a žánrů) v psané podobě (tedy v Próze, básnící prominou) a technickou a stylistickou stránku věci, co nám ještě zůstane? Zůstane nám: **Čtivost!**

Co si tedy máme představit pod tímto pojmem? Nejde zde o fakt, zda-li daná knížka, nebo časopis zůstane ležet pod nánosem prachu, nebo bude mít ošoupaný přebal a zamaštěné a ušpiněné stránky? Každý autor se může rozhodnout, zda-li se bude držet již **vyzkoušených a zavedených technik ve psaní**, nebo se vrhne na svou vlastní cestu s vědomím, že může zůstat nepochopen a zatracen v zapomnění? Není to také o vlastním pohledu na svět? O autorově vůli a odvaze jít proti proudu? Možná bych měl také strach, kdybych se vydal na neprobádanou pěšinu v krajině Umění (tedy Prózy).

Znamená to, že jsem prachobyčejným zpátečníkem? Jsem oním zbabělcem, když nechci opustit onu širokou a vyšlapanou cestu ostatními autory, kteří se třeba i uchytili a jejich tvorba jim nese požadované ovoce? **Není snem každého autora, že bude jeho tvorba žádána a jen se po ní zapráší?** Ale, co když existují také ti, kterým je to jedno? Netouží po popularitě a úspěchu. Jejich srdce prahne jen po vyjádření se a převedení svých myšlenek na papír nebo na obrazovku počítače. Ptáte se: „**O čem je tu ZASE, sakra, řeč? Může mi někdo vysvětlit, o čem to ten člověk mluví? Začíná mi jít, tak trochu, na nervy!**“

Jak tedy psát? Připadám si jako **Hamlet** (kralevic dánský) s lebkou v jedné ruce a zbraní v druhé. Pokud nějakou vůbec měl, ale patrně ano... „**Být, či nebýt? Tot' otázka...**“ Správně formulovaná otázka by pak zněla: „**Psát z davem, nebo ne?**“ A abych vás nenudil suchou teorií, vymyslel jsem si pro vás vlastní **test!** Že půjde možná o „**ptákovinu**“? Samozřejmě! Co také čekáte od této **příručky**, chce být **čtivá** za každou cenu!

Přečtěte si, prosím vždy připravený úryvek a pak se snažte pravdivě odpovědět! Vyberte si **jednu ze tří odpovědí**. Na pravé straně (v závorce) je vždy patřičné **bodové hodnocení**. Je tedy nutné si pamatovat dosavadní součet všech bodů (při procházení tímto testem). **Řešení**, čili výsledek, je jako vždy až na konci. A nečekejte, že se o sobě dozvíte buh ví co? **O tom tento test není!** Vše záleží na vás, vaší iniciativě, odhodlání, nasazení a schopnosti a hlavně odvaze riskovat! Na druhé straně mohu uklidnit všechny, kteří píšou jen tak pro radost a o nic jim nejde! Ne každý

autor musí na svém díle zbohatnout. Autoru je na světě jako smetí a knižní trh je dokonalým sítem, jen kdyby nevycházely mnohdy knihy, nad kterými zůstává čtenáři rozum stát!

Test č.: 1 - úryvek:

Byl krásný den, slunce vesele svítilo na bezmračné obloze a svými paprsky zahřívalo vše, nač dosáhlo. V parku pod stromy byl pěkný chládek. Ptáčci v korunách si vesele prozpěvovali a tento poklidný odpolední čas mnozí lidé využili k procházce v místním parku. Co na tom, že byly hlášeny skvrny na slunci, zvýšená erupční činnost a úbytek ozónu? Dva mladí lidé si vykračovali po pěšině vedoucí napříč udržovaným trávníkem, když tu je náhle něco vyrušilo z jejich láskyplného objetí...

„Hele podívej!“ ukázala dívka ruku k jednomu stromu.

„A na co?“ podivil se znechuceně chlapec. Měl s ní jiné plány, než se jen tak bezcílně procházet.

„Vidíš ty dva psy?“ rozesmála se a štípla svého kluka do zadku.

„No a?“

„Šukají tam o sto šest!“

„Nechápu, co je na tom tak špatného?“ zamračil se. Ano, nejraději by dělal totéž se svou milou někde o samotě. „Na tom nic není... Vidíš, nikoho to nezajímá!“

„Ale jak se přitom tváří!“ znovu se zasmála a pohlédla na přítele. „Nevypadají nádherně?“

„Jo, šukání je prima!“ pokrčil hoch rameny. „Tak mě napadá, kdy mi taký dáš!“

„Zvrhlíku!“ vypískla a znovu se zavěsila do svého přítele. „Dočkej času...“

„Na co? Až budu starý? Směješ se psům, že si vrzli a tvrdíš o mně, že nejsem normální...“

Otázka: Jaký máte na tento úryvek názor?

a) Hezké, pobavilo mě to! (0)

b) No, moc mě to nezaujalo... (1)

c) Byl to děs, o čem to bylo? (2)

Test č.: 2 - úryvek:

Samuel se vznášel nad povrchem Měsíce a nebýt záchranného lana, patrně by dosáhl únikové rychlosti a opustil by Měsíc i jeho oběžnou dráhu. Ačkoliv byl jeho skafandr klimatizovaný, aby jej dokázal ochránit před změnami teploty na Slunci a ve slunečním stínu, potil se jako kráva. Ve skutečnosti se pořádně vyděsil, když u jeho vozítka vybuchla nádržka s bezpečnostní zásobou kyslíku. Ta druhá, záložní našťestí zůstala neporušená.

„Co se sakra děje?“ uslyšel dispečera v nedalekém městečku Moon city. „Svatá dobroto, Samueli, kouřil jsi mariánku, nebo co? Jsi sjetej?“

„Ale hovno!“ řekl Samuel do mikrofonu ve svém skafandru a začal se pomalu na tenkém lanku přitahovat zpět k měsíčnímu povrchu. Doufal, že se nepřetrhne. Říkal si, když dokázalo doposud odolat energii, která jej vynesla takřka až do Vesmíru, proč by nemohlo vydržet pnutí při navíjení na Samuelově straně. Vždyť je to brnkačka!

„Tak co je?“ nenechával jej dispečer v klidu. „Mám poslat záložní stroj? Chceš ohlásit stav nouze?“

„Ale hovno!“ řekl znovu. „Nechci!“

„Jestli se nedostavíš domů do půl hodiny, vyhlásím poplach!“ uslyšel Samuel v reproduktoru, který byl zabudován do jeho helmy.

„Ale hovno!“ řekl si znovu a dál soustředěně pracoval s navíjecím mechanismem. Když mu

chybělo posledních pět metrů, lanko prasklo. Samuel věděl, že již nemá žádnou kinetickou energii, která by jej odnesla mimo povrch Měsíce.

„Už jsi ve voze?“ zeptal se jej nenechavý dispečer, který neměl rád žádnou mimořádnou událost. Patrně byl již teď posraný strachem. „Kde jsi?“

„V řiti!“ řekl mu Samuel, když mu chybělo jen několik centimetrů od ochranného oblouku měsíčního vozítka. Podobné zařízení mají také kabriolety na Zemi pro případ, kdyby se vůz převrátil na střechu. Tady na Měsíci však nic podobného nehrozilo a kdyby, při nízké přitažlivosti, která zde panovala, by se nejspíš nic nestalo.

„Cože?“ nechápal jej dispečer.

„V řiti... Právě vybuchla i druhá nádržka a já jsem dosáhl únikovou rychlost.“

„Máš přeci to lanko!“ křičel na něj dispečer zděšeně.

„Nemám, to se mi před chvílí přetrhlo!“ řekl mu Samuel s až ledovým klidem.

„A co směrové trysky skafandru?“ snažil se dispečer na něco přijít.

„Nejsou k dispozici!“ řekl mu Samuel a zrušil spojení. Věděl, že než k němu někdo přiletí, bude již dávno v trapu. „Já to pořád říkal, že dneska stojí celý den za hovno!“

„Cože? Neslyšel jsem, opakuj to...“ řval na něj dispečer, ale Samuel jej už neslyšel...

Otázka: Co si myslíte o tomto úryvku?

- a) Sci-fi nemám rád a nic mi to neříká! (2)
- b) No, mohlo to být lepší, že? (1)
- c) Nebylo by pokračování, mistře? (0)

Test č.: 3 - úryvek:

Dva muži seděli na vrcholku útesu a hleděli na moře, které se vařilo pod nimi. Nohy jim plandaly ve větru a za zády měli zelenou louku s nedalekými stromy. Každý den se sem chodili dívat na dalekou zvlněnou hladinu a toužili po tom, stát se námořníky na překrásných plachetnicích, které brázdí jako královny, všechny oceány světa.

„Hele, loď!“

„No a?“

„Míří sem? Vítr ji určitě zažene na skály!“

„Ty myslíš, že...“

„Jo, přesně tak!“

„Chceš se vsadit?“

„Ale tys mi pěkný necita!“

„Určitě to zvládnou!“

„To bych neřekl! Rozbijí se o skály a do jednoho pochcípají...“

„Ale fuj! Tak co? O co se vsadíme?“

„A kdo je tu potom necita...?“

„Tak o co!“

„Hele, za chvíli tu bude! Tomu se říká rychlost...“

„Tak už se rozhodni!“

„Dobře, co takhle o mou novou tabatěrku! Je ze zlata...“

„Leda z kočičího... Dobře, ať je po tvém.“

„Takže...“

„Rozbijou se!“

„Nerozbijou...“
 „Počkáme!“
 „Ale, že jim to jde! Pobíhají tam jako mravenci!“
 „Jo, nejspíš jim nechce nastartovat pomocný motor...“
 „Ještě chvíli...“
 „Co myslíš?“
 „Co jako?“
 „Rozbijou se?“
 „Tys přeci říkal, že si vsadíš na to, že se rozbijou!“
 „Ne, tys to říkal...“
 „Hele, vidíš to?“
 „Jo, převrátili se ještě dřív, než dojeli na skály! Kurva...“
 „Takže je to nerozhodně! Co budeme dělat?“
 „Vsadíme se, kolik jich doplave ke břehu! Co ty na to?“
 „Tak jo...“

Otázka: Pobouřil vás tento úryvek?

- a) Ne, je to brnkačka, vždyť o nic nejde! (0)
 b) Byl to děs a hrůza, taková krávovina! Jakoby autorovi nezáleželo na lidském životě! (2)
 c) Je to jen příběh ne? I když, nějaké námitky bych měl... (1)

Test č.: 4. - úryvek:

Karkulka kráčela lesem a poskakovala jako malé dítě. Hopsala přes kameny a kořeny stromů, které vyrostly ze země, namísto aby zůstaly pod ní. Nezakopla ani jednu. Pískala si pod nosem nějakou dětskou písničku, přestože ji táhlo na osmnáct. Byl večer a slunce se zvolna chýlilo k obzoru. Ne že by se Karkulka bála, ale začala mít pomalu strach. To víte, jeden sice na strašidla nevěří, ale co kdyby opravdu existovala? Sice věřila z celého svého srdce, že les, kterým prochází, není začarovaný, ale můžete věřit svému srdci?

„No tak se neboj!“ řekla si polohlasně. „Ještě sto dvacet kamenů a padesát sedm kořenů a budeš u babičky v chaloupce! O nic přeci nejde!“

Ano, vlastně o nic nešlo, ale Karkulka si pro jistotu přihnula z placatky, kterou měla ukrytou mezi věcmi, které nesla babičce. Domeček její babi byl už v dohledu a slunce se ještě nestačilo schovat. Jen kdyby... Nějak okolo jejího stavení zhoustla atmosféra. Znáte to, nebo ne? Najednou vám naskočí husí kůže a vy máte takový divný pocit v žaludku a nevíte, zda-li se z toho poserete, nebo ne!

„To bude dobrý!“ utěšovala se Karkulka. „Už jen hop a skok...“

Zdalo se jí, že uviděla za oknem podivný stín. Že by ji babi už netrpělivě vyhlížela? Proč jí však nešla naproti s lucerničkou? Tohle bylo zajímavé, ba přímo podivné, až děsivé. Kdesi nad Karkulkou zahoukala sova a v mlázi po pravé ruce cosi zapraskalo. Karkulka ničeho nedbala a stále udržovala stejnou rychlost. Domeček se zvolna blížil. Babi však nebyla v dohledu a snad jen samotný duch lesa věděl, kde jí je konec. Karkulka dohopsala až k domku své milované babičky a už chtěla vzít za kliku, když tu jí něco řeklo, aby chvíli počkala.

„Bááábííí!!!“ zakřičela a doufala, že jí její nahluchlá babi uslyší. „Bááábíííčkooo!!!“

„Cooo jeee?“ ozvalo se zpoza dveře.

„Ty nejsi babička!“ řekla Karkulka nahlas. „Kdo jsi?“

„Vlk, ty krávo!“ řekl jí vlk. „Nepůjdeš dál?“

„A kde je moje babička?“ zeptala se jej Karkulka.
„Šla do lesa pro bylinky...“
„Nekecej!“ nenechala se Karkulka oklamat. „Tys ji sežral!“
„Jsi blbá? Babičky zásadně nežeru!“
„Tak sežereš mě?“
„Nesežeru, mám jiné starosti!“ řekl jí vlk.
„Tak mě přerízneš!“
„Nepřeríznu!“ řekl jí vlk. „Tak jdeš, nebo ne? Je tu děsná nuda!“
„Tak jo, ale jdi dál ode dveří!“
„Stejně ležím na posteli!“ řekl jí vlk, když otevřela dveře a spatřila jej, jak leží v peřinách s obvazy na zadních tlapách.
„Co se ti stalo?“ zděsila se.
„Vidíš ne?“ postěžoval si vlk. „To ten hajný, má utkvělou představu, že vás obě sežeru! Nebo...“
„Přerízneš?“ dokončila Karkulka vlkovu větu.
„Jo, přesně tak, ale já mám svou vlčici a k babi chodím na kořalku! Nemáš něco sebou?“
„Mám!“ přiznala se Karkulka a přisedla si k vlkovi. Pohládila jej po hlavě a dala mu loknout ze své železné zásoby. „Tak co bude?“
„Nezahrajeme si třeba Člověče nezlob se?“ poprosil ji vlk. „Babi za chvíli přijde a když bude zábava, alespoň mě ty zadní nohy nebudou tak bolet...“
„Ten myslivec by zasloužil!“ zamračila se Karkulka a zašla do almary pro krabici s hrou. „A proč na tebe vůbec myslivec políčil?“
„Chodí sem za babi, kanec jeden!“ pousmál se vlk. „Budu mít červené, jo? Je má oblíbená...“

Otázka: Jaký je váš názor na toto dílko?

- a) Čekal jsem kde co, ale tohle ne! (0)
- b) Co s tím? Není to pohádka ani bajka? (1)
- c) Čtu jen klasické pohádky a ne podobné bláboly! (2)

Test č.: 5 - úryvek

„Drahoušku?“
„Ano?“
„Mohla bys rozsvítit?“
„Ano!“
„Tak to, prosím, udělej!“
„A co jako?“
„Rozsvít!“
„Světlo?“
„Ne!“
„Tak proč mě o to prosíš?“
„Chci, abys rozsvítila, je tu děsná tma!“
„Bojíš se?“
„Čeho?“
„Tmy!“
„Ne...“
„Tak proč chceš rozsvítit?“
„Něco mě totiž kouslo do zadku!“

„*Já to nebyla...“*
„*To vím taky, proto chci, abys rozsvítila!*“
„*A proč to neuděláš ty?*“
„*Protože mi to řeklo, že když se pohnu, ukousne mi to koule!*“
„*Tvoje koule?*“
„*Ne, tvoje!*“
„*Ale já žádné koule nemám, já jsem holka!*“
„*To já vím, tak rozsvítíš?*“
„*A co když to bude hrozně ošklivé!*“
„*Co jako?*“
„*To, co ti chce ukousnout kulky!*“
„*Prosíím!*“
„*Tak jo!*“
„*Už jsi vstala?*“
„*Ne!*“
„*A proč ne?*“
„*Protože mi to řeklo, že když se pohnu, ukousne ti to ptáka!*“
„*Co budeme dělat?*“
„*Já nevím! Říkala jsem, že si máme na nočních stolcích nechat ty lampičky!*“
„*Ale pořád jsi při nich četla.*“
„*Na tom přeci není nic špatného!*“
„*Není, ale na nic jiného jsi nemyslela...“*
„*A na cos myslel ty?*“
„*Na co asi?*“
„*Ale to teď půjde těžko!*“
„*Co?*“
„*To na cos myslel a vždy myslíš!*“
„*Proč myslíš?*“
„*Protože to vyjde nastejno! At' už vstanu, nebo ne!*“
„*Víš co mi to také řeklo?*“
„*Co?*“
„*Když nevstaneš, tak tě přerízne?*“
„*Čím?*“
„*Motorovou pilou! Asi...“*
„*Vážně? Tak je to zvíře, nebo člověk?*“
„*Já nevím... Umí zvíře mluvit?*“
„*Ne!*“
„*Tak to bude člověk!*“
„*Ale když jde o člověka, kdo by to asi tak mohl být?*“
„*Kdo asi? Když je tvůj muž každou jednu noc v týdnu v práci? A já jsem tvůj amant!*“
„*A nešlo by jej ukecat?*“
„*Ne, nešlo. Tak co bude?*“
„*Proč chceš, abych rozsvítila?*“
„*Chce vidět toho vola, který mu šuká starou!*“

Otázka: Co říkáte? Líbilo se vám to?

- a) Ano, manželská nevěra mi nevadí! (0)
- b) Ne, navrhuji ukousnout mu koule a nejen tomu amantovi! (2)
- c) Není to špatné... Je to o životě a snad i ze života ne? (1)

Řešení testu (počet dosažených bodů CELKEM):

0 bodů: Jste naprosto neovlivnitelní, čili tvrdí jako skála a žádná kritika s vámi nehne. Také není jisté, zda-li se uplatníte, ale je vám to jedno. Píšete, co se vám zlíbí, a vaše vlastní tvorba je vám nadevše!

0 - 5 bodů: Jste na vážkách. Chcete psát podle svého, ale zároveň se bojíte, že se druhým nebude vaše tvorba líbit. Stále se otáčíte na tu, nebo onu stranu a vaše tvorba podle toho vypadá! Jaká je? Je sice dobrá, ale mohla by být lepší! Nedejte na kritiku, sice vám může pomoci, ale také může uškodit!

6 - 10 bodů: Píšete pro široké masy lidí. Každou výtku namířenou na vaši osobu ihned obrátíte k činu a přetváříte svou tvorbu podle rad druhých. Netušíte však, zda-li jde o vaše dílo, nebo dílo kolektivu čtenářů!

Kapitola pátá: Řeč o přímé řeči

Když se řekne: „**přímá řeč**“, snad každého napadne, že půjde o vyjádření hrdinů v mluveném slově, které nejde v textu vyjádřit jinak, než-li určitým „**uvozením**“, aby bylo jasné, kdy jde o čistě popisný text a kdy ne. Možná jste nyní zmlsaní malým testíkem, který jsem pro vás připravil, nyní však musíme znovu přejít na vážnější strunu. **Přímá řeč** je mnohdy tahounem v autorské tvorbě a vytváří nejen určitou **atmosféru v příběhu**, ale dokáže jej spolu s **popisy** (místa, postav, nebo děje) také táhnou vpřed a proto si zaslouží samostatnou kapitolu. Podívejme se nyní na malou ukázkou:

Vysoko na skalnatém ostrohu bylo za velikým balvanem vybudováno hnízdo. Nebylo však obyčejné, postavila si jej rodina skalního orla. Jejich domov musel odolat nepřízní počasí v podobě divokého vichru, mrazu, sněžení a dešti. Výkyvy počasí se zde střídaly jako aprílové počasí a nikdo si nemohl být jistý, co se stane za pár hodin. Hnízdo bylo postaveno ze suchých větviček, trávy, hlíny a kdo ví čeho ještě. Nebylo však opuštěné, pod jeho vysokým okrajem se skrývalo jediné mládě. Neodvažovalo se pohlédnout přes okraj, snad proto, že se bálo výšek, možná také proto, aby nepřepadlo. Neumělo totiž ještě létat...

Znuděně sedělo na samém dně hnízda a vítr mu čechral peří. Nikdo nedokáže pochopit, jaká je tu nahoře děsná nuda, když jsou rodiče pryč, tedy na lovu. Jeden by se zde unudil až k smrti. Jedinými společníky mu byly slunce, mraky a již zmiňovaný vítr. Občas mládě spatřilo na nedalekých skalních stěnách podivné tvory se čtyřmi chapadly a neznámými hrboly na zádech. Ze zadku jim trčela jakási tenká vlákna, která končila snad až kdesi pod horami. Mládě nechápalo, co zde títo nelétaví tvorové vlastně dělají a proč lezou po skalách. Snad jim tato činnost poskytovala nějaké potěšení a zaháněli si tak nekonečnou a zžravou nudu.

Pak se něco stalo a jeden z těch tvorů cosi zakřičel a zmizel mláděti ze zorného pole. Jeho zlověstný křik ustal, aby jej vystřídal již dobře známé hučení větru mezi vrcholky hor. Událost to byla nevšední a zajímavá. Dokonce přinutila mládě, aby se postavilo a natáhlo krk až přes samotný okraj hnízda. Strach pominul a vystřídala jej zvědavost, avšak onen křičící tvor byl již dávno ten tam. Mládě orla marně přemýšlelo o tom, co se zde vlastně stalo. Ostatní tvorové také začali slézat dolů. Nemotorně přitom mávali rukama a nohama. Při svém marném snažení vypadali jako nějakí pavouci, ale mládě netušilo, co je to pavouk a tak myslelo na bůh ví co. Odněkud připlachtila jeho matka a zpytavě na své dítě pohlédla. Stalo se něco? Četlo její mládě v matčiných očích. Malý orel se jen otrásl a čekal, co mu matka přinesla. Určitě ne jednoho z těch podivných tvorů, kteří nedovedou létat, ale i tak bylo mládě zvědavé, jak asi chutnají...

O čem tu tedy bude řeč? O tom, co jste v tomto vymyšleném úryvku se „**suchým**“ dějem nenašli, tedy o přímé řeči. Ne, že by zvířata „**nedovedla mluvit**“, ale jako naschvál jsem v tomto fragmentu děje nepoužil přímou řeč, abyste viděli, jak to může vypadat, když je děj (nebo text) jen čistě popisný... Vrhněme se tedy na to! Pozor, ne však ze skály a pojďme raději na věc! A ještě si dovoluji jednu připomínku, abychom předešli mýlce a strašnému nedorozumění, není podmínkou, aby byla v samotném textu vždy použita **přímá řeč**, tedy za všech podmínek a některé literární útvary se bez ní také dovedou obejít...

Pokud vás zajímá, co že znamenají ty věty v uvozovkách v knihách a časopisech, pak jste na správném místě. Nemusím snad nikomu vysvětlovat, že jde o přímou řeč, čili **dialog mezi osobami** (či snad hrdiny) té či oné povídky, nebo románu. **Přímá řeč** může být použita také v jiných literárních útvech, neplet' me si ji ale se slovy, nebo větami, které jsou jen prostě dány do uvozovek, ať už z toho, nebo onoho důvodu. Proč? Zeptejte se samotného autora! Jak tedy poznáme, že jde o mluvu, tedy (obrazně) vyřčenou větu, či slovo? Podle kontextu a způsobu, jakým je napsána.

Přímá řeč je tu proto, aby si případný čtenář mohl v duchu oddělit **mluvený text od textu popisného**. Tedy, lépe řečeno, dialogy neslouží jen k **vyjádření mluvené řeči**, ale také ke zpestření příběhu a jeho oživení. Děj povídky může být čistě popisný, tedy bez přímé řeči, nebo se v něm může vyskytovat a to od čistě sporadického „**zabreptnutí**“ (zde si povšimněte, že nejde o dialog, ale o slovo v uvozovkách) až po hotové slovní orgie, ne-li koncert dialogů více hrdinů najednou, kdy si takřka skáčí do řeči, jako v polské televizi! Omlouvám se (nejen za délku tohoto souvětí), ale nechal jsem se trochu unést...

Abychom se vrátili k výkladu základních pojmů, tedy přímá řeč **začíná a končí uvozovkami** (alespoň většinou, už jsem viděl i přímou řeč uvozenou jen **pomlčkou**, apod.) a je také zpravidla doprovázena vedlejší větou, na jejíž název si nyní nemůžu (za nic na světě) vzpomenout. Tuším, že jde o větu „**uvozovací**“! Proto zde (pro pořádek) uvedu příklad:

„Nevíte, vážení přátelé, proč se tu tento autor tak širokosáhle rozkecává, jako by byl přinejmenším mistrem světa?“ zeptal se kdosi v davu a provokativně na řečníka pohlédl. „Váš projev není ničím novým a už vůbec v nikom nevzbudí sebemenší zájem! O čem to vůbec breptáte, vážený mistře?“

Jasně zde vidíme, že začátek této interpelace je uvozen uvozovkou dole a za ní pak pokračuje několik vět (tedy obrazně vyřčených vět), které jsou na konci znovu uvozeny v místě, kde je čísi náhlý proslov ukončen (uťat), aby po vložené větě (chcete-li dějové, či popisné) znovu pokračoval v dalších uvozovkách zbytek proslovu neznámého hrdiny. Že je toto vysvětlení přímo kostrbaté? Ano, je! Ale co se týče **literární teorie**, jde vždy více (či méně) o suchý výčet faktů, který má daleko k onomu překrásnému a dobrodružnému použití přímé řeči v praxi. Že si vymyslím, brzy vás vyvedu z omylu.

Nyní již víte, jak taková přímá řeč vypadá a o co v ní jde. V praxi je přímou řečí vše, co daný hrdina vysloví ve svém fiktivním životě (lépe řečeno v příběhu, kterého je součástí). Přímá řeč nemusí být doprovázená větou, která popisuje, co zrovna náš hrdina dělá. Popis místa děje a samotné akce se může mísit s přímou řečí, nebo se tyto dva prvky v textu mohou navzájem kombinovat. Že tomu vůbec nerozumíte? Dobře tedy, ještě se k tomu vrátíme, ale nyní se podíváme, jak takovou přímou řeč správně uvádět v textu (tedy jak kombinovat přímou řeč s uvozovacími větami). Podívejme se na použití přímé řeči v praxi:

a) „Hele, vole, naval žváro!“ řekl mi na ulici jakýsi muž ve velmi ošuntělém obleku.

b) „Slyšíš?“ nepřestával na mě vyřvávat. „Něco jsem ti říkal, vole!“

c) „Ty brd’o,“ bouchl do podobného típka vedle sebe, který se také ledabyly opíral o zábradlí na okraji chodníku. „Ty vole, vidíš toho kretěna? On si snad myslí, že je neviditelný!“

d) „Ser na něj...“ mávl rukou. „Nejspíše je to nějaký ten idiot - kravat’ák!“

e) „Vypadá na to, že má lupeny.“ Zamyslel se muž, který mě oslovil jako první. „Nemáš náhodou nějaké přebytečné prachy, vole?“

f) „Bohužel, nemám!“

g) „To si jen myslíš,“ zamračil se a vytáhl z kapsy vystřelovací nůž. Okolo nebylo živé duše a já si začínal říkat, že jsem si o to koledoval.

h) „Tak co bude, posero?“ řekl mi. „Dáš mi ty prachy dobrovolně?“

i) „Jasně!“

j) „Tak je naval!“ přikývl, „nejlépe celou šrajtofli! Já už si to přeberu!“

Z použitého textu je jasné, jakým způsobem může být přímá řeč vyjádřena. Vždy však musí být začátek a konec ohraničen uvozovkami a je jedno, zda-li půjde o uvozovky „*dole a nahoře*“, nebo jen ty „*nahoře*“. Psací stroje mají většinou jen jeden druh uvozovek, textové editory v počítači (zejména ty lepší) dovedou ohraničit mluvu hrdinů tak, jak to bývá v knihách a vypadá to o poznání lépe! Co říkáte? Ale zpět ke způsobu používání interpunkčních znamének na konci přímé řeči...

Ve všech zmíněných bodech (mimo za „*e*“) je za koncem přímé řeči použito malé písmenko v další větě, která souvisí s přímou řečí a ta může (a nemusí) za touto větou pokračovat, jak tomu je v bodě „*a*“ a „*g*“. Někdy také za přímou řečí není žádná další věta (bod „*f*“ a „*i*“). Přímá řeč může být ukončena **čárkou, vykřičníkem, otázníkem, nebo třemi tečkami**, neměla by být ukončena **tečkou** (za „*e*“), pokud se tak stane, měla by další věta začínat velkým písmenem, na rozdíl od písmena malého v ostatních případech. A ještě jedna věc, pokud je věta, která doprovází přímou řeč ukončena čárkou, měla by další věta (v přímé řeči) začínat za uvozovkou malým písmenem (bod „*j*“).

Je to tedy jednoduché, že ano? Také si myslím, nesmíte však zapomenout na uvozovky na začátku, nebo konci přímé řeči, aby čtenář věděl, kde jde v samotném textu o dialog a kde o čistý popis (čehokoliv), nebo o prosté vyjádření myšlenek. Ono je to pak velice trapné, když v textu kdejaký hrdina začne svou řeč a čtenář marně hledá její konec. Pokud k tomu dojde vícekrát na stránce, může se stát, že danou knihu (nebo jakoukoliv jinou publikaci) čtenář znechuceně odhodí. Někdy záleží na přehlednosti a úpravě textu, aby byl co nejčitelnější a nenarušoval tak čtenářův zájem o samotné dílo...

Nyní již víme, jak taková přímá řeč vypadá, jak používat znaménka na konci věty (před další větou, která na přímou řeč navazuje). Měli bychom se však také zamyslet nad použitím tohoto způsobu vyjádření mluvené řeči v praxi. Tedy, co se týče **grafické přehlednosti a umístění v textu**. O čem že je řeč? O tom, jak správně uvést dialog v textu, aniž by tím utrpěla grafická stránka

samotného díla. Jak víte, každý text obsahuje jednotlivá písmenka, která se seskupují do slov, ta do vět a věty do odstavců! Odstavce jsou velmi důležité, zpřehledňují samotný text a mohou také oddělovat jednotlivá místa v ději, nebo myšlenky samotného autora. Že se to učí děti v prvním stupni ZŠ, ale ano, jenže někdy se na to (jaksi) zapomíná...

Tedy, přímá řeč by měla začínat, pokud možno, vždy na novém řádku. Pokud se mezi sebou „**hádá**“ více hrdinů, mělo by být vždy jasné, kdo ke komu pronáší svou řeč. A také nesmíme zapomínat na to, aby nový hrdina mluvil (pokud možno) vždy na novém řádku. Tedy čistě pro přehlednost stačí, když **nebude přímá řeč utopená kdesi uprostřed řádku** (nebo odstavce), nebo na jeho konci. Stačí tedy jen samotný text vždy na novém řádku odsadit o několik úhozů doprava, nejčastěji pomocí tabulátoru. Co to je? Je to klávesa u psacího stroje, nebo klávesnice PC, která se stará o to, aby případný nový řádek vždy začínal ze stejného místa. Že vás začínám pomalu nudit a uspávat? Tak dobře, dám sem několik příkladů:

a) neupravený text s přímou řečí umístěnou na libovolném místě v textu:

Byl večer. Slunce se pomalu sklánělo k obzoru a na město padalo večerní šero. Stíny stromů a budov se zvolna prodlužovaly a nepotrvá dlouho a ony společně splynou spolu s nadcházející temnotou. Pavel sledoval pomalu utichající noční ruch velkoměsta a pozoroval rozzářené neony reklamních poutačů, blikání semaforů a světel projíždějících aut. Ledabyly se procházel po chodníku na okraji magistrály a myslel na dnešní rozhovor se svou dívkou. Vypadalo to, že se rozešli! Měl sto chutí skočit pod kola nejbližšího projíždějícího auta, ale jen sám bůh věděl, proč to neudělal. „Čau vole!“ vyrušil jej z jeho nepěkných úvah hlas, který mu byl hodně povědomý. „Co se ti stalo, brácho?“ zeptal se jeho kamarád ustaraně. Ruce měl v kapsách svého džínového kompletu a zamýšleně pozoroval svého přítele, který ještě neřekl ani slovo. „Uletěly ti včely, nebo co?“ snažil se o navázání rozhovoru. „Vidím tě z okna, jo a říkám si, ten vůl chce snad skočit pod nějakou tu káru! Seš normální, vole?“ Bouchl jej mírně do ramene a usilovně přitom žvýkal mentolovou žvýkačku. „Nechceš taky, je to dobré na nervy!“ zamračil se. „Kurva, s tebou je dneska řeč!“ Pavel jen zavrtěl hlavou a mávl rukou. „Nechala mě!“ Jeho přítel se na chvíli rozhlížel kolem, jako by hledal ta správná slova. „Co to bylo za buchtu, že tě vodkopla? Možná nestála za to! Na světě je jich hodně! Ser na ni...“ snažil se jej utěšit, ale Pavel vypadal, jako ten kandelábr pouličního osvětlení. „Hele, jestli chceš, jdu pryč a ty klidně skoč pod nějaký to auto, já u toho nemusím být!“ uslyšel Pavel svého přítele a náhle, jako by se v něm něco obrátilo: „Tak dobře, nezajdeme na pivo?“

b) ukázka upraveného textu (tak, jak by měl vypadat):

„Hele, to je ale kočka!“ vykřikl jeden z výrostků na pláži, když se jeho oči zahleděly do vnadných partií jejího těla. „To je ale kus...“

„Na tu nemáš!“ rozesmál se jeho přítel. „Ta na tebe z vysoka sere!“

„Zkus ji vohnout...“ vmísil se do jejich rozhovoru třetí mladík, jehož pohled před chvílí spočinul kdesi na otevřeném moři. „Mít tak prachy, loď a nějakou tu buchtu, vysral bych se na to tady a užíval bych si...“

„Tak co?“ zeptal se tentýž mladík, který se snažil vyhecovat výrostka, který ještě stále hleděl na pohybující se dívčí půlky, jež se pomalu i se samotnou dívkou zvolna vzdalovaly!

„Ne, kašlu na to, beztak jde jen o kastli bez pořádného motoru! Tyhle holky v hlavě nic nemají...“

„Alespoň by sis užil, vole,“ řekl mu zasněný mladík. „Mít loď, prachy a tu buchtu...“

„A co bys s ní dělal?“ vyprskl mladý provokatér. „Všichni jste srabi! Jdu za ní, třeba mi dá?“

„Leda tak kopačky!“ řekli mu oba zbylí chlapci svorně a hlasitě se rozesmáli...

Rozdíl je výrazný již na první pohled a jednotlivé reakce našich hrdinů nemusí být ani odsazeny (s novým řádkem). Vše je přehledné a čte se to jedna radost. Jen kdyby si samotný autor trochu pohrál s popisem svých hrdinů, jak vidíme z druhého příkladu, není na něm takřka vidět, kdo je kdo a jednotlivé mluvené věty se spolu míchají a hrdinové se takřka ztrácejí v textu. Je tedy důležité, aby čtenář věděl jasně, kdo vlastně, s kým a kdy mluví, aby se nezapletl do smršťe vět v přímé řeči a netušil, o čem je vlastně řeč. Ve filmu je to zřejmé, na papíře však ne! Na to nesmíme zapomínat.

Jak by to (tedy) mělo, nebo mohlo, vypadat? Například následovně:

Byl hezký den. Slunce svítilo jedna radost a na nebi nebylo ani obláčku. Sem tam se nad stromy objevil nějaký ten polétavec, tedy pták, ale protože nešlo o žádného z dravců, byl zajíc, který se vydal na procházku docela klidný, tedy v klidu. Blížilo se poledne a všichni raději zalezli do stínu, aby si nemuseli nechat opékat svůj kožich, či peří, pod nenechavými slunečními paprsky.

Zajíc to neřešil. Na hlavu si posadil klobouk se širokým okrajem, na záda si hodil krosnu, do jedné tlapy si vložil hůl a do druhé buzolu. Dostal chuť na malý turistický výšlap po lese. Ptáte se, zda-li měl všech pět pohromadě? Mě se neptejte, za prvé nejsem zajícem a za druhé jim vůbec nerozumím. Kam měl zajíc namířeno, to není důležité, patrně k nějaké studánce s hebkou a mladou trávou, nebo šel na rande za svou milovanou zaječí slečnou, kdo ví?

Čert tomu chtěl, aby náš mladý, ale již zkušený turista, narazil na lišku a vlka sedící na jedné z mnoha křižovatek lesních pěšinek. A protože les není město, neměly tyto křižovatky semaforey, ani přechody pro chodce. Zvířátka také nejezdí v autě a co se týče šneků, i když mají na zádech karavan, jejich cestovní rychlost je zanedbatelná a předběhne je i stonožka. Ale kde jsme to skončili? U zajíce, lišky a vlka...

Náš milý zajíc přišel tedy na onu křižovatku a díval se, jak si pod skalkou u malého potůčku lebedí na lehátku vlk s liškou. Kdyby byl obyčejným zajícem lekl by se, avšak on nebyl ledajakým turistou a proto se zastavil a dobře si oba výtečníky prohlédl. To se ví, že o něm naši milí a zlatí dravci již dávno věděli, protože byli po větru a zajíc o nich neměl tušení, dokud je nespátril.

„Hele zajíc!“ mávla liška prackou a usrkla si skrze brčko ze sklenice s Lesa Colou.

„Vidím,“ přitakal vlk. „A co má být? Už jej cítím hezky dlouho! Na nějaké honění je horko! Chytne si jej příště...“

„Kampak, zajíci?“ zeptala se jej liška, když došel na křižovatku dvou lesních pěšinek a vybalil z jedné kapsy krosny turistickou mapu. Ne, že by se v lese nevyznal, ale mezi stromy se pořád něco dělo a tu a tam nějaká ta pěšina zmizela, nebo se nová zase objevila.

„To je dneska hyc, že jo?“ zeptal se jich zajíc, jakoby vůbec nevěděl, s kým má tu čest.

„A ty se nebojíš jít sám po lese?“ nadhodila liška. „Maminka tě neučila, že by se ti mohlo stát něco ošklivého?“

„Co třeba?“ zeptal se jí zajíc a konečně našel, co hledal. „Tahle mapa stojí za hovno...“

„Kup si novou!“ řekl mu vlk. „Jdeš si zaskotačit? Jen jdi, bude vás víc!“

„Na co ty vlku hned nemyslíš?“ bouchla do něj liška prackou. „Sakra, já si tu ležím a zapoměla jsem uvařit... Starej mě zabije, snad budu mít ve špajzu nějakou tu zvěřinu... Zajíci?“

„Co je?“ pohlédl na ní zajíc, když si pečlivě složil mapu a vrátil ji na místo. Tušil, že si s ní může vytrít leda tak... Ale nechtěl dělat po lese zbytečný nepořádek. „Máš hlad? Dneska z toho nic nebude, je doba hájení a já jdu na námluvy...“

„Neříkej?“ zapochybovala liška a olízla se. „Že by měl ten starý a vypelichaný vlk přeci jen pravdu?“

„Musím jít, brousí mi za ní jeden od vedle... Jestli chceš, pozvu jej k tobě na návštěvu!“ zakřenil se zajíc. „Konkurence není vítaná!“

„Poslyš zajíci!“ zamyslel se vlk a posadil se. „Takže nejsi takové neviňátko, jak vypadáš! Nechat sežrat cizího amanta, aby měla dušička pokoj?“

„Má křivé ucho, plochý čenich a chybí mu kus ocasu... Ale pokud lišce nebudou vadit jisté kosmetické...“ zajíc nedořekl, protože mu v kapse zazvonil mobil. „Pardon...“

„To je věc!“ postěžoval si vlk. „Potom má jeden něco ulovit, když má dneska mobil kdekdo!“

„Musím jít!“ řekl jim zajíc smutně. „Bráchu mi sežral někdo od vás liško, prý to byla ta zrzavá potvora s prostřeleným ocasem... Ještě, že mám těch bráchů víc... Takový je život, jdu si zašu... Než mě taky něco sežere!“

„A jaká je pointa?“ zeptal se jej vlk a nalil si další dávku chlazené Lesa Coly z přenosné lednice. Lišce začalo cosi zvonit v batohu. Omluvně se zakřenila a vzala hovor. Vlč se plácl tlapou do čela a zhluboka se napil, až se zakuckal.

„Žádná není!“ řekl mu zajíc a vydal se cestičkou po pravé straně. „Jez, šukej a užívej si, dokud jsi mladý a dokud na to máš! Nikdy nevíš, kdy si pro tebe zubatá přijde!“

„A to je všechno?“ volal za ním vlk, sotva popadaje dech. „Hej...“

„Jo, to je všechno a také budu možná paroháčem, ledaže by mi vypomohla tady liška...“ zakřičel na něj zajíc ještě dříve, než-li zmizel za nejbližší zatáčkou.

„Nevím, kdo tu měl blbé kecy o mobilech!“ nadhodil vlk a znovu se uvelebil ve svém lehátku. „No, vlastně jsem to byl já, že? Nebude to tím, že stárnu? Nebo už jsem starý? Starej na všechno?“

„To byl zase můj starej!“ začervenala se liška. „Myslím, že ten oběd počká! Musím jít, příroda volá...“

„Nekecej?“ zamyslel se vlk. „Takže v tom není zajíc sám? Tvůj starej má také chutě? A já myslel, že my zvířata na to máme jen ty své pudy!“

„Kdyby jenom pudy!“ uchechtla se liška. „Tak já jdu, díky za Colu, vlku. Zase někdy...“

„Jo, jo!“ mávl vlk tlapou. „Žer, šukej a užívej si, dokud jsi mladej!“

Vlk osaměl a myslel na zajíce. Slunce se pomalu překulilo do druhé poloviny dne a na les začaly padat první odpolední stíny. Vlk se zaposlouchal do šumění větru v korunách stromů i zurčení potůčku. Kdesi cosi spadlo do vody. Nemohl nezaslechnout hrubé nadávky a uchechtl se. Žába! Už chtěl na ni zavolat něco v tom smyslu, že když neumí pít, ať nechlastá, ale nechal toho. Byl už starý a unavený, aby se hnal za každým soustem. Možná měl ten zajíc pravdu, možná něco propásl a život mu protekl mezi tlapami.

„To je život!“ stěžovala si žába. „Starý mě vyrazil, málem mě přejeli a teď tu sedím nedaleko starého vlka. Hej, vlku, nemáš kapku něčeho ostřejšího?“

„Jen Lesa Colu!“ houkl na ni vlk. „Dneska nepiju, ale zítra začnu... Život je svině!“

„To mi říkej!“ usmála se škaředá žába a odhopkala zase o kus dál. Cestou ještě několikrát uklouzla na kameni a spadla do studeného lesního potůčku. Vlk usnul na lehátku. Zdálo se mu, že má také ten mobil a volá mu nadržená, něžná a mladá vlčice, která se už nemůže dočkat, až se oba stanou jedním tělem a jednou duší. Že je to celé pohádka? Zajisté! Odkdy mají, prosím vás, zajíci mobil?

Ještě si dovolím několik slov na závěr této kapitoly. Jako autorovi této práce mi je jasné, že toto dílko nikoho nespasí a nepřináší nic nového. Jen připomíná to, co je již notoricky známo, nebo by mělo být v obecné známosti. Jsme jen lidé a jako lidé (tedy autoři svých vlastních děl) mnohdy děláme zbytečné chyby a nejenže pak díky jim klesá kvalita našeho díla, ale se stoupající četností těchto přehlédnutých (nebo neopravených chyb) na kráse samotného díla nepřidá a zbytečně pak klesá čtivost vlastního textu.

Četba jakéhokoliv příběhu by neměla být detektivkou, tedy ne ve smyslu hledání ztraceného konce přímé řeči. Nebo identifikace samotných aktérů, kteří spolu vedou dialog. Jakýkoliv rušivý element ve vašem díle jej nemilosrdně sráží na dno a o to je potom těžší ostatní přesvědčit, že dovedete psát a používat nejen mluvené slovo, ale že dokážete zaujmout svého čtenáře nejen dějem, ale i dialogem, který mnohdy krásně dotváří atmosféru samotného příběhu a čtenář si pak při jeho četbě slastně pomlaskává.

Kapitola šestá: Nejen o interpunkci

A jsme zase u toho. U čeho? U technického zpracování textu. Proč se k němu znovu vrátím, vždyť nejde o nic jiného, než o nudné plkání o něčem, co jsme se všichni (snad) učili na základní škole. Jenomže, lidé (autoři) na to často zapominají, že je třeba písmenka, slova i věty v textu mezi sebou oddělovat a přiřazovat jim správné zakončení (nejen podle intonace slov ve větě a jejím celkovém vyznění). A protože všechno má svůj řád (i ten Měsíc na nebi si nelítá jak chce), budeme se tím muset prokousat, aby naše texty vypadaly k světu a nevypadaly jako SMS-ka!

Každá věta, byť sebekratší, by měla být ukončena nějakým tím znaménkem. Co že to je? Ne, nejde o žádného šklebícího se smajlíka, který na nás vyplazuje jazyk, ale interpunkční znaménko, jakými jsou: tečka, čárka, vykřičník, otázník, nebo více teček. V praxi to vypadá asi takto: „!?!“...

Věta je v textu velmi důležitá, obsahuje skupinu slov, která se nám snaží něco sdělit, mnohdy něco velmi naléhavého. S přibývajícím naléhavostí se věta krátí a na jejím konci se vrší jednotlivá znaménka. Někdy tečka, jindy vykřičník, či otázník, podle toho, jak je daná věta míněna a jaký má mít účinek při přečtení nabízené věty, nebo souvětí. Oznamovací věta končí tečkou, tázací otázníkem a rozkazovací vykřičníkem. Jsou však věty, které nikdy nekončí a myšlenka v nich obsažená sahá až kamsi do dálek, takové věty bývají (alespoň formálně) ukončeny třemi tečkami...

Abychom to neprodlužovali, vrhneme se raději na jednotlivá znaménka. Že to bude zase děsná nuda? Chyba lávky, ono se řekne: interpunkční znaménka, jenomže nic není takové, jaké se to na první pohled zdá. Uvidíte sami...

a) *tečka*

„*Pcha*“, řeknete si. Obyčejná tečka! A co s ní? Tečka bývá nejčastějším ukončením věty. Jedná se jen (a pouze) o obyčejný puntík za posledním slovem ve větě. Bod v prostoru, který nic neříká, jen naznačuje, že právě skončila jedna věta, nebo souvětí. Jenomže i taková tečka má svá práva na vlastní existenci a neměla by být opomíjena a přehlížena, třeba jen díky více tečkám... Ano, tři tečky patří do rodiny teček, ale pozor, věta není slunéčko sedmítečné, více jak tři tečky za větu nedávejte! Ono by to ty tečky vážně trochu sralo, kdyby jich tam bylo více, nehledě na grafickou úpravu textu. Co pak taková věta bez znaménka, to je potom zážitek. Znaménka se hádají, které z nich má mít přednost a vůbec to není pěkné, nechat větu neukončenou. Čtenář pak jen tiše dumá, zda-li nechtěl samotný autor ještě něco říci... Tečka! Asi takto:

•

Vidíte ji? My silně krátkozrací jedinci se musíme přiblížit nosem až k obrazovce počítače. Vypadá tak bezvýznamně, že ano? A co takhle tečky tři?

...

To už je lepší... Může jít o schválně nedokončenou větu, nebo o prvomájovou manifestaci,

či snad demonstraci za práva teček. Jedinec toho moc nezmůže, ale v jednotě je síla!

b) čárka

Co je to? Čárka je taková tečka s fouskem. Tváří se důležitěji, protože na rozdíl od tečky dokáže rozdělit věty i slova a dává samotnému textu lepší ráz, nehledě na grafickou stránku věci. Čárka je trochu snob, protože bez ní by neexistovaly souvětí, ale pozor, čárka není všechno! Takové písmenko „a“, které je dokonce první v abecedě, také dokáže rozdělit věty (i slova) a zároveň je k sobě slepit, tedy je spojit. A čárku to děsně sere, pardon, štve! Čárka je dokonce na konci přímé řeči hojněji používána, než-li tečka, nebo jiná znaménka. Tady také hraje prim. Samotná čárka nám nic neřekne a není ani natolik hezká jako tečka, posuďte sami:

,

Divné, že ano? Čárka, takové podivné a pokroucené nic a jaké dokáže dělat divy v textu. Dokáže rozdělit slova, aby se navzájem nepobila a nezpůsobila nějakou nepřístojnost ve větě. Čárka je také důležitá mezi číslicemi a odděluje celá čísla od těch desetinných, další důvod k tomu, aby patřila mezi šlechtičny a dělala na tečku dlouhý nos. Pozor však na ně, mnohdy nám v textu chybí, nebo se vyskytnou na místech, kde by neměly být! Jsou to prostě potvůrky a jejich hravost nezná mezí...

c) otazník

Když se někdo na něco ptá, měl by dostat na svou otázku patřičnou odpověď. K tomu slouží znaménko otazníku, které ukazuje, že se dotyčná věta dožaduje odpovědi. Jenomže, někdy prostě nedostaneme na své otázky žádné patřičné informace, které by uspokojily naší zvědavost. Kdo se moc ptá, moc se dozví a kdo se moc dozví, bude dříve stár a zešediví mu vlasy... Tolik slov klasika, který patrně věděl, o čem mluví.

?

Už jen svým vzhledem v nás evokuje (vybízí) k různým otázkám. Lidé se odedávna pořád na něco ptají, nejen proto, že jsme, jako lidstvo, zvědaví a pořád toužíme po něčem novém. Bez otazníku bychom se na nic nemohl ptát a můžeme se jen dohadovat, jak bychom bez tohoto zahnutého, uchu podobnému, chlapáka dopadli. Při otázkách je dobré také naslouchat, abychom věděli, na co se nás dotyčný ptá:

„Kolik je hodin?“

„Nevím! Máš nosit hodinky, osle...“

„Ty taky nemáš hodinky?“

Otazník si také zabral své místo ve znaménku pro náповědu, takže se může spolu s čárkou chlubit, že je nepostradatelný. Jenomže on nemá čas být snobem, protože se pořád na něco ptá (jako ty malé děti) a dokáže být mnohdy pořádně otravný! Abych nezapomněl, ona odpověď na vyřčenou otázku neznamena, že máme být k lidem, kteří se ptají, neslušní nebo nevrlí, právě naopak!

d) *vykřičník*

Další důležité znaménko... Ano, pomáhá zvýraznit důraz ve větě, nebo souvětí. V přímé řeči mění slova hrdinů v rozkazy, které nelze odmítnout, ledaže by chtěl dotyčný vyvolat vzpouru. Vykřičník je vlastně tečka, která se vdala za kolmou čárku a jsou spolu (jako manželé), dokud je smrt nerozdělí, nebo nebude určeno jinak (třeba jej někdo změní, i když vážně pochybuji, že se vykřičník při své nátuře dostane na smetiště dějin).

!

Stále stojí v pozoru, vždy připravený jako voják v poli padnout za věčnou slávu písmen a vět. Vykřičník nezná žádnou legraci a vyjít s ním je velmi těžké. Už svým vzhledem v nás může vyvolávat určité negativní vibrace. Avšak je nutné se míti na pozoru před přílišným používáním tohoto znaménka, ono se pak případně zvýšení hlasu, nebo jiný důraz snadno v textu ztratí!

„Drž už konečně hubu!“

„Nekecejte mi do toho!“

„Klííd!“

„Pane bože!“

„Maminko, já chci domů!“

„Nenechávejte mě tady! Pomoc!“

Cítíte ten důraz? Že ano? Na to je vykřičník kadet. Nedá se přehlédnout a je na to patřičně hrdý. Tečka je sice jeho součástí, ale raději drží hubu a tváří se, že jí to vyhovuje. Nakonec, má větší respekt než tečka samotná a to je už co říci... A ještě jedna věc, vykřičník je oblíbeným znaménkem autora, který píše tento text, ale neříkejte mu to a nenavázejte se do něj, děsně by se nasral! Vidíte ten vykřičník? No proto... Dále se ještě zmíníme o znaménkách, která sice neukončují věty, ale v textu jsou důležitá! Přehlédnout je, by byl hřích, ne-li zločin...

e) *pomlčka*

Zajímavé znaménko. Jde jen o takovou čárku, která v počtech plní docela důležitou úlohu, od něčeho něco odečítá (nebo odděluje). Mrška jedna... Pardon, ale že má pořád chuť někomu něco brát? Není náhodou takovou zlodějkou? Ale kam se hrabe na Jánošíka, ten alespoň bohatým bral a chudým dával, pokud je to vůbec pravda, ale ponechme raději stranou zbojnické úmysly, ať už jsou jakékoliv a vrhněme se na pomlčku. Pozor, autor ji nemá rád, připadá mu v textu docela zbytečná, ne-li nadbytečná!

Co na to pomlčka? Mlčí, ale na její slova dojde, asi takto:

-

Že jen natahujete brady a obočí? Krčíte čelo a vrtíte hlavou? Pomlčka je zvláštní znaménko, je docela hojně používaná v textu, i když ne tak hojně jako například: dvojtečka, ale ta je kapitolou samou pro sebe. Co s pomlčkou? Autor o ní moc nechce psát, taktéž o dalším příteli pomlčky, tedy znaménku plus: „+“, což je (spolu s rovnítkem: „=“ a lomítkem: „/“) další znaménko, jehož opodstatnění v textu (a použitelnost) je možná snad jen ve vyjádření matematických rovnic a vzorců (včetně slovních úloh).

Nenechme se proto mýlit, také tato znaménka hrají v textu svou neocenitelnou roli... S rozvojem výpočetní techniky (počítačů) se nám autorům naskytla možnost použít další znaménka, ale jejich použití je čistě specifické, proto se jimi nebudeme dnes zabývat, snad je můžeme (pro úplnost) uvést: @,#,\$,&,,<,>,% . Je jich samozřejmě mnohem více, ale proč si s nimi lámat hlavu.*

f) *dvojtečka*

Dvě tečka nad sebou. Není to legrace? Jako by ty dvě rošťandy neměly co dělat. Dvojtečka se hodí při rozdělení textu od něčeho, co má být zvýrazněno, či rozčleněno do více celků: asi takto! Nebo u přímé řeči docela hezky rozděluje větu uvozovací s přímou řečí, pokud hrdina nejdříve myslí, koná a pak mluví!

:

Další uplatnění tohoto znaménka? Autor si na nic nevzpomíná! Alibista, stejně myslí pořád na ten vykřičník! Jak k tomu pak přijde chudák dvojtečka? Dvojtečku je možné použít vždy, když dojde k jakémusi rozdělení textu, například do několika odstavců, které jsou označeny písmeny, nebo číslicemi, nebo k upozornění na nějakou skutečnost, za kterou následuje názorný příklad.

g) *závorky*

Závorky jsou dvě hezké kulaté věci a evokují v jednom podivné myšlenky na ještě oblejší a kulatější věci, které nosí příslušnice něžného pohlaví vpředu výše a vzadu níže... Na co ten autor nemyslí? Ale pohlédněte sami:

()

„Pane, nechci vás rušit, ale...“

„Co je zase?“

„No, jde totiž o to, že by tyto závorky mohly ledacos naznačovat a jaksí...“

„Naznačovat? Aha, pardon! No toto? Hned to opravím, asi takto:

(a)(b)(c)(d)“

„Co to je?“

„No, přeci písmenka v závorce, pane! Jste slepý?“

„Ne, ale máte pravdu, vypadá to o poznání lépe! Dobře, můžete pokračovat...“

„Děkuji!“

Kde jsem to přestal? Ano u závorek (na co ten autor nemyslí)? Jak je vidno, mohou závorky nejen oddělovat (ne oddělat autora) slůvka ve větách, na oddělení matematických výrazů nehledě. Závorka je spolu s oním lomítkem: „/“, skvělá věc, jak čtenáři zamotat hlavu!

h) uvozovky

Uvozovky slouží k uvození slova, nebo vět. O nich bylo již řečeno mnoho a nemá cenu se zde mnoho rozepisovat. Ty vepředu jsou sice trochu níže, než ty vzadu, ale to nemění nic na faktu, že jsou docela důležité při odlišení hovořeného slova (mluvy) od popisu děje, apod.:

„To je ale trouba!“

„Neříkejte, a pročpak?“

„No, myslí si o sobě, jak není chytrý a...“

„A myslí si, že objevil Ameriku, že jo?“

„Jo, asi tak nějak...“

„Poslyšte, když už jsme u toho... Kdo vlastně objevil tu – Ameriku?“

„Kdo? No ten... Ten... Jak jen se jmenoval?“

„Kolumbus?“

„Jo, ten!“

„Víte, že mu docela závidím?“

„A proč jako? Že se štrachal po světě a nic z toho neměl?“

„Ale ne, tak jsem to nemyslel, pane!“

„Jak jste to tedy myslel, pokud to mohu vědět...“

„No, muselo to být docela dobrodružné, nemyslíte?“

„Nemyslím, nemám rád dobrodružství a nevidím na tom nic dobrodružného!“

„Pche!“

„*Jaké: Pche?*“

„*Říkám: Pche! Co je na tom?*“

„*Ale mě to uráží, pane!*“

„*Chcete se bít?*“

„*Ano! Chci vás zabít, pane!*“

„*Dobře tedy! Dnes večer, nebo zítra – za svítání?*“

„*Nač čekat! Proč ne dnes?*“

„*Výborně, jaké zbraně volíte, pane? Pistole, nebo snad meče?*“

„*Je mi to jedno, rád ukončím váš život, ať už to bude čímkoliv...*“

„*A co slova?*“

„*Slova nejsou zbraně, pane!*“

„*To byste se divil a jaké jsou to zbraně!*“

„*Ne, nedivil, slova pro mne nic neznamenaají!*“

„*Tak proč se chcete bít?*“

„*Protože jste mne urazil!*“

„*Slovem?*“

„*Ano, slovem! Čím jiným?*“

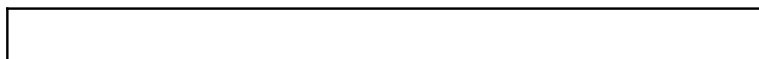
„*Tak vidíte, zbabělče, slovo je také zbraň!*“

„*Běžte k šípku...*“

„*A co náš souboj?*“

„*Nemám zbraň a na vás nebudu plýtvat svými slovy, poroučím se!*“

Vidíte, jak to dopadlo? Slovo je někdy mocnější než kdejaká zbraň, ale pokud přijde do tuhého, jsou zbraně lepší, slovo není štít (natož brnění) a každý, kdo je ohrožen na životě, by měl konat a neplýtvat slovy při modlitbě, ta vám sice život může zachránit, ale je to velmi nepravděpodobné...

Nač tak veliká mezera? Proč se divíte? I mezera je důležitá! Odděluje jednotlivá slova i písmena, bez nich by byly věty jen hromadou písmen a kdo by to četl? Stačí se jen podívat na kratičký příklad:

Hezkéránohezkýdenhezkývečeradobrounocvám přejea autor, at'jeváš životkrásnýjakosen!

Mezery plní v samotném textu velmi důležitou a nezastupitelnou roli při oddělování slov a vět, avšak nesmíme zapomínat, že tato bílá místa v textu nepatří mezi slova a znaménka, která ukončují jednotlivé věty. Mezery se nacházejí zpravidla až za těmito (níže uvedenými) znaménky: před tečkou, čárkou, otazníkem a vykřičníkem, dvojtečkou a třemi tečkami, se mezery nedělají, nýbrž (a pouze) za těmito znaménky. S ostatními znaménky je to poněkud jinak:

- před a za pomlčkou (-), znaménkem plus (+), rovnítkem (=), lomítkem (/), apod., je zpravidla nutné mezeru udělat (pokud není samotné lomítko použito namísto závorek a slouží jako symbol pro dělení), nejen pro přehlednost v textu, pokud není dotyčné znaménko součástí nějakého matematického vzorce ($A+B=C$), užito při dělení slov na řádku (používalo se spíše při psaní na psacím stroji), nebo součástí slůvka, jako například u slova: chcete-li, přestože je toto použití prý chybné a nespisovné a jeho vyjádření by mělo být následující: chcete-li;

- co se týče uvozovek (platí to i u jakýchkoliv závorek – kulatých, či hranatých, nebo u lomítka), se mezera používá před první uvozovkou (pokud je uvozená věta uvnitř odstavce) a za uvozovkami, které uzavírají danou větu, nebo uvozené slovo. Mezery uvnitř uvozené věty, se nedělají, stejně tak se neodděluje mezerou slůvko, které je mezi uvozovkami, nebo uvnitř závorky, viz příklad níže:

„Také by toho ten autor už mohl nechat!“ řekl kdosi. „Já si stejně strčím ty závorky kde chci...“

A to je konec této otravné kapitoly, přátelé a pokud jsem na něco zapomněl, pak vězte, že jen proto, že jsem také jen (a pouze) člověk.

Malá anketa na závěr:

Autor zde nechce vědět, co si o něm myslíte, ale jaké pocity máte z přečtení tohoto dílka:

- a) není to nic moc, nudil jsem se;***
- b) není to špatné, ale mohlo to být i lepší;***
- c) bylo to vcelku dobré, ale chyběly mi nějaké příklady navíc;***
- d) bavil jsem se i trochu poučil, ale přesto tomu něco chybělo;***
- e) bylo to vynikající a nemělo to chybu.***

Pokud jste ve škole při výuce spali (jakož tak činil i samotný autor tohoto dílka), nebo máte pochybnosti při použití těchto (nejen) interpunkčních znamének, stačí nahlédnout do „Pravidel českého pravopisu!“ Co je psáno, to je dáno a nakonec, papír snese všechno!

Kapitola sedmá: Logika v tvůrčím psaní

V minulé kapitole jsme se zaobírali znovu technickou stránkou textů, používání znamének na konci vět (interpunkci) a dalšími znaky, které můžeme ve svém textu použít. Nyní se podíváme na jednu věc a tou je **logika v tvůrčím psaní**. Cože? Ano, slyšíte správně. Logické uvažování je v běžném životě důležité, pomáhá nám rozhodnout se, přestože se vždy nerozhodujeme pouze a jen na základě našeho **rozumového uvažování**, ale někdy také **srdcem**, což znamená, že do procesu našeho rozhodování zapojujeme ještě jiný prvek, než je chladné myšlení...

Tvorba literárních dílek je mnohdy srovnatelná s cestou **Alenky v Říši divu** (v Zemi za zrcadlem), kde není nic takové, jaké se to na první pohled zdá. Kde je však onen **zajíc**? Není tu, patrně zase někam odhopkal. Vykašleme se na něj a jdeme tedy dál sami, snad nikde nezabloudíme... Hele, **dveře!** Zajímavé, okolo nich nic není a z každé strany vypadají jako obyčejné dveře, ke kterým někdo zapomněl postavit dům... Zkusíme je otevřít? Jde to docela ztuha... Skřííííp! Pro pána krále! Už dost... To je zajímavé... Vidíte to také? Zvenku jsou tyto dveře docela obyčejné, ale jen co překročíte jejich práh, ocitnete se v docela jiném světě. **Alenko, jsi tady?**

Někomu by se mohlo docela zdát, že **logika** (logické myšlení) nemá v literatuře místo a ve světě, kde je možné vše, včetně chůze po hlavě, nemá co dělat. Ale chyba lávky! Každý příběh musí mít svůj **začátek i konec**, včetně **děje** mezi těmito dvěma body. Představte si **jednoduchý příběh** jako úsečku se dvěma body: „**A**“ a „**B**“, kde písmeno „**A**“ označuje začátek a písmeno „**B**“ konec. Že to ví i malé dítě? I takový Večerníček (na dobrou noc) má svůj začátek a končí až příliš rychle, nakonec, nám se do postele ještě nechce...

Kde jsme to skončili? U začátku a konce, ano, omlouvám se, ale byl jsem někde mimo. Nebudeme se zabývat větvení příběhu a vedení více než jedné dějové roviny (bez flashbacků, tedy návratů v čase – něco jako vzpomínek, které pomáhají utvářet charakteristiku děje a postav). Máme zde docela miloučkový a kraťoučkový příběh:

Malá dívka v červeném čepečku a červených šatečkách kráčela obutá do červených sandálů lesem. Bylo hezky, sluníčko docela připékalo a tak byl v šeru lesa pod korunami obrovských stromů příjemný chládek. Pěšina byla pěkně vyšlapaná a dobře znatelná a ani oné malé dívčině se nechtělo sejít z této cestičky, kdo ví, jaká nebezpečí číhala za prvním keříkem, nebo kmenem stromu? Ano, tušíte správně, ona dívčina se jmenovala Karkulka. Proč? Asi proto, že byla celá červená, na tom však nesejde.

Z čistajasna před ní vyskočil vlk. Takový postarší a vypelichaný tvor na čtyřech tlapách, s ocasem, který by si zasloužil vykartáčovat a hlavou se dvěma ušima, špičatou tlamou a nepěknými kukadly, které nevěstily nic dobrého. Vlč se ořepal a pohlédl chtivě na Karkulku. Ta leknutím uskočila a zůstala stát, sotva držela svůj košíček. Málem jej upustila a vysypala jeho obsah na zem. Neřekl jsem, že nesla košíček? Ne? Pardon...

„*Kam jdeš, Karkulko!*“ zeptal se jí vlk.

„*K babičce!*“ odsekla mu. „*Vylekals mě!*“

„Jsem tu od toho, abych strašil takové malé holčičky, jako jsi ty!“

„Na to si nech zajít chuť, vlku! Co chceš?“

„Co to neseš v košíčku, Karkulko?“

„Jdu k babičce, nesu jí něco k jídlu a pití, je totiž nemocná!“

„Tvá babička stůně? Jak smutné...“

„Jsi ošklivý vlku, kdybys dovolil, musím jít dál, babička na mě už čeká!“ obořila se na vlka.

„Na to, že ses před chvílí třásla strachy, máš teď odvahy dost!“ řekl jí vlk a uhnul Karkulce z cesty.

„Babička se bude bát, kde tak dlouho jsem, doufám, že už tě neuvidím!“ řekla vlkovi a pokračovala v cestě za babičkou.

„To se ještě uvidí!“ zabručel vlk a olízl si tlamu svým dlouhým jazykem. Těžko říci, zdali měl chuť na Karkulku, košík který nesla, nebo na babičku, jež ležela ve své chaloupce zachumlaná v posteli.

Tady můžeme náš příběh utnout a nebudeme pátrat po tom, zdali onen vlk naši Karkuli skutečně sežral i s babičkou, nebo ne. Možná nebyl právě v tu chvíli po ruce žádný myslivec, který by babičku i s Karkulkou zachránil a vlk šel do své nory spokojeně trávit. Že jsem cynik a necita? Možná ano, ale toto je jedna z možností, jak ukončit příběh o Karkulce, který je vlastně již notoricky známý... Ale mohl by se stát i takto:

„Karkulko, kam jdeš?“ zeptal se jí vlk na pěšině v temném lese.

„Za babičkou!“ řekla mu.

„A víš, Karkulko, že jsi pěkná kráva?“ uculil se vlk, pokud je to vůbec možné.

„Nejsem!“ zamračila se.

„A jsi!“ přikývl vlk.

„Ne, nejsem!“ zčervenala Karkulka a dala si ruce v bok.

„Ale jsi!“ řekl jí vlk klidně.

„Ne!“

„Ano!“

„Ne!“

„Ale ano,“ zavrčel vlk a ukázal tlapou na její ruce.

„A proč bych měla být?“ zeptala se jej Karkulka vyčerpaně s otázkou v očích.

„Vážně jdeš za babičkou? A kde máš košíček?“ zeptal se jí jen tak mimochodem.

„Já kráva ho nechala doma!“ plácla se Karkulka do čela.

Je to zřejmé, postavy i děj je stejný, avšak přesto je mezi oběma příběhy dost podstatný rozdíl a tím je jiný úhel pohledu. Jak praví logika věci, ne každý začátek musí mít svůj konec a někdy je konec začátkem a samotný začátek může začínat koncem celého příběhu. Že jsem se docela zamotal ve svém zamyšlení? Ale kde že! Není to tak docela pravda...

„Pust' nás ven!“ bouchala Karkulka do vlkova břicha, který se nyní podobal spíše veliké chlupaté kouli, nežli vlkovi. Ležel na zemi a snažil se vstát na své krátké nohy, ale babička s Karkulkou mu v břiše poskakovaly s takovou silou, že nemohl ani normálně chodit. Zamyšleně tedy ležel v babiččině chaloupce na zemi vedle postele a čekal, zda se náhodou u chaloupky neobjeví nějaký ten myslivec, který by jej zbavil tohoto trápení. Mít v žaludku divokou Karkuli a ještě k tomu s babičkou, to není žádná slast. Vlk stále čekal a myslivec nikde...

„Pust' nás ven!“ křičela Karkulka. „Nebo to pěkně schytáš!“

„Hm,“ vydal ze sebe vlk a na víc se nezmohl. Uběhla další hodina a stále se nic nedělo.

„Vlku, neslyšíš?“ poskakovala mu Karkulka v žaludku. „Zase jsi nás obě sežral, co na to tvůj cholesterol? Přece nechceš umřít na infarkt, nebo mozkovou mrtvici?“

„Hmm,“ odpověděl jí vlk.

„Tak nás pust'!“ uslyšel znovu onen dívčí hlas.

„To nepůjde...“ vysoukal ze sebe. „Až přijde hajný, budeme si spolu hrát na doktora a pak se uvidí...“

Ano, začíná to být zajímavé. Nyní může Karkulka ve vlkově břichu vzpomínat na hezké odpoledne, kdy si to hopkala po lese a dívala se na krásné kytičky, keře a stromy kolem... Dokud nepotkala vlka, který jí začal dávat nemístné otázky a mlsně se přitom olizoval. Kam jdeš, Karkulko? A tak dále, vždyť to všichni známe! Hele zajíc? Co dělá zajíc v pohádce o Karkulce? Nic, tenhle je z jiného příběhu... Rychle za ním!

Kde to jsme? No, vypadá to, že jsme se krapet zmenšili. Všechno kolem nás je poněkud větší, než před chvílí a zdá se, že se už dveřmi, kterými jsme sem prošli, nevrátíme zpět. Nezbyvá nám, nežli skočit dovnitř zaječí chodby a doufat, že všechno dobře dopadne! Fííí, to je ale jízda, kam se hrabe tobogán, nebo horská dráha! Jen těch kořenů by mohlo být méně, jeden se každou chvílí bouchne do hlavy. Jízda skončila a my jsme dopadli zadkem na docela tvrdou zem. Ale kde to jsme? Tohle přeci není svět Za zrcadlem? Že by šlo o červí díru mezi jednotlivými světy ve Vesmíru a ne o obyčejnou skluzavku pana Zajíce? Zajíci, kde jsi, ty jedna potvoro chlupatá! Patrně už

nejsme v pohádce... Ale kde tedy? Tady něco leží... **Nějaké rozsypané a poztrácené indicie!**
Mrkneme se na ně?

Každý příběh by měl mít určité schéma a měl by vycházet od neznámého vstříc novým a překvapujícím faktům. Pokud byste dali na začátek svého příběhu jeho pointu a vše, co mělo být řečeno, těžko by se našel čtenář, který by si vaše dílko přečetl. Nejlépe je **krmit** svého čtenáře pomaloučku a polehoučku (jako ježibaba v pohádce o Jeníčkovi a Mařence). On se časem chytí a pěkně nám ztloustne, uvidíte. Nemá cenu vše **prozradit** na začátku dílka, náš „jedlík“ by mohl odejít od hostiny a najít si jinou restauraci, kde vaří lépe!

Co to tady nevidíme? Lampa! Je stará a vypadá, že je na petrolej... Zlomená **násada** od lopaty, ale lopata nikde... Zrezivělý **krompáč**, kde je však nějaká díra? Copak je náš zajíc zlatokopem? A tady? To vypadá jako **mapa**... Copak zlatá horečka, ta už tu byla... Ale ta mapa je nějak divná, neoznačuje žádné místo, kam bychom měli jít. Vlastně na ní nic není, jde jen o kus zmuchlaného papíru... Ono se sice říká, že papír snese všechno, ale nebojte se, králíčí, nebo zaječí bobek v něm není!

Když před sebou uvidíme dveře, první co nás napadne, je vyzkoušet, zda nejsou zamčené. Pak nám zvědavost nedá a pokusíme se je otevřít, abychom zjistili, co že je za nimi ukryto za **tajemství!** Možná se také trochu chvějeme strachy, ale touha po neznámu je přeci jen silnější, než naše obavy. Ale tady žádné dveře nejsou? Jen strom s dírou u kořenů, ze které jsme vyskočili a široko daleko je jen travnatá rovina s vysokými stébly, které se kolébají ve větru pod zamračeným nebem. Asi bude pršet...

Každý čtenář potřebuje ve svém příběhu nějakou myšlenku, nebo nosnou kostru, které se bude držet, aby se v ději neztratil a nepotřeboval onu **lampu**, která stejně nesvítí. Není nic horšího, nežli to, že se váš čtenář začne ohlížet po jiných stránkách vašeho dílka bez toho, aby jej četl hezky popořadě, protože vypadl z kontextu. Potřebuje znát **postavy** příběhu a postupně se seznamovat s jejich **charaktery**. Rozhlížet se v místě děje a žasnout nad maličkostmi... Hele, sirky! Co ty tu dělají? Ještě mít petrolej a můžeme svítit!

Samotný text by neměl být příliš těžký, aby se čtenář nemusel skrze něj **probíjet**, ale lehce klouzal po jednotlivých řádcích a těšil se na další události. **Zamiloval** si jednotlivé postavy a vžil se do jejich **imaginárního života**. Nebude na škodu, když si popláče nad jejich ztrátou, nebo se bude radovat spolu s nimi, ale pozor, **záměrem** žádného dílka není dostat svého čtenáře do blázince. Nakonec každý čtenář by měl znát onu hranici mezi **realitou a světem za písmenky příběhu**, který právě čte... Není však snem každého autora dostat své čtenáře do kolen?

Co se zlomenou násadou od lopaty? Šlo vůbec o lopatu? Správná otázka, položená ve správný čas! Takové **nejasné indicie** jen přinutí čtenáře k dalšímu čtení, aby přišel dané věci na kloub? **Tajemno a napůl vyřčené otázky** spolu s **nejasnými odpověďmi** jen nabízejí k tomu, aby se dotyčný čtenář prokousal příběhem až k jeho zdárnému konci, ale konec nemusí být jeho vysvobozením a může být nejasný a mlhavý, přestože má pointu jako dům... Je proto nutné, aby čtenář nepotřeboval onu pomyslnou **lopatu** a nemusel se slůvky navíc prohazovat a necítil se při čtení, jako při sklizení několika metrů uhlí, nebo koksu...

Mapa slouží k tomu, aby se dotyčný mohl zorientovat a zbytečně **nebloudil**. Mapa však může být **slepá**, tedy nemusí obsahovat popisy potoků, říček, hor a kde čeho... O to je potom těžší se zorientovat a určit správný směr. Je dobré si **pohrát s představivostí čtenáře** a nechat jeho myšlenky jít určitým směrem a pak mu naznačit, že byla jeho dedukce čistě mylná a že může hádat od začátku, tedy znovu se zamýšlet nad osudy hrdinů, okolnostmi děje a hledat místo, kde je zakopaný pes (tedy čistě obrazně řečeno)! I naše běžná realita všedních dnů je každým z nás viděna jinými očima, a což pak realita fiktivního světa děje toho či onoho příběhu? Co čtenář, to jiný názor na věc, jiný přístup a jiné myšlení... Někdo se nechává **unášet dějem** (jako dravým proudem horské říčky), jiný **čte pomalu a přemýšlí** a jeho postup připomíná širokou a lenivou řeku kdesi u jejího ústí.

Co se sirkami? Zapálíme onu mapu, která je nám na houby? Nebo snad tu lampu? Sirky lze použít k mnoha účelům, lze pomoci nich rozdělat oheň, strčit je s hmoždinkou do zdi, pokud se v ní kýve, můžeme z nich postavit třeba Eiffelovku! Stejně je tomu i s příběhem, jeho dějem a samotnými postavami. A jak s tím souvisí ona pověstná **logika**? Příběh se přeci staví od **základů**, jako dům, nejprve je potřeba vybrat místo, pak vykopat díru pro základy, postavit zdi a na nich nasadit střechu, aby nám nepršelo na hlavu. Příběh musí být také **správně postavený**, aby se nám nesesypal jako domeček z karet a čtenář neměl pocit, že mu pořád teče za krk (o botách raději ani nemluvíme)!

Odněkud přihopkal bílý králík s červenou mašlí a cylindrem. Mrkl na mne svými velikými a černými očima a pohlédl na zamračenou oblohu. Byl tak vysoký, že mi sahal do půl pasu. Několikrát se podrbl za uchem, div si cylindr neshodil z hlavy.

„Asi bude pršet!“ řekl mi a díval se, jak se tráva divoce vlní ve větru. Vypadala jako velké a rozlehlé zelené moře.

„Asi ano,“ řekl jsem. „Co tu vůbec děláš?“

„Nedivíš se, že mluvím?“ zapochyboval králík.

„No, trochu je mi to divné, ale ve světě fantazie je přece možné všechno!“ namítl jsem.

„A není ti trochu trapně, když chceš někomu říkat, jak by měl psát a používat svou hlavu? Stejně si to udělá každý podle svého...“ řekl mi králík, nebo to byl snad zajíc? Ono se to v tom cylindru nedalo moc dobře poznat...

„No...“ začal jsem. „Snažím se pomoci...“

„Nech je bloudit, nech je trápit se s tunami zbytečných slůvek a slov! Nech je, ať se lopotí s oním pomyslným krompáčem... Nikdo za ně nic neudělá a jen svou pilí a prací se naučí něčemu novému!“ řekl mi králík, nebo zajíc v jedné osobě. „Nemáš strach že zmokneš? Vážně ne?“

„Ale...“

„Musí si tím projít sami!“ řekl mi a odhopkal do vlnící se zelené trávy. „Je to jen na nich...“

Když si koupíme nějaký výrobek, který neznáme a neměli jsme ještě tu čest s ním pracovat, nebo jej používat, pomůže nám **návod k obsluze**. Začínajícím i pokročilým spisovatelům by také mnohdy pomohl nějaký ten návod, nebo slůvko, jak udělat to, či ono. Osobně jsem se musel sám prodírat tímto pro mne ještě neprobádaným světem a stále si připadám jako nějaký cestovatel, nebo objevitel, protože stále narážím na nové věci a pořád je co se učit. Ten bílý králík, nebo co to bylo, který mě zavedl až sem, to určitě věděl.

Logické myšlení a technická stavba příběhu je věcí jednou, ale jeho prožívání při tvorbě děje a postav a čtení tohoto příběhu čtenáři, je věcí druhou. Literatura je zde přeci o citech, pocitech a prožívání, pokud nejde o literaturu faktů. Jde o to, že každý autor se pohybuje ve svém vlastním a bezbřehém světě fantazie a čím jsou zkušenosti dotyčného autora větší, tím krásnější a zajímavější je tento svět. Čtenář pak tiše žasne a po přečtení toho, či onoho díla, jen zírá na obálku knihy a jméno autora...

„Šímo?“ ozvala se čajová lžička na mém stole, která vžela až po okraj v teplé a voňavé kávě.

„Cože?“ otáčel jsem se na všechny strany. „Co?“

„Tady, vedle tebe v tom velkém hrnku...“ ozvalo se znovu.

„Kde?“ zírám na lžičku, která na mě mrká svým velkým okem. Hned na to se trochu zachichotala a nadělala v hrnku vlnky.

„Šímo?“ zeptala se znovu. „Není logika jen na škodu věci, pomineme-li technickou stránku? Přeci každý alespoň trochu ví, jak postavit slova do vět, jak dát svým hrdinům život, jak rozehrát byt' i ten sebelehčí děj a dovést jej do víceméně zdárného konce! Neuč ptáky létat, na to tu jsou jiní!“

„Nerozumím...“ zamyslel jsem se. Co ví lžičky o psaní? Hodí se leda tak k míchání nápojů a k jejich pití. „Cože?“

„Myšlení je to, co tvoří, šímo! Myšlení a obrazy v hlavách autorů! Až pak nastává ona chvíle, kdy musí to co vidí převést do nějaké (pro ostatní) srozumitelné podoby. Samozřejmě, že je důležité, jak se daný příběh postaví a zda odolá dešti a větru...“ řekla mi lžička.

„Poslyš, vůbec ti nerozumím!“ opáčil jsem a napil se kávy z hrnku. Lžička cinkla o porcelán a dala se do hlasitého smíchu. „A to si o sobě myslíš, že dovedeš tvořivě psát?“

„Co?“

„Nejdůležitější jsou základy, znalost jazyka a slovní zásoba. Pak je nutné mít alespoň ždíbec talentu a být obstojným vyprávěčem a mít co říci!“ zamračila se lžička. „Hele, upij ještě trochu toho kafe, nebo se zalknu!“

„A dál?“ zamračil jsem se.

„Co dál?“ odmlčela se lžička. „Nekecej a pij!“

„Tak jo...“ usrkl jsem trochu kávy.

„Víc!“ řekla mi a cvrnkla mě do nosu. „Víc...“

„Jo...“ zahuhňal jsem nesrozumitelně a pořád nechápal, o co jí vlastně jde.

„Nezdá se ti, že už náš rozhovor je tak trochu mimo mísu a není příliš uvěřitelný a vymyká se běžným normál logického myšlení? Rozum je sice dobrý nástroj, ale někdy není na škodu psát také srdcem...“ řekla mi lžička. „Není to kafe moc sladké?“

„E-e!“ řekl jsem jí. „A dál?“

„Konečně v tom kafi nemusím plavat!“ oddechla si.

„Je mi jasné, že náš rozhovor je poněkud zcestný, ale...“ zamyslel jsem se.

„Lžičky normálně nemluví a nekecají nikomu do psaní!“ zazubila se lžička. „Svět na druhé straně (na papíře uprostřed slov, vyřčených a nevyřčených myšlenek) je docela jiný, než svět, ve kterém žijete! Nemůžeš nikomu nadiktovat, jak má tvořit, na to musí přijít každý sám, můžeš jen dát někomu nějakou tu radu, nebo jej povzbudit milým slovem, nebo konstruktivní kritikou...“

„Ty jsi se zbláznila!“ řekl jsem lžičce. „Jak to souvisí s tématem?“

„Blázen jsi tu ty!“ zamračila se. „To kafe bude za chvíli studené!“

„Jasně, máš pravdu, já tu mluvím s tebou, jako bys byla živou bytostí...“ souhlasil jsem.

„Nemá to v sobě žádnou logiku, že jo?“ řekla mi. „Kde jsme to skončili?“

„Studené kafe!“ mávl jsem rukou.

„Aha! Logicky vzato bys to kafe měl vypít, dokud nebude jako led, ale na druhé straně je studené kafe prý dobré na krásu!“ řekla mi lžička. „Co jiný úhel pohledu?“

„Jaký?“ znejistěl jsem.

„Co by na to řeklo to kafe!“

„Na co?“ zděsil jsem se.

„Že skončí ve tvém břiše, patrně to nebudou příliš růžové vyhlídky!“ řekla lžička a zamyslela se.

„Začínám mít pocit, že se naši čtenáři unudí k smrti!“ namítl jsem.

„Kdepak!“ řekla lžička. „Budou se chytat za hlavu a myslet na to, že ses určitě pomátl na rozumu!“

„A jaký je závěr?“

„Dopij to a řeknu ti, co chceš slyšet!“ mrkla na mne spiklenecky. „Nenech se prosit, pravda bývá někdy na dně...“

„To se říká o víně!“ řekl jsem jí.

„Ten zajíc neměl pravdu!“ zamračila se. „Hele, ještě tam něco zbylo...“

„Proč ne?“

„Talent není všechno, práce také ne! Štěstí je potřeba, ale důležitá je láska ke psaní! Bez ní je všechno zbytečné...“ řekla mi lžička.

„No to máš pravdu, ale...“

„Rozum myslí a pracuje na jiné úrovni, než-li srdce, to jen cítí!“ zamyslela se. „Ale ve skutečnosti srdce jen pohání krev ve tvém těle a nemá s city nic společného! Rozum je také jen stroj na kontrolu tvého těla, aby ses mohl věnovat jiným věcem, jako například snění, psaní a objevování nových věcí!“

„A práce?“

„Práce je jen činnost, kterou vykonáváte...“ řekla lžička. „Nezdá se ti, že už spolu mluvíme nějak moc dlouho? A pokud se chceš zeptat, proč můžeš v duchu mluvit sám se sebou, myslet a cítit, na to se mě neptej, jsem jen obyčejná lžička...“

„A naše společné téma?“ zapochyboval jsem. „Nač byl tento rozhovor?“

„Nehledej logiku tam, kde není! Svět je prostě kulatý a točí se kolem Slunce a na všechny své otázky stejně nedostaneš odpovědi!“ řekla mi lžička. „To kafe...“

„Je jako led a není sladké...“ souhlasil jsem. „Pořád čekám na pointu!“

„Pořád?“

„Ano?“

„A jak dlouho chceš na ni čekat?“ zamrkala na mne.

„Jak dlouho bude potřeba...“ namítl jsem.

„Život není jen o psaní a čtení!“ řekla mi lžička. „Svět v přibězích je sice fajn, ale nedá se jím žít! Psát pro druhé je také dobré, ale ostatní tě nemusí pochopit a nemusíš se zalíbit!“

„Měl bych toho nechat?“ zhrozil jsem se.

„Ne, pokud je psaní tvým koníčkem a baví tě to!“ řekla lžička. „Budu už muset jít...“

„Jsi normální?“ zeptal jsem se jí. Mlčela, ale nejspíš by řekla, že ne a zeptala se zda já ano...

Přede mnou leží prázdný hrnek od kafe s němou lžičkou. Patrně už nikdy neřekne ani slovo. Bílý zajíc je také pryč, možná to byl králík, ale to je jedno. Důležité je, že jsme se dobrali ke konci tohoto dílka. **Každý začátek má svůj konec.** Snad toto dílko pobavilo, snad i trochu poučilo, kdo ví? Doufám, že toto dílko není posledním, které jsem napsal. Co si myslí králík, nebo lžička může být k věci, ale také nemusí. Pokud se podíváme kolem sebe, zjistíme, že ne všechno může být postaveno čistě podle logiky „věci“. Co je to vůbec za pojem? **Všechno má svůj smysl.** I celý svět, ve kterém žijeme, otázkou však je, zda i ten největší nesmysl (a blábol) má svůj smysl.

„Tohle jsi nechal v mé noře!“ řekl mi bílý králík, ted’ již bez cylindru, avšak stále s červenou mašlí.

„Co to je?“

„Smysl tvého snažení!“ pokrčil králík rameny.

„Cože?“ zeptal jsem se, ale on byl již ten tam.

Co mi přinesl? Možná vám to povím v nějaké další kapitole... Zatím se mějte hezky a neberte se tak vážně, stejně tak i svou tvorbu. Psaní pro radost, o tom to je! A co se týče **uvěřitelnosti vašich příběhů**, důležité je, zda se zalíbí a zda zaujmou. Tak dobře, povím vám to, ten králík mi přinesl svůj cylindr a v něm všechny indicie, které jsme našli na tom travnatém poli, jen netuším, co s tím harampádím budu asi dělat?

A lžička se mi pořád směje a slyším její jemné cinkání, ale je dobře, že už nemluví...

Kapitola osmá: Existují múzy?

Vážení přátelé, ano! Tedy, ne že by múzy skutečně existovaly (pokud skutečně existují, doufám, že mě neproklejí), ale raději se budu jistit na všechny strany. Pokud věřím (jako autor) na skřítky Překlepníčky, kteří mi do textu nasypou spoustu hrubek a překlepů, proč bych (jako autor) nemohl také věřit na existenci tak éterických bytostí, jakými múzy dozajista (bezesporu) jsou. Pokud jsem je naštvál tvrzením, že nejsou, musím si to u nich nějakým způsobem vyžehlit.

Ale neodcházejme od **zadaného tématu**. Jejich ne-existenci jsme si již vysvětlili... Že ne? Že se na jejich tvorbu (či spíše flákání) stěžují autoři, kteří buď to neumějí psát, nebo jim to nejde? No, to ano, ale nepleťme si **totální břídily na literárním poli s ubohými múzami**, které sice hustí do dotyčných umělců své nápady, jako najaté, ale výsledek je jaksi dopředu (a zcela) nejistý... Čili? Naučte dřeva tančit, prý to jde, ale ta práce?

Patrně se každá múza specializuje na určité **téma** (nebo žánr). Některé sedne sci-fi a jiné horor, nebo fantasy. Některé mají rády lechtivější téma, ale musíme si dát pozor, abychom neodbočili k těm divoženkám, pardon, múzám, které jsou již za svým zenitem a mnoho té esenciální krásy, třpytu a jiskření, nepobraly... Proč je zmiňuji? Protože se nezmohou na nic jiného, než-li na druhořadou červenou knihovnu a to se, vážení přátelé, nedá vůbec číst...

Pořád v ně nevěříte? Věřte, protože kdyby se neflákaly, nezačal bych psát tento článek, neboli stať, či co to vlastně je! Pokud se ptáte, který d'as mi vlastně našeptává tento text, pak vám musím říci, že to opravdu nevím... Ale k věci, než mi tu (jako čtenáři) všichni usnete! Nezapírejte! Slyším vaše hučící mozkové závity, které se marně snaží pochopit **podstatu a účel tohoto textu** a vidím vaše nevěřící oči, které tiše říkají, že ještě neviděly takový nebetyčný blábol!

Začátkem každého literárního díla bývá nějaký **nápad** (vnuknutí). Nápadů se po světě (kolem nás) válí spousta. Stačí se jen sehnout a začít psát. Není problém o něčem psát a zaplnit třeba několik stovek stránek tlustý svazek, problémem většinou bývá ten, kdo to asi tak bude číst? Pokud se tento text číst vůbec dá! Potom se nedivte, že si každý třetí (nebo druhý) autor trhá vlasy z hlavy a ptá se pánaboha, nebo všech svatých, proč? Proč jeho díla nikdo nečte, když se tak strašně snaží, dává do psaní celou svou podstatu (celou svou bídnou existenci), nejlí a nespí a jen zuřivě buší do stroje...

Pokud bych nyní řekl (napsal), že za to mohou jen ty zpropadené múzy, byl bych prachobyčejným alibistou (doufám, že mě žádná ta umělecká děva neslyší, jinak si už ani nevrznu). Nápad je jedna věc a jeho realizace je věcí jinou. **Záleží, na jakém druhu díla právě pracujete.** Takový **historický román** by se měl (alespoň z části) opírat o skutečná **historická fakta**. Pokud jde o **fikci** (z jakéhokoliv prostředí, kde tolik nezáleží na faktech) je situace mnohem snazší a autor si může pustit svou **fantazii** na špacír, aniž by se musel obávat, že se stane obětí vlastního bludu a uvede v omyl také své čtenáře. Nebudete mi to věřit, ale také já jsem alespoň jednou své čtenáře tak trochu popletl (a to nepíšu pod vlivem omamných látek, i když bych to mohl po vzoru starých mistrů vyzkoušet).

Proč tu píšu o chlastu a jiných látkách na probuzení múz? Možná není žádná múza střízlivá, když sedí nestydatě vedle nás (možná i hanbatě leží vedle) a našeptává nám svým sladkým hlasem, co máme napsat na papír (či obrazovku počítače). Pokud jde o jedince ženského pohlaví (myslím

tím autory), nejsem si jistý, zda-li existují také oni múzáci (čili éterické bytosti mužského pohlaví, nepleťte si prosím pojmy – samotný éter má také hypnotizující účinky, používal se jako narkotikum, ale nemá s múzami nic společného, kdo by mohl psát v bezvědomí, že). Kde jsem to skončil?

Omlouvám se za malou okliku. Čili, pokud jsou nám ony ženštiny (nebo mužíci) nakloněni, je to fajn, ale nesmíme si pak po sobě zapomenout své dílko řádně přečíst a prostudovat, neobsahuje-li nějaké faktické (historické, věcné, technické, nebo jiné) nesrovnalosti. Ono, ač je to k nevíře, se dá i na tom nejjednodušším příběhu zkazit, co se dá... Nepochybuje, sami jste toho právě svědky a toto dílko je tomu příkladem. Jelikož píšu páté přes deváté a duše ve mně spí, nemohu vám zaručit patřičný výchovný (nebo jiný) dopad tohoto díla na vás (jako čtenáře). Raději budeme pokračovat v zadaném tématu a vrhneme se na další problém (nebo spíše zamyšlení – otázku), co dělat, když múzy spí – neboli chrápou.

Pokud se mě chcete zeptat, jak si naklonit všechny ty tiché a nezištné našeptávače, pak vám musím (sice nerad) říci pravdu: Nevím to a netuším! Proč potom píšu tyto řádky? Proto, abych se vám pokusil alespoň malinko nastínit fakt, nebo spíše postup, jak se obejít bez nich! Že jsem hotový šílenec? Možná ano, který normálně (logicky a rozumně) myslící člověk by se vrhl do tohoto tématu? Že vypadám jako blázen (nebo snad šílenec)? Možná ano, ale čert to vem! Když už jsem se do toho pustil, nezbyvá mi nic jiného, než-li tuto bitvu statečně dobojovat až do konce (tuším, že na mnohých náhrobcích bývá napsáno: odpočívej v pokoji)... Uvidíme, ale i tak tuším, že s múzami se žádná bitva vyhrát (natož svádět) nedá! O tom, jak nás svádějí múzy, raději pomlčím...

Abych vás nevodil dokola v onom pomyslném kruhu a nešel s kanónem na vrabce, pokusím se jít na věc (dobýt pevnost) a doufat, že buď zvítězím, nebo padnu (čest padlým a sláva poraženým), co s vítězi? Ti si své vychutnají po svém... Máme tedy nápad (prvotní myšlenku), ale marně hledáme, jak bychom ji, co nejlépe, zpracovali! Marně civíme do papíru (třeba i toho imaginárního), v noci nespíme, nemůžeme jít a naši blízcí si myslí, že jsme se snad i zamilovali a dotyčná (dotyčný) nás nechce, ale chyba lávky... Jsme přeci autory, kteří se marně snaží zplodit své (možná i životní) dílo! Je to k vzteku, že ano? Ano je, ale nebudeme se kvůli tomu přeci věšet!

Pro začátek stačí si jen napsat na papír onu prvotní myšlenku a připisovat k ní všechny nápady, připomínky a postřehy. Někdy také pomůže na tento problém nemyslet, přestože se do hlavy (i do samotné mysli) vtírá, jako by šlo o nějakou skutečnou milenku (milence) a snaží se s námi imaginárně obcovat (někdy za každou cenu), jako by jí (jemu) nezáleželo, na našem duševním zdraví. Vždyť nám všem jde o jednu věc, napsat z ničeho něco velikého, nebo malého, menšího, prostě něco, co se bude líbit, co nadchne a potěší, pobaví, poděsí a tak podobně...

Nápady jsou tedy na světě (včetně poznámek v podobě deseti kilogramů popsaného papíru), ale výsledek je k ničemu! Ano, vážení, chybí to hlavní: múzy (nebo múzáci, chcete-li). Pokud chcete znechuceně odejít od tohoto dílka, můžete, možná je jeho četba jen ztrátou času a nic vám nedá, ani nic nevezme (až na ten čas, který je k nezaplacení). Ve svých minulých kapitolách o tvůrčím psaní jsem už zmínil kde co a zabýval jsem se kdejakými problémy. Nemíním se zde opakovat a unavovat vás poznámkami, jak psát svá dílka, jak si rozvrhnout text (včetně samotného děje), jak oživit postavy, dát jim charakter a vtisknout jim jejich nezaměnitelnou tvář (čili život), jak používat přímou řeč a popis děje (včetně místa, osob a podobně). Tady jde přeci o něco úplně jiného!

O co? O talent? O píli? O zpracování? O úsilí? O štěstí? Ale kde že! Jde tu přece o onen hlas, který vám hluboko ve vaší mysli (hlavě) našeptává, jak by měl samotný příběh (nebo dílko) vypadat. Pokud tento hlas zmizí, je po legraci a nastává doba temna, nebo spíše hrobové ticho, po kterém následuje ještě hlubší zděšení autora, jeho nadávky, spílání rukou, prosby, včetně ujištění, že bude již hodný (dotyčný autor). Pomůže to? Nikoliv! Už se mi také nejednou stalo, že jsem ve svém příběhu totálně zamrzl a nepomohla by mi ani ta svěcená voda...

Obávám se, že právě v tuto chvíli směřuji k tomuto bodu, ze kterého není návratu a hrozí, že se toto dílko nikdy nedočká svého **vydání** (čili publikace), protože jako autor neshledávám jeho existenci za opodstatněnou. Že se potutelně usmíváte a ožili jste? Čekáte, jak se s touto skutečností (jako autor) vypořádám? Co udělám? Zalezu do kouta a dám se do pláče? Mrsknu zlostně s klávesnicí počítače, nebo vytrhnu přívodový kabel ze zásuvky? Zajdu se opít? Přestanu psát? Pokud mi dojdou slova (i samotná inspirace), pak určitě ano a mnozí z vás jistě souhlasně přikývnu! Ať už toho ten člověk nechá, stejně je to o ničem!

Je to tady! Múzy jsou v tahu... Pozor! Ted! Není o čem psát! Zatraceně... Máme hned několik možností (toho, že píšu, si nevsímejte – dělám to prostou silou vůle – a abych vše uvedl na pravou míru, má vůle je naprosto slabá):

- můžeme zůstat tiše sedět a čekat, že nás něco napadne;

- můžeme odejít a hodit vše (svou několikadenní, nebo jen několikahodinovou práci) do koše, ať už toho skutečného, nebo jen imaginárního;

- můžeme začít nadávat na autora tohoto článku, že začal své nepřijatelné a nepodstatné řeči o múzách, kterým jsme nakonec také uvěřili;

- můžeme jen mávnout rukou s tím, že zítra je také den a že nás (snad) něco napadne;

- nebo můžeme dělat úplně něco jiného.

Že jste z toho celý tumpachoví a nechápete vůbec nic? Souhlasím s vámi, také nic z toho, co jsem doposud napsal, nechápu! Píšu proto, že nemám dohromady co publikovat a tak jsem se vrhl znovu na své oblíbené téma, které na čas zůstalo ležet někde v koutě, tedy na téma tvůrčího psaní! Tento výtvar je ukázkou toho, že ne všechna dílka, která kdy napíšeme jsou ke čtení (jak už jsem se někde na začátku zmiňoval o autorech, kteří sice píší, ale jejich dílka jsou čitelná – umělecky – jen s hlubokým sebezapřením). Pokud cítíte v celém textu jakýsi patos, nebo snad ironii, pak se nemýlíte, autor tohoto dílka zde paroduje sám sebe, nic jiného mu ani nezbyvá...

Pokud jste tento text dočetl až sem (na toto místo) pak vězte, že se dá napsat text, aniž by měl nějakou literární (nebo jinou) hodnotu. Múzy, ať si dál tiše dřímou (chrupkají), ano, jde to i bez nich, ale je to dřina! A abyste neřekli, že jste se celou dobu nebavili, dám vám sem na samotný konec malou ukázkou toho, co člověku dokáže našeptat múza, která není právě při smyslech. Jako autor písíci své laické postřehy o tvůrčím psaní, vám děkuji za vaši pozornost a doufám, že jste při čtení tohoto textu nezestárli, nezešedivěli, či snad nepochytili (nezískali, či nenabýli) nepřekonatelný odpor k **tvůrčímu psaní** a čtení dílek jiných autorů, to bych opravdu nerad!

Ukázka textu:

(omluvte, prosím, onu „hornickou mluvu, ale osoby mluví, jak jim huba narostla)

"Co děláš?"

"Tlačím!"

"A nebojíš se, že se posereš?"

"Bojím!"

"Tak proč to děláš?"

"Nevím, prostě tlačím!"

"Aha..."

"Hele, nekecej debile a pojď mi s tím zatraceným vozíkem taky pomoci!"

"Říkám, žes měl raději táhnout, než tlačit..."

"Jestli mi nepomůžeš, táhni do prdele... Tlačím, vozík nemá ojku, ani jej není za co chytit!"

"Hm..."

"Tak co, pomůžeš mi tlačit, nebo potáhneš?"

"A za co? Když říkáš, že tu vpředu nic není..."

"Kurva, ty jsi ale debil!"

"Že jo? A to jsem se dneska cítil tak dobře! Kam to táhneš?"

"Netáhnu, tlačím!"

"A kam?"

"Do prdele, ty debile! Stojíme v kopci a já to už dlouho neudržím!"

"Tak to pusť!"

"Jsem skoro u vršku, to budu ten vozík tlačit znovu do kopce?"

"No..."

"Kurva!"

"Tak já ti pomůžu!"

"To to trvalo..."

"Hej, rup!"

"Kurva, co děláš?"

"Tlačím, ne?"

"Ale ne proti mně, proč jsi vpředu?"

"Ty jsi přeci říkal, že mám jít dopředu..."

"A na co, asi?"

"Abych tlačil!"

"Do kopce, idiote, ne z kopce! Chceš mě zabít?"

"Nechci!"

"Tak proč to děláš?"

"Mám tě rád..."

"Neříkej!"

"Vážně..."

"Tak proč mi nepomůžeš tlačit?"

"A kam?"

"Dopředu! Do kopce! Do prdele, já už nemůžu..."

"Aha, tak si odpočiň... Na chvíli..."

"Tak podrž vozík!"

"Proč jako?"

"Aby nesjel dolů... Z kopce!"

"A co je v tom vozíku?"

"Hovno, co je ti po tom?"

"Nic, jen tak se ptám..."

"Tak se neptej!"

"Aha... Pozor, vozík!"

"Kurva, co děláš.... To abych ho zase táhnul nahoru! Díky za pomoc, kurva!"

"Není zač, rád jsem pomohl! Ty poslouchej, proč se s tím vozíkem taháš do kopce, když je v něm to hovno?"

Kapitola devátá: Jak se píše bestseller?

Když člověk od života nic nečeká, není zklamaný, ale nakonec přeci jen může být zničený při pomyšlení, že mohl od života žádat více. Otázkou je, kde je ona hranice mezi bytím, honěním se za něčím, nebo prostým přežíváním...

Než se vrhneme do víru písmenek a slov, dovolil jsem si citovat internetovou encyklopedii (Wikipedie), co říká o tomto zajímavém slůvku:

*„**Bestseller** (z anglického **best sell** - nejlepší prodej) označuje knihu, která se stala velmi populární a která jde dobře na odbyt. V běžném kontextu označení **bestseller** nepředstavuje nějakou přesně definovanou úroveň prodeje, ani žádnou předpokládanou, nebo skutečnou odbornou, nebo literární kvalitu. Jednoduše označuje knihu populární, stejně tak jako slovo **hit** nebo **šlágr** označuje úspěšnou hudební skladbu.“*

Patrně jde o veliký sen mnoha autorů, kteří píšou **prózu** (povídky, novely a romány) a nezáleží na rozsahu díla, tedy na počtu stránek. Skutečně **čtivým dílem** se může stát **román**, nebo i **obyčejná povídka**. Záleží na tom, jak moc se bude líbit čtenářům. Ale řekněme si to na rovinu: Na čem záleží, aby bylo dílko vážně čtivé? Už jsem na toto téma napsal hodně slůvek a vět a možná také dohromady nic neřekla, protože každý z nás má svůj styl a každý z nás píše o něčem jiném. Ano, vážení přátelé, takovým **bestsellerem** se může stát dílko z kterékoliv oblasti ať už se jedná o **sci-fi**, **pohádku**, **detektivku**, nebo **fantasy příběh**.

Stačí se jen ohlédnout a připomenout si „**Pána Prstenů**“, „**Harryho Pottera**“, „**Alenku v říši Divů**“, „**Dunu**“ a další. Jsou něčím jejich autoři výjimeční? Mají snad větší talent? Více štěstí? Více odvahy prosadit se? Byli neústupní? Dřeli na sobě do úmoru? Psali snad své texty s láskou a se zaujetím? Kde je zakopán onen pomyslný pes? Či snad kde nechal tesař díru? Proč jsou některá díla na výsluní a jiná jen a pouze v jejich stínu? Ano, vyhrát může jen jeden, avšak psaní literárních děl není závod a nikdo s nikým nezávodí, snad jen jejich autoři bojují s časem, protože čas se na nic neptá a čím je dílo delší a **propracovanější**, tím **více času** nad ním dotyčný autor **stráví s nastudováním** všech případných **historických údajů**, nebo **faktografických dat** (co se týče místa děje). Ano, příběh musí být také **uvěřitelný** a čtenář se musí vcítit do role jeho hrdinů! Ale to jsou jen stokrát omílaná slova, nakonec, návody na to, jak se stát uznávaným autorem najdete na každém rohu!

Patrně jsem už mnohokrát uvedl, že slovo dělá divy a dobře postavené a míněné věty vyřčené ve správný čas dělají s lidmi nepředstavitelné věci. Se čtenáři literárních děl je tomu podobně, stačí se podívat kolem sebe, jaký boom vyvolal jen poslední díl **Harryho Pottera** (Mezi námi, čím je jeho autorka výjimečná? Možná měla jen trochu více štěstí!). Ale abych vše uvedl na pravou míru, nic proti **Harrymu**, také ho žeru, i když jen ve filmové podobě (raději nepátrám po tom, oč oproti knize přicházím, ale patrně jsem trochu zmlsaný digitálními efekty).

Slovo... Malá oprava! Na začátku není slovo, nýbrž myšlenka a prázdný papír, nebo obrazovka počítače. Někdo rád píše perem, někdo na psacím stroji a jiný buší do klávesnice počítače. Počítač je také pěkným rozmazlováním autorů, protože jeho prostřednictvím mohou dělat se svými texty kouzla a čáry, se kterými si nezadá ani samotný **Harry Potter**. Co se týče použití

moderních výdobytků techniky v literatuře (mimo námět) slouží jako dobrá pomůcka při psaní, protože si autoři nemusí trhat vlasy z hlavy při hledání správné stránky (u navazování děje, nebo nahlédnutí do poznámek), vše mají přehledně uložené, pokud si dotyční autoři nezapomněli svá dílka řádně „zasejvovat“, či případně zálohovat). Ono to možná není k věci, ale také není nic horšího, než hledat poslední kopii svého díla s důležitými změnami v textu...

O nápadech a jejich využití při **psaní povídek** jsem už jistě psal, stejně tak o tom, jak si **pohrát se svými čtenáři**, nebo jak využívat **přímou řeč**. Lžička z minulého dílu by nejspíše řekla toto: „*Sám netuší, jak napsat bestseller, ale dělá tu ze sebe chytrého! No tak, co? Šímo? Prozrad', zdali víš, nebo alespoň tušíš, jak na to!*“ Šíma mlčí, jeho múzy kolem tíše poletují a lžička vesele cinká o prázdný hrnek od kafe. Bestseller nikde... Proklatě! Nepůjdem raději zaplnit ten prázdný papír nějakými písmenky a slůvky, než mi do toho ta zpropadená lžička zase začne kecat?

Žádný šéfkuchař, který vaří svá obdivovaná jídla ve vyhlášených restauracích, neprozradí své nejtajnější recepty! Co by pak dělal? Nejspíše by přišel na buben, zchudl a skončil někde na chodníku, protože by namísto něj začali vařit jeho speciality jiní. Pokud... Pokud už toho nemá dost a nechce trochu nechat ostatní nahlédnout pod pokličku! Ano, tušíte správně! Pokud chcete v nějaké oblasti lidské činnosti vyniknout, musíte v ní být dobří a ovládat své řemeslo a je jedno, jde-li o kuchaře, zedníka, dlaždiče, hudebníka, nebo pana spisovatele! Lžičko? Mlč!

Ano, také se marně snažím napsat nějaké to dílko, které by šlo na dračku. Možná ani netoužím po přílišné popularitě. I když ona **popularita** je patrně tou nejpříjemnější daní za úspěch, nepočítám-li **zrátu soukromí** a **požadavky nakladatele**, když už někdo **vydělává peníze**, proč jej nevyužít a trochu z něj nevyždímat další prachy? Takový diktát ze strany vydavatele (napsání další knihy, apod.) není možná to pravé ořechové, ale k **bestsellerům** patří. Pak už jen autora zachrání **dobře napsaná smlouva** (další vydání téhož díla, či počet knih napsaných za určité časové období, autor je také jen člověkem a nemusí se upsat k smrti)... Ale vraťme se k onomu **řemeslu!**

Pokud vás napadne rčení: „*Když dva dělají totéž, není to vždy totéž!*“, pak jste na správné adrese. Dneska píše kde kdo! Mnozí píšou dobře, mnozí to jen zkusí a někteří by tuto činnost neměli dělat vůbec. Pokud se chcete zeptat, kde se nacházím v tomto pomyslném žebříčku, pak vám musím říci, že to sám nevím... **Za každého autora mluví jeho práce a odezva na jeho díla.** Můžete sepsat stovky knih a trhat si vlasy z hlavy, že jste pořád chudí, jako ta kostelní myš, protože jste se třeba i nevešli žánrově a stylově do současných požadavků na trhu s literaturou.

„Co má šíma pořád s tím trháním vlasů?“ zeptal se bílý králík kávové lžičky.

Také **nakladatelé** jsou mnohdy opatrní, co se týče **nových dílek**, pokud vám v kapse cinkají nějaké ty zlatáky a jste ochotni pustit si žilou, jako autor se spoluúčastí na nákladech na vydání svého dílka patrně budete více vítáni a možná i více perspektivní! Nakonec, ponese také nejen svou kůži na trh, ale i část rizika návratnosti investic vložených do publikace vlastní tvorby (což je také obchodní činností). Ale počítejte s tím, že u nás v Čechách nejspíše díru do světa neuděláte a nepomůže ani to, že budete psát jako sám Pánbůh! Netuším, jak velké jsou **autorské odměny**, ale patrně to nebude žádné ternó.

Ptáte se: „*Kam jsme se to zase dostali?*“ Nikam, ale i tak jsme postoupili na své strastiplné pouti za úspěchem, který je mnohdy velice nejistý a podobá se spíše ranní mlze nebo fata morgáně! Nestačí mít **talent, dobrý nápad, obstojné a čtivé zpracování a vstřícného nakladatele...** Musíte mít také řadu **štěstí** a najít si tu správnou **čtenářskou základnu**. Nevíte proč jsou regály se šimovým posledním dílem stále plné? Že by byl opravdu takový břídil? Nejspíše ano, nebo má kopec smůly... Lžička má možná také pravdu a nepíšu bůhví jak dobře! Ale jdeme dál, ať se toto dílo o psaní bestsellerů nepromění v osobní zpověď. Dělán si legraci, ještě jsem žádnou knihu nevydal...

Na co? Aha, jak na to? **Jak napsat bestseller?** No já nevím... Věděl jsem to někdy? Ono nestačí být jen ukecaný (jako šíma), ale musíte **bojovat** o své dílo a nenechat se odbýt! Třeba i po sto dvacáté páté! Že pořád nepíšete o tom, jak napsat onu nejprodávanější knihu? Víte to? Pokud ano, proč to nenapišete? Pokud ne, proč píšu tyto řádky? Otázkou je, nač jsou tyto otázky dobré! Ano, každý čtenář se musí v duchu neustále ptát: „*Proč byl tento text napsán? Co tím chtěl autor říci?*“ Musí být napnutý a zvědavý, ale ne tolik, aby jej to zmohlo, nebo vaše dílko znechuceně odložil. Že také čtete díla, u kterých nemusíte moc přemýšlet? Ale ano, ale přeci si položíte (sami sobě) alespoň jednu otázku: „*Jak to celé asi dopadne?*“

Co tedy potřebujeme, abychom uvařili onu velmi dobrou a chutnou polévku, které se říká: bestseller? Tak dobře, ale stejně to už všichni dobře víte a jen se budu opakovat! Mrkla na mě! Kdo že? Ta lžička, která si nedá pokoj a i když nemluví, pořád mi naznačuje, že toho ví víc, nežli já!

Ingredience:

a) dobrý a neokoukaný nápad (obvykle se hledá velmi těžko a také se dost těžko píše o něčem novém, co ještě nebylo vymyšleno, nebo vynalezeno);

b) postavy, které zaujmou (hrdinové příběhu jsou velmi důležití, jak už jsem už uvedl, čtenář se musí s nimi ztotožnit a vžít se do jejich osudů);

c) dobrý děj (děj je jednou z hlavních položek vašeho příběhu, pardon, polévky – pokud zaujme a čtenář se do něj správně položí, máte takřka vyhráno);

d) nevšední výprava (místem děje vašeho příběhu může být tento obyčejný a tuctový svět, nebo svět fantazie, který nemá hranic, ale pozor na logiku věci, nesmíte se vydat nesprávným směrem a popřít vše, co jsme se zde jako lidé naučili, přírodní zákony platí v celém Vesmíru – měly by, ale kdo ví – účel přeci jen svítí prostředky);

e) rozumět alespoň trochu psychologii postav (životy našich hrdinů musí být uvěřitelné, přestože neexistuje nějaký všeobecný vzorec chování a záleží jen na vás, jaké životy budou vaše postavy ve vašem příběhu prožívat);

f) správná atmosféra (pořád se něco děje – i v běžném životě – a také se musí stále něco dít i ve vašem příběhu, jinak se propadne do stereotypu a nudy, nestačí jen nevšední postavy, místa děje a jejich imaginární životy, musí také myslet, rozhodovat se a stále napínat čtenáře);

g) znalost gramatiky a formátování textu (tato ingredience je velmi důležitá, nejen že budou mít korektoři a redaktoři méně práce, ale také ukážete, že rozumíte řemeslu a píšete na úrovni, text

plný gramatických chyb a nesprávně formátovaných odstavců a přímé řeči většinou neoslí);

h) schopnost se učit (pořád se něčemu učíme a zdokonalujeme se ve psaní, nikdo z nás se nenarodil jako spisovatel a jen psaní dělá mistra – nejde o nic jiného, nežli o otrockou práci – a toto přirovnání platí pro psaní jakýchkoliv děl pro výdělek jako ušité);

i) láska ke psaní (ať už se můžeme se svými dílky jakkoliv dlouho, jde nám to, nebo z nás lezou jednotlivá písmenka jako z chlupaté deky, důležitá je láska ke psaní a psaní pro radost, byť nás tyto skutečnosti neuživí a nevyděláme si s nimi – i bez nich – ani na chleba, nebo na slanou vodu, pokud nebudeme mít trochu toho štěstí);

j) najít správného nakladatele a knihkupce (každý z nás určitě alespoň v hloubi své duše tuší, jak těžké je vydat – knižně – jakékoliv své dílko, pokud se nám povede najít správného a vstřícného nakladatele, kterému se naše práce bude líbit – spolu s dobrými knihkupci – máme již takřka vyhráno, aby naše knihy nezůstaly na pultech obchodů, zbývá nám už jen jedno jediné, najít si svou čtenářskou obec);

k) dostatek času, pevné zdraví a zázemí (čas je důležitý, jak už bylo řečeno, zdraví také a pokud nemáme pochopení rodiny a blízkých, máme o starost více a taková podpora a betareading ze strany známých není nikdy k zahození).

Jsmo na konci naší malé cesty za **bestsellerem**. Že jsem vám dohromady nic neřekl? Že toto všechno můžete číst v kdejaké příručce, jak se stát slavným a bohatým spisovatelem? Ano, je to docela možné! Ale pamatujte na to, že všechny **příručky** vznikly jen proto, aby si jejich autoři a nakladatelé namastili své kapsy na neštěstí ostatních lidí (autorů), kteří také chtějí proniknout mezi onu elitu a alespoň na malou chvíli zažít alespoň pět minut slávy, než znovu zapadnou do bezbřehého a bezedného bahna nudného stereotypu ostatních autorských děl. Ale pokud je vám to jedno a píšete jen čistě pro radost, pak není co řešit...

Je to tak! Na světě je nás několik miliard a ne všichni můžeme být na vrcholu. Za prvé je tam málo místa a za druhé stojí to **mnoho dřiny a odřikání**. A výsledky našeho marného snažení jsou kdesi v nedohlednu. Někdy stačí být jen ve správnou dobu na správném místě. Mnohdy je to o štěstí, kdy vyhraje ten, kdo ani pořádně psát neumí, nebo je pouze jedním z mnoha **průměrných autorů**. Ale přesto prorazil, protože zaujal ty správné lidi na správných místech...

Tady bychom mohli i skončit. Ano, není již o čem psát. Co člověk to jiný **názor** a každý se musí naučit létat sám. Najít svůj styl i sám sebe v tomto nekonečném moři literatury. Pokud píšeme pro radost a z **lásky ke psaní**, pak nás nemusí mrzet, že jsme třeba i neprorazili. Ale také je zde ještě jedna pravda, stačí postupovat krůček po krůčku a být viděn! Někdy začne kariéru kdejakého umělce již jeho první práce a mnohdy si své jméno buduje dotyčný člověk i celý svůj život! A pamatujte také na to, že opravdu slavní budeme až po smrti! Pak náš duch a naše snažení přežije v naší práci a bude zde dál, když tu už my (autoři) nebudeme. A o tom také samotné **umění a literatura** je, nechat zde vzkaz pro příští generace.

Ono je opravdu těžké napsat příběh, který by nás uživil. Přestože je tento fakt docela možný (a také se již mnohokrát stal), vypadá jako pouhý „*americký sen*“ nebo spíše výmysl z pohádky. Pokud smícháme všechny ingredience a pokusíme se uvařit své životní dílo, možná uspějeme, možná také ne! Cíl není vždy tím, co je důležité, mnohdy je důležitá také samotná cesta! Pište pro radost a pro samotné psaní (jako naplnění sebe sama). Pište pro své čtenáře a možná jednou budete alespoň na malý okamžik slavní, přestože je sláva jen jako ta polní tráva a jednou také pomine!

„To je dost,“ řekla si lžička a mrkla na bílého králíka.

„V nejlepším přestat!“ souhlasilo pero a udělalo kaňku na bílý list papíru, který ještě nebyl popsán.

„Šímo?“ zavolala na mě guma. „Nech už toho, alespoň pro dnešek... Řeči se vedou a voda teče!“

„Tak, a to je už opravdu konec!“ usmál se šíma. „Pro dnešek stačilo... Psaní zdar!“

„Co znamená: Trhat si vlasy?“ zeptal se mě bílý králík a spiklenecky na mne mrkl...

Kapitola desátá: Jak se (ne)stát spisovatelem...

A je tu poslední kapitola našeho psaní o **tvůrčím psaní**. Než se do toho dáme, chtěl bych předem upozornit, že tento text není přímo určený pro ony „**staré páky**“, čili pro autory, kteří již ví (a přišli na to), jak udělat ze svých čtenářů bezduché loutky, které jen tupě zírají na jejich dílka a trpělivě pročítají jejich text, aby se konečně dostali na poslední stranu a dozvěděli se, jak samotný příběh nakonec dopadne.

Umění psaní je o tom, jak udělat z poměrně inteligentního čtenáře, který dovede docela logicky uvažovat (dovede si také spočítat, kolik je jedna plus jedna), onoho pomyslného otroka vašeho dílka! Úkolem každého autora je vyvést svého čtenáře z omylu a přesvědčit jej, že docela běžný a nudný svět, který existuje všude kolem nás, je jen prostou a prachobyčejnou zástěrkou, která zakrývá bohatší svět s více možnostmi, tedy, že je pravda někde tam venku! Lépe řečeno, právě ve vašem díle a nikde jinde...

Co můžete (a také budete), jako případný autor, potřebovat? Pokud začneme od píky, pak tedy: **stůl, židli**, pak něco na psaní (**čili tužku, papír a pro ty movitější psací stroj, nebo počítač**). Pokud máte již všechny hmotné statky pohromadě, musím vás (poněkud) schladit, potřebujete také ještě něco... O co jde? Potřebujete tu **správnou myšlenku**, čili nějaký **pořádný nápad**, přestože jde docela hezky (čili je jednoduché) použít již běžně se vyskytující nápady, které se válejí všude kolem vás. Kde? V prachu všedních dnů (v novinách, časopisech, v televizi, či filmu). Že jde o pouhý a prachspřstý plagiát? Ale kde že, na myšlenky není copyright! Jen se zamyslete, kolik filmů a knih vzniklo na určité téma... Nejspíše se vám z toho zatočí hlava.

Dobře tedy, máme **myšlenku** i to ostatní a také potřebujeme mít alespoň na chvíli klid. A také **obrovskou dávku trpělivosti**. Ona pomyslná polévka se již pomalu začíná vařit, ale zdá se, že to ještě pořad není ono. Máme sporák, hrnec, vodu, zeleninu, maso, ale stále nám něco chybí. Čím to je, že je naše polévka pořad taková „**nemastná a neslaná**“? Chybí nám koření! Sůl, pepř, majoránka, možná i bujón (taková masová kostka udělá s naší polévkou hotové divy). Že plácám nesmysly? Samozřejmě, ale o tom to je a samotné psaní si v ničem nezadá s vařením kdejakého jídla, tedy pokrmu! A slovo je nakonec potravou ducha...

Zamysleme se společně, z čeho se tak **samotný příběh může skládat** (nemám nyní na mysli suchou **literární teorii**, kterou jsme se zabývali někde na začátku této knihy, tuším že v první kapitole). Tedy, jaké může (ale také nemusí) mít ingredience... Každé dílko má svůj **začátek a konec**. Mezi tím je (nebo není) velké množství slov a řádků a také **děje**. V každém ději se odvíjí nějaký ten **příběh**. Může jít o docela obyčejný den nějaké tuctové uklízečky, nebo o osudy zajatců za Korejské války! Děj se může (a také nemusí) skládat z **jedné, nebo více dějových rovin**, to záleží na tom, kolik hrdinů bude v příběhu prožívat svá případná dobrodružství a jak si chcete pohrát s **představivostí svých čtenářů** a jak moc je toužíte napínat (čtenáře, samozřejmě)...

Říkáte si: "**Co mají společného hrdinové s dějem příběhu?**" Hodně... V každé hře, nebo filmu někdo hraje, tedy herci, kteří tento film (nebo hru) ožívují a činí z příběhu jakousi fiktivní realitu, které se snaží případný divák přijít na kloub, nebo v ni (tak nějak) uvěřit a vzít ji za svou (myslím tu náhražkovou realitu běžných dnů). Jinak by to bylo vše o ničem a z děje by byl jen (a pouze) čistě statický obrázek! Čím více se diváci „zažerou“ do děje ve filmu a ztotožní se s jeho

hrdiny, tím více si producenti mnou ruce, protože jejich vidina zisku z promítání filmu (nebo hraní divadelního představení) se pomalu, ale jistě stává skutečností. A s příběhy je to podobné, tedy s knihami, které jsou nosiči myšlenek jejich autorů...

Takže nyní už víte, že každý příběh má svůj **začátek, konec**, své **hrdiny** a svůj **děj**. Že může být **více dějů a více hrdinů**, tedy tolik, kolik toho autor (ale i pozdější čtenář) snese. Je důležité nepřehnat to s množstvím **dějových rovin a s množstvím hrdinů**. Nejenže se můžete při psaní toho (či onoho) příběhu dočista **ztratit**, ale totéž hrozí také vašim čtenářům. Zdá se, že vám již nic nechybí ke štěstí, avšak ještě něco (tak říkajíc) hapruje ve vašem soukolí vaší budoucí literární tvorby! Správná zápleтка podaná v tu správnou dobu je hotovým balzámem na čtenářovy nervy a vybičuje jej k dalšímu čtení... Nemusím zde snad vysvětlovat, co je myšleno oním slovem: **zápleтка!** Nebo snad ano?

Dobře tedy! Zápletkou je myšleno něco, co **naruší** běžný život vašich hrdinů. Tedy je vyvede z jejich rovnováhy a veskrze nudného života. Proč jsou zápletky také důležité? **Oživují** samotný děj, aby nebyl **suchý a nudný**, jako toto dílo, čili tento návod (jakkoliv už chcete)! Zápleтка tedy vychází ze slova: zaplétati se... Tedy lépe řečeno z tohoto slovního spojení! Pozor však na velké množství těchto dějových útvarů, pak jistě hrozí všem přítomným zaplétání se do myšlenek a uvážnutí na mrtvém bodě! To nejhorší, co se může stát je, že vaše dílko případný čtenář znechuceně odloží... **Ne vážení a milí, dělám si legraci!** Nesmíme zapomínat také na **zvraty**, což jsou vlastně takové **odbočky** (výhybky) v dějové linii daného příběhu a slouží k tomu, aby se děj vydal mnohdy docela **nečekaným směrem**.

„Prosím, neodcházejte, hodina ještě neskončila! Proklatě...“ tot' poslední slova zhrzeného profesora výuky historie literatury.

Ale jedeme dále! Pokud si myslíte, že je to vše, pak jste na omylu! Stále vám chybí (takřka) další nejdůležitější část a tou je **žánr!** Co to je? Prostě jde o to, v jakém stylu chcete dotýčný příběh napsat a co budou asi hrdinové prožívat, lépe řečeno: v jaké době, jak moc se při tom budou bát (tedy i vy s nimi, nebo spíše vaši čtenáři), a také, jak moc chcete zamotat svým čtenářům hlavy. Jako budoucí autoři můžete napsat například nějaký ten **horor, komedii, parodii, krimi, historický příběh, sci-fi**, nebo **fantasy**. Že se také pomalu (v tomto textu) začínáte ztrácet? Zachovejte chladnou hlavu! Já na tom nejsem o nic lépe, nakonec, nějak to dopadne! Vždy všechno nějak dopadlo. Nakonec, tato kapitola je určitým **shrnutím celého textu**, proto se ničemu nedivte...

A bude hůře! V každém **žánru** jde o něco jiného. Myslím, že se zde nemusím více rozepisovat a každý čtenář tohoto poněkud „**šileného**“ návodu ví, o čem je řeč. Také o žánru se již psalo v některé z minulých kapitol. Vždyť i samotné televizní filmy jsou také točeny v mnoha **žánrových oblastech** a každý snad tuší, že u hororu se bude divák bát, u komedie smát, u kriminálky mu budou hořet mozkové závity, u historického příběhu si zavzpomíná na staré časy, a u sci-fi a fantasy se ocitne na nevídaných místech, jež mají s realitou pramálo společného. Tolik o žánru, abyste si nemysleli, tento fakt je **důležitý**, nehledě na skutečnost, že si (jako autoři) můžete dovolit pomíchat tyto žánry dohromady a vytvořit z nich více, či méně stravitelný guláš! A začíná se nám to hezky zamotávat...

Nyní již víte, v jakém **žánru** chcete psát, kde začít (mnohdy je také důležité vědět kde a kdy skončit), **kolik postav a dějových linií** samotný příběh bude mít a jak a kde se asi bude odvíjet. Stačí to? Toť otázka! Ano, vážení přátelé, ptám se (vy jistě také): "**Bude to stačit?**" Odpověď není jednoduchá. Můžete být mistry v teorii psaní a nenapíšete nic, co by případné čtenáře nadchlo! Co tedy ještě musíte mít? Nastala minuta tíživého ticha... Pátrejte, prosím, ve své paměti... Projděte si ještě jednou jednotlivé kapitoly... Stále nic?

Někteří patrně již tuší, která bije! Musím vás upozornit, že nejde o to, mít tu správnou protekci! Ano, je velmi důležitá a co bych sám za ní dal, abych nemusel škemrat u jednotlivých nakladatelů a odcházet s prázdnou! Ano, i to je jedna strana mince tvůrčího autora! **Neúspěch**. Jde však o něco, co nemá každý, ať už by se snažil sebevíce a dřel se do úmoru... Ano, je to tak! Musíte mít také (alespoň) ždíbec toho **talentu!** Co je to? **Jde o um a dovednost v určitém oboru.** Talent je jedná z posledních ingrediencí, která spolu s pílí a také dobrou reklamou udělá z vašich čtenářů (pro svět) slepé a hluché ovce, dokud nepřečtou vaše dílo až do samotného konce. Co se s nimi stane pak, to už není vaše věc! Vy jste je přeci nenutili, aby četli vaše dílo, nebo snad ano? Že je to **sobecké a nabubřelé tvrzení**, které nemá s **láskou ke psaní** nic společného? Máte pravdu a jste na **správné cestě!** Trochu vás **zkouším...** Tak dobře, trochu více!

Někdo z vás může namítat, že ačkoliv jsem uvedl kde co, stále to není ono a pořád něco schází! Ano, samotnému ději chybí ještě něco, co čtenáře donutí, aby jim (tak říkajíc) spadla čelist a sliny jim chtivě kapaly na papír! Jen si musí dávat pozor, aby si nerozmazali text na papíře! Není proto lepší číst knihy raději na počítači? I když, v tom případě z toho moc nekápne a přeci jen: klasické knihy se prodávají lépe! Ale dosti sarkasmu... K tomu, aby vaše díla **hýřila slovy a slůvky** roztodivných tvarů a obsahů potřebujete jednu důležitou věc, tou je **bohatá slovní zásoba** a naučený **způsob vyjadřování**. Musíte najít svůj **vlastní styl**, který vám bude **vyhovovat!**

Dočetli jste tedy můj **prachobyčejný návod** až sem a říkáte si, že už to všechno dávno víte? Že jste nečetli nic nového pod sluncem a jen jste zbytečně zabili svůj čas? Také jsem vám netvrdil, že vás naučím, jak máte psát! **Nemůžu vás vodit za ručičku a říkat vám, co udělat tady a co tamhle!** To by bylo příliš jednoduché a každý si musí najít svůj styl sám! Musíte se naučit ovládat své myšlenky. Být schopni převést své **myšlenkové obrazy** (a pochody) na papír či na obrazovku počítače a udělat z nich něco, co zaujme a potěší, nebo poděsí, **vašeho čtenáře**, aby jeho zážitky z četby (vašeho díla) byly podobné jízdě na horské dráze! Samozřejmě, že přeháním, ono se totiž časem jeden všeho přejí a vo tom to je!

Netuším, co všechno jsem vám nenapsal a co všechno jsem zapomněl. Ano, tento text je poněkud suchý, nudný a nic neříkající. Také pomalu začínám pozbývat představu o tom, co všechno jsem vám napsal a napsat měl! Nevědomost je sladká a hříchu nečiní! Běžte si raději přečíst nějaké dobré dílko, nebo ještě lépe, běžte se dát do práce a vytvořte něco, co tu ještě nebylo. Už jsem zde „mluvil“ dost dlouho a také mi (trochu) "vyschlo v krku".

Psaní není legrace, pokud se při tom také sám autor nebaví a neužívá si tohoto tvůrčího „šilenství“ plnými doušky! A abych nezapomněl, **psaní není všechno**, po dokončení díla je nutné jej ještě **upravit** (vzhledově), **opravit** (čili učesat a vychytat chyby a překlepy) a dát do takové podoby, kdy bude pro **čtenáře nej přijatelnější** (a nejstravitelnější) a také nebude samotným čtenářům v něm nic vadit v plynulém čtení! Což také není případ této příručky, budu jen rád, když ji dočtete alespoň do tohoto místa! Tedy, dokud...

Dokud nebude všemu **konec!** A já se obávám, že tato (ne)smyslná příručka právě dospěla ke svému zdárnému konci! Přeji vám všem hezký den a mnoho tvůrčích úspěchů! Snad se mi vás podařilo pobavit, potěšit, nebo navnadit. Určitě mnoho z toho, co zde bylo popsáno, již znáte. Možné to je, nakonec, nejdůležitější ze všech faktů, o kterých jsem psal, je láska ke psaní, protože všechny ty poučky, literární teorii a pravidla pravopisu se můžete naučit, ale lásku, tu musíte najít, získat si ji a hýčkat...

Tak na viděnou! A ještě jedna věc, v **příloze** jsem vám nechal několik svých dílek různých **žánrů**, abyste viděli, jak na tom vlastně jsem. Snad se vám mé práce budou také líbit. Psaní zdar a hlavně: **piště podle svého, jak vám to vyhovuje a nenechte se do ničeho nutit!**

Ukázky z autorské tvorby

(PŘÍLOHA K TEXTU O TVŮRČÍM PSANÍ)

Co máte pořád s tím žabím "sexem"? (*žabí úvaha – nad čím asi myslí takové žáby, aneb přežití druhu*)

Tak trochu "úchylná" pohádka... (*parodie na pohádku o Karkulce – pohádka jak ji ještě neznáte*)

Potíže s holubem (*příběh s nádechem sci-fi – možná nejsme ve Vesmíru sami a existují také jiné světy*)

Malé pojednání o jistých "věcech"... (*komicky laděná úvaha – za všechny chyby a překlepy v textu někdo může*)

MIKULÁŠSKÉ PŘEKVAPENÍ (*pokus o jednoaktovku – i takový „Mikuláš“ se může hezky zvrhnout*)

Ježíšek vs. Santa, aneb jak to nakonec bylo! (*vánoční fantasy příběh – žijí mezi námi: Ježíšek, Santa a další*)

Co máte pořád s tím žabím "sexem"?

Berte, prosím, toto dílko jako jakousi zpověď žabího druhu, protože kdyby šlo o žádost, nebo stížnost, nikdo z lidí by se o to nezajímal! Tak alespoň zahraji lidem na city!

Zdravím! Spolek zhovadilých žab? Kdo to kdy slyšel, taková drzost! Již tak to máme těžké, tak proč bychom si měly přidělovat nějaké starosti? Jak bych Vám to řekla, přátele? Jsem žába! Nejsem obyčejná, ale také nejsem kouzelná! Co Vám chci vyprávět? Řeknu Vám příběh o nás, žábách, žabácích a žabkách. Žijeme na březích řek a rybníků a máme se tak, jak nám to lidé a ostatní zvířata dovolí. To byste nevěřili, jaký nepořádek a bordel po nás může zůstat, když nás nějaký nepozorný řidič přejezdí na asfaltové silnici! No prostě hnus a to si lidé o sobě říkají, že jsou civilizovaní!

A což takhle žabí stehýnka? To, že nás jedí čápi, to je známý fakt a je to konec konců příroda! Ale že nás lidé sbírají, krájí a obalují v těstíčku, jako řízečky? To je už hodně i pro takovou žabu, jako jsem já, a to mám dost silný žaludek! Nakonec, lidé sní všechno. Jsou jako ta prasata, která se rýpají svými nosy v zemi a hledají kde by co sežrala a nepohrdnou čímkoliv, žížalou, hlízou, kořínkem a tak podobně. Omlouvám se, zase jsem odbočila od tématu. Jak já ty lidi nenávidím! Víc než čápy...

Ale vraťme se k nám! Víte jak se žáby rozmnožují? Nedělají u toho tolik randálu a rámusu jako lidé! Když jsem je viděla poprvé, myslela jsem si, že se sežerou navzájem! A ty směšné pohyby. Nazí lidé nejsou nic pěkného. To se raději podívám čápovi do zadku. Škoda, že má tak dlouhé nohy a nemohu jej do něj kopnout, často by si to po právu zasloužil. Je tu však jeden malý rozdíl, čápi a jiní živočichové nás jedí proto, aby se uživil, kdežto lidé jen pro potěchu. Ale to jsme zase u jídla. Kde jsem to začala? U rozmnožování! Ale ano, jídlo má také něco do sebe! Jenomže takový žabí sex, to není žádná legrace.

Abych řekla pravdu a nečervenala se, neděláme to jako savci (a lidé, kteří jsou také savci). Když to na nás přijde (pochopte - doba páření - jinak to nejde), jsme schopny udělat z příjemné atmosféry u vody hotové peklo na zemi. To kvákání se pak takřka nedá vydržet. Už jste slyšeli ten koncert za úplňku? Kdy se někde shromáždí stádo žab a jeden vábí druhého? Jsou to hotové orgie! Kam se hrabou lidé! Jsme prostě lepší, ale jak už jsem řekla, není to sex v pravém slova smyslu. Spíš bych měla na mysli, že se rozmnožujeme jako ryby. Naše potomstvo se rodí z vajec!

Říkáte si, že je to hnus? Jak pro koho! Mně se zdá ošklivé, jak to dělají jiní. Myslím tím suchozemské tvory vyjma plazů. Ale proč Vám to všechno říkám? Protože na nás nikdo nebere žádný ohled. Jsme buď jen prostým odpadem, který je na obtíž, nebo jen na to, abychom naplnily žaludky ostatních. No, řekněte, není to hrůza a děs? Samozřejmě, že žabí láska nikoho nezajímá! A už vůbec ne, že ekologie je také o žábách? Až zmizí všechny rybníky, rybníčky (řeky a říčky), pak zmizíme také my! A bude po srandě, protože naše vajíčka, ze kterých se nám líhnou pulci, potřebují vodu a stálé prostředí. Ale na to lidé kašlou a zvířatům je to jedno!

Já jsem nakonec jen stará a obyčejná žába, kterou tak klofne leda nějaký slepý nebo krátkozraký čáp! Žádné naděje do budoucnosti si nedělám, protože dobře vím, jak jde život. A žabí život není nic lehkého. Zkuste být na několik hodin žabou a uvidíte! A pokud jste chtěli vědět, jak to přesně děláme, přitom žabím sexu, tak Vám do toho taky nic není! Proč nám žábám nenecháte alespoň trochu toho soukromí a životního prostoru? Jsme tu na světě jako vy, lidé a další zvířata. Tolik můj referát na téma: Klub zhovadilých žab, aneb mezi námi žabkami!

S úctou, Vaše stará známá... Proboha, čáp! Ted' ne! To nemůžeš počkat, až to alespoň dopíšu? No, není to tak hrozné, jak jsem si představovala, alespoň vidím na pár vteřin svět z výšky... Snad mu zaskočím v krku! Sbohem přátele a netruchlete, není proč! Jsem jen žába! Vlastně byla jsem...

Kvaaaaaaaaak!

Tak trochu "úchylná" pohádka...

Nebojíte se sami v temném lese? Pak si tuto "pohádku" jistě přečtěte! No, ono je to z té "rychlovky", ale co na tom? Tak se děti hezky posad'te a nezlobte! Pohádka právě začíná...

Varování: Tato pohádka není rozhodně pro děti do 15 let! Nebojte se, žádnou erotiku nečekejte...

Byl večer. Pomalu se stmívalo a na celý kraj padla noc. Kdesi na nebi zazářily první hvězdy. Měsíc ještě nevyšel, aby se podíval, co že se v této pozdní hodině děje. Cestičkou k lesu kráčela malá postavička. V ruce nesla košík. Cestou za svou babičkou, která bydlela za Černým hvozdem, se zastavila u své kamarádky a trochu se zakecaly. Než si holky stačily všechno říci, byla už takřka tma jako v ranci!

Kdesi zahoukal sýček. Nad hlavou jí přelétlo několik zvědavých netopýrů. Tolik se jich štítla. Připadali jí jako obrovské a přerostlé myši, kterým narostla křídla. Brrr! Otrásla se hnusem a sáhla si volnou rukou za krk, zda-li jí tam náhodou jeden z nich nesedí. S povzdechem veliké úlevy zjistila, že tomu tak není a pokračovala v cestě. Vzduch se zvolna ochlazoval a naší milou a nebojácnou cestovatelkou otřásl večerní chlad.

„Taky jsem mohla vyjít dřív!“ řekla si napůl pro sebe. „Takhle se ještě někde ztratím! Ztracená kamarádka, ale můžu já za to, že jsme se tak dlouho neviděly?“

Vítr posměšně ševalil v korunách listnatých stromů a ona měla najednou dojem, že všechny stromy ožily. Čím větší byla tma, tím více se jí zdálo, že po ní natahují své sukovité ruce a snaží se z ní servat šaty! Trošku se zarazila a měla sto chutí se vrátit domů a riskovat výprask. Ještě, že neměla babička telefon, natož nějakého poštovního holuba. Co teď? Co když ty stromy vážně ožijí a sprostě ji tu na této cestě zneužijí?

„Jsi blbá!“ řekla si pro sebe. „Blbá kráva, to tě rychleji ojede nějaký pobuda, než ty staré kusy dřeva!“

A tak šla dál. Vytáhla si z košíku malou lucerničku a zapálila ji sirkou, kterou škrtila o kámen, na němž před malou chvílí takřka upadla. Už chtěla říci něco velmi pepného, ale řekla si, že je přeci jen tou slušně vychovanou holčičkou, aby nadávala jako parta permoníků. Lucerna se rozzářila žlutavým světlem a dívka směle vykročila k nedalekému lesu, kde se již temná cesta zvolna ztrácela mezi staletými (úchylnými) velikány.

„Být sebou, tak tam nejdu!“ uslyšela za sebou čísi skřehotavý hlas.

„Cože?“ otočila se. „Co tu, sakra, děláš? Skoro mě klepla pepka, ty mě chceš vážně zabít?“

„Už tě nějakou dobu sleduju!“ řekla jí veliká žába. „Hele, polib mě a dočkáš se velikého překvapení!“

„To víš, že jo?“ dala si ruce v bok. „Proměníš se třeba v krásného prince, pak mě strhneš támhle do škarpy a sprostě mě vojedeš! Zůstaň si raději tím, čím jsi! Já jdu za babičkou!“

„Jak chceš, ale po lese se potuluje banda nadržných horníků!“ řekla ji hnusná a tlustá žába s oplzlým výrazem v obličejí. "A Hajný má zase své dny!"

„Trpaslíci?“ znejistěla. „Kašlu na ně! Jestli přijdu pozdě... Už tak mám zpoždění! Babi mě asi zabije, když k ní domů nepřijdu do Půlnoci! Hele, odskákej si támhle do nedalekého rybníka a mě nech laskavě na pokoji!“

„Jak chceš,“ pokrčila žába rameny a byla ta tam.

„Blbý obojživelník!“ zamračila se dívka. „Copak jsem nějaká Karkulka, aby mě chtěl kde kdo načapat na cestě? Nebo snad Šípková Růženka? Copak se to s těma pohádkovými bytostma vlatně děje? Počkat, byla to žába, nebo žabák?“

Pohlédla na nebe, na kterém již zářilo moře hvězd. Měsíc zvědavě vykukoval nad kopci a jí se zdálo, že ji také šmíruje. Mávla nad ním rukou a na chvíli se zastavila v místě, kde se cestička k babičce zvolna nořila do Černého hvozd. Tak co bude? Pomyslela si. Chytne mě vlk? Parta trpaslíků, kterým zdrhla Sněhurka, nebo někdo jiný? Ne nadarmo jsem se učila to Kung-Fu!

Na nic nečekala a rázně přidala do kroku. Staleté stromy k ní natahovaly své pařáty a ve křoví cosi hrůzostrašně zašramotilo. Držela lucernu před sebou, aby nezakopla a připadala si jako nějaká Bludička, která přišla o své mládí, vlnadné tělo a možná také o čest s nějakým Hejkalem. Pěšina se vlnila jako had a za každou zákrutou na ni mohlo čekat nějaké nebezpečí.

Dívka vytáhla z košíku veliké cibule a podívala se, kolik je hodin. Do Půlnoci zbývala už jen hodina a ona byla v polovině své cesty. Ne nadarmo se této části lesa říkalo Černý hvozd. Stromy zde byly převážně listnaté, ale jejich koruny se táhly vysoko nad zemí a proplétaly se mezi sebou, takže i v poledne, kdy svítilo slunce nejvíce, zde byla tma jako v pytli. Dívčina přidala do kroku. Noha mýjela nohu a ona se ani neohlížela za sebe, aby zbytečně neztrácela čas. Myslela na Babi a na výprask, který by mohla dostat, kdyby doma zjistili, že si zase pouštěla hubu na špacír a šla temným lesem pozdě večer, ne-li takřka v noci. Jakoby to nebylo jedno! Dobře věděla, co se začne dít, když odbije dvanáctá hodina večerní a přijde duchů čas...

„Jak se máš?“ vybafl na ni z nenadání vlk.

„Do prdele, to jsem se, ale lekla!“ otrásla se dívka. „Nejsem Karkulka! Jakoby nestačilo, že ji tu každý obtěžoval, ještě jsi ji musel každou chvíli sežrat! Copak nemáš nic jiného na práci?“

„To víš,“ mávl vlk tlapou. „Tradice je tradice, ale vždycky mě tak nějak tlačila v žaludku! Už mám toho hraní na doktora s naším Hajným plné zuby! Jakoby nestačilo, že chodí za Vílami z nedalekého hájku... Už mě to vážně sere! Kam jdeš, holka?“

„Za babičkou!“ odsekla mu dívka.

„A co máš v tom košíku?“ zeptal se ji vlk a jeho oči se tak nějak divně zaleskly.

„V košíku? Hele, seš hluchý, nebo si sedíš na vedení?“ dala si dívka ruce v bok a chystala se vytáhnout zpoza šatů tu skládací Japonskou katanu. „Víš co, vlku? Táhni si po svých a nezkoušej na mně ty své křivárny!“

„No, jo!“ svěsil vlk hlavu. „Ale musíš uznat, že za zkoušku to stálo! Raději už půjdu, než mě zase rozsekáš na maděru! Posledně to hrozně bolelo! Pozdravuj Babi!“

„Jasně!“ řekla mu a otočila se k odchodu. „A vlku?“

„Ano?“ zeptal se ji skoro uražený vlk.

„Promiň mi tu hrubost!“ zamyslela se a znovu vykročila. Vlk ji pěkně zdržel a Půlnoc se rychle blížila. „Jsem fakt, kráva! S každým se zakecám, jako nějaká coura!“

Černý hvozd se jí snažil všemožně zastrašit, aby nepokračovala v cestě. Větve stromů neustále dorážely na nebohou dívku a chytaly ji za šaty. Cesta se ztrácela ve vysoké trávě, ve které se hemžila všemožně hnusná a slizká havěť. Takřka se bála došlápnout. Její boty se bořily do kluzkého bahna a kolem nohou jí poletovala různobarevná světélka, jakoby byl právě Silvestr. Najednou poznala, že sešla z pravé cesty a zabloudila kdesi mezi stromy. Co teď? Zůstala stát a rozhlížela se kolem sebe. Strom jako strom! Každý se jí zdál stejný a její kompas jako naschvál ukazoval kdeco, jen ne cestu k domku milované babičky.

„Kurva, to je práce!“ zhřešila a dala se takřka do pláče. „Já se z toho snad poseru! Co budu dělat? Takhle se k Babi nedostanu!“

„Vážně jsi pěkná káča!“ řekla jí znenadání jedna Bludička. „Takhle zabloudit můžete jen vy, lidé! Tuhle jsem potkala jednoho loupežníka! A hádej co?“

„Pomůžeš mi, nebo mě zavedeš hlouběji do Černého hvozdu? Tenhle les zase tak moc dobře neznám a Babi mi vždycky říkala, že se musím zuby a nehty držet cesty, jinak špatně skončím... Co se s ním stalo?“

„Co by? Utancovala jsem ho jako nějaká divoženka a zavedla jej do močálu! Bude z něho uhlí! Víš co? Zavedu tě zpátky na cestu, protože náš pán nechce mít na krku žádnou mimořádnou událost! Už tak má na kontě plno průšvihů! Karkulka je pryč! Vlk stávkuje! Hajný nahání Víly a obcuje s nimi a někdy také s Hejkaly! Trpaslíci vyhnali Sněhurku ze své chaloupky a Princové ji skoro hromadně zneuctili ve Skleněné rakvi! Co se to stalo? Copak se i Pohádkový svět musel zbláznit? Copak děti nenosí Čápové a Vrány?“

„Tak jdeme, nebo ne?“ zamračila se dívka. „Jestli nebudu do půlnoci u Babi, tak mě fotr seřeže zadek, že si měsíc nasednu!“

„No jo, no!“ pokrčila Bludička rameny a vyvedla dívku na cestu. „Už to máš jen kousek...“

„Díky,“ přikývla. „Ty se těch úchylů z Černého hvozdu nebojíš?“

„Chal!“ mávla rukou. „Rozum by chtěl, jen tělo jim jaksi vynechává! Tak se měj...“

Těsně před půlnocí dorazila dívka na mýtinu, kde stála chaloupka její babičky. Voněla už z dálky. Byla cítit perníkem a medem, který ve dne odkapával ze střešních tašek i stěn domku. Dívka se otrásla odporem a myslela na to, jak je možné, že babičce nesežraly střechu nad hlavou poletující včely a vosy! Les okolo domku posměšně zahučel. Kdesi zařval Hejkal a odněkud se ozýval opilý

zpěv sedmi Trpaslíků, kteří dnes měli mimořádné volno. To je den! Otřela si dívka orosené čelo a zabouchala na dveře.

„Babi, jsi tam? Jsem doma a není ještě Půlnoc!“ zakřičela. „Slyšíš mě? Nenech mě stát přede dveřmi, nebo mě tu ještě někdo znásilní. Copak mě už nemáš ráda?“

„Pojď dál!“ uslyšela hlas své babičky. „Je odemčeno! Už jsem chtěla nastartovat koště, máš štěstí, kdes byla tak dlouho?“

„Obtěžoval mě jeden nadržovaný vlk a škaredý žabák! Nebo to byla žába? Když já to na dálku tak nějak nepoznám!“ souhlasila dívka smutně. „Ale od té doby, co tu není Karkulka, si na mně kdekdo dovoluje! Copak jsem nějaká lehká holka? Co to máš, Babi?“

„Dneska jsem upekla Jeníčka s Mařenkou, nedáš si?“ usmála se stará a ošklivá babizna. Jedno oko měla větší než druhé. Ústa měla děravá jako cedník a vlasy propletené pavučinami. Na ruce jí blyštily dlouhé nehty a některé z nich byly od krve. „Udělal jsem děsně dobrou sekanou!“

„Dám si!“ souhlasila dívka a sedla si ke stolu. Vedle sebe na volnou židli položila košík, ve kterém měla dobroty pro svou babičku. „Doufám, že k té sekané máš čerstvý chleba! Nechtěj po mně, abych ji jedla s tvým perníkem! To je vážně hnus...“

„To víš, že mám!“ pohládila ji baba po hlavě. „Tys moje nejmilejší vnučka! Víš to?“

„Vím, babi, vím!“ souhlasila. „Naučíš mě to kouzlo, po kterém všem chlapům splaskne jejich... Však víš co! Už mě to nebaví je pořád kopat do koulí! Nevíš, babi, proč se stal z Říše pohádek jeden veliký Bordel?“

„Jo děvenko, za to můžou hormony a ty lidské novoty! Ale neboj, však to všechny brzo přejde! Tak co, dáš si nejdříve Sekanou z Jeníčka, nebo Svíčkovou z Mařenky? Ta omáčka se mi děsně povedla a mám k ní přímo božské houskové knedlíky! Uvidíš sama, že ti bude chutnat...“

„Mňam!“ řekla dívka s úsměvem a natáhla ruce pro čistý talíř. „To bude něco! Zase se budu olizovat až za ušima!“

Potíže s holubem

Není libo trochu absurdity?

Pan Vilejš a pan Skradibrk seděli za malým kulatým stolkem v zahrádce jisté kavárny, která se nacházela v jejich malém rodném městě, jehož umístění není předmětem tohoto příběhu. Bylo dopoledne a vypadalo to na další chladný den, přestože bylo nebe bez mráčku a slunce svítilo o sto šest! Oba pánové popíjeli ze svých hrnečků horké kakao a dívali se na rušný pouliční shon. Odněkud přišel číšník v bílém saku a roztáhl nad jejich hlavami slunečník, který přinesl v podpaží.

„Nač to?“ zeptal se jej pan Vilejš. „Trochu sluníčka přece nezaškodí a stejně je zima jako v psinci!“

„Nařízení šéfa!“ pokrčil muž rameny. „Alespoň vám nebudou srát holubi na stůl a do případného jídla a pití!“

„To máte pravdu,“ souhlasil pan Skradibrk a významně pokýval hlavou. „Holubi jsou metlou lidstva!“

„Ale, kde že!“ bránil je pan Vilejš. „Pečená holoubátka jsou přeci vyhlášenou specialitou...“

„Budete si ještě něco přát?“ zeptal se jich vrchní a zůstal na okamžik stát vedle stolku s oběma sedícími muži. „Ještě jednou totéž, jako obvykle?“

„Ano, prosím!“ souhlasil pan Vilejš. „Jako obvykle...“

„Hned budu zpět,“ pousmál se obsluhující muž a rukou si přešel po rameni. Nějaký nepořádný a darebný holub mu poslal na rameno obsah svých střev. „Krucí...“

„Pardon?“ otočil se k němu pan Skradibrk. „Holub? Posral vám sako? To je ale svině! V tom s vámi musím souhlasit, holubi jsou, jen a pouze, k vzteku!“

Muž s podělaným sakem zmizel uvnitř kavárny a oba postarší pánové se znovu ponořili do tichého srkání stydnoucího kakaa. Odněkud přiletěl vypasený holub a usadil se na okraji stolku, stojícího napravo od obou mužů. Židličky z umělé hmoty byly opřené o kulatý stůl a místo pro deštník bylo v jeho středu prázdné. Holub je chvíli okukoval a pochodoval po ubrusu sem a tam. Tiše vrkal, než se odvážil přisednout k oběma mužům. Bez vyzvání si zabral jednu z prázdných židliček a tiše si oba muže přeměřoval.

„Co na tom kakau vidíte?“ zeptal se jich. V tu chvíli oběma mužům spadla dolní čelist a nebýt faktu, že jim držela na svalech, šlachách a kůži, hledali by je kdesi na zemi, pokryté kočičími hlavami. „Co tak čumíte? Ještě jste neviděli holuba?“

„Holuba ano,“ vzpamatoval se pan Vilejš. „Ale ne holuba, který by mluvil...“

„To je toho!“ poposedl si holub a otočil hlavou k panu Skradibrkovi. „Co proti nám máte?“

„Já?“ zamyslel se. „Dohromady nic, ale děláte po městě děsný brajgl...“

„Hm, jako bych nevěděl, že když vás není vidět, také serete v parku pod keře a stromy... Jediný rozdíl mezi námi je ten, že si nemusíme utírat zadek...“ řekl mu holub uraženě. „Co to pijete?“

„Horké kakao!“ řekl mu pan Vilejš. „Ještě jsi nepil kakao?“

„Spíš je to horká čokoláda!“ opravil jej pan Skradibrk. „Ale ono to vyjde na stejno...“

„Ani ne...“ pokýval holub hlavou. „Vlastně jednou v Mexiku...“

Kolem kavárny prošel jeden manželský pár a oba se dívali podezřele na naše muže sedící u stolku a povídající si s tlustým holubem. Na chvíli se smáli a něco si říkali do ucha, aby pak zmizeli kdesi dál v úzké ulici. Za chvíli po stejné ulici přejela malá dodávka, zřejmě vezla nějaké zboží pro jeden z nedalekých obchodů. Normální doprava sem nesměla a mnohé ulice této čtvrti byly určeny jen pro chodce a poletující holuby. Ale kdo by tušil, že dovedou také mluvit?

„Nedivím se, vy holubi máte zřejmě jiné chutě!“ souhlasil pan Vilejš a dál srkal své kakao. „V Mexiku?“

„Proč by ne?“ řekl jim holub. „Z čeho to u vás děláte?“

„Z kakaa a horké vody, popřípadě mléka a cukru!“ odpověděl mu pan Vilejš a pohlédl na svého kolegu. „Už jste to někdy viděl, aby holubi mluvili?“

„Ještě ne, kdoví, co nám do toho namíchali...“ zamračil se pan Skradibrk. „Třeba se nám to všechno jenom zdá! Ale že by to bylo ze sluníčka?“

„No, to asi ne!“ souhlasil pan Vilejš a naklonil se, aby viděl na oblohu se zubatým slunečním kotoučem. „Úpal to nebude...“

„Já nejsem obyčejný holub!“ řekl jim holub.

„A co jako jsi?“ zamračil se pan Skradibrk ještě více. „Jsi naše osobní halucinace?“

„O čokoládě jsem už slyšel, ale ještě jsem neměl tu čest ochutnat vaši variantu! Opravdu nejsem holub, ani nejsem z vašeho světa!“ řekl jim holub a na okamžik se zamyslel. „Jestli chcete, můžu být i něčím jiným...“

„Třeba?“ zeptal se jej pan Vilejš a nervózně si poposedl. Přemýšlel, zda-li není zralý na pobyt v ústavu pro duševně choré. Pan Skradibrk byl patrně téhož názoru, soudě podle jeho výrazu ve tváři. Slunce na okamžik zakryl mrak a namísto holuba seděla za stolem malá copatá holčička, které chyběly dva přední zuby v horní řadě.

„To už je lepší!“ řekl jí pan Vilejš a už vůbec neuvažoval o tom, jak je to vůbec možné, aby se z holuba stala malá dívka, ne-li ještě dítě, kterému vypadávají mléčné zuby.

„Neudělal jsi ze sebe moc mladou dívku?“ zeptal se jej pan Skradibrk.

„No, když se na vás oba tak dívám, kdybych se proměnila v děvku plnou krve a mléka, asi bych vám

svou přítomností přivodila přinejmenším srdeční slabost, raději zůstanu malým děvčátkem!“ řeklo dítě a zamyslelo se. „Mohla bych dostat také tu horkou čokoládu?“

„To je vaše neteř?“ zazubil se vrchní na dívku, když znovu přišel se svým tácem a novými hrníčky, ze kterých se kouřilo a vůně horké čokolády se rozplývala všude kolem.

„Asi ano!“ řekl pan Vilejš. „Vlastně ano!“

„Nemám jí přinést také horkou čokoládu a něco na zub? Co takhle nějaký zákusek, děvenko?“ zeptal se dívenky a divoce se na ni zašklebil. Oba muži sedící vedle holuba proměněného v malou dívku se zatvářili poněkud nechápavě, ne-li zděšeně. Copak je z toho vrchního pedofil? Ptali se v duchu.

„Čokoláda bude stačit!“ řekla holčička a hezky se na vrchního zazubila. „Prosím...“

„Není on nějak divný?“ zeptal se pan Skradibrk svého přítele. „Takhle vyvádět jsem jej ještě nezažil!“

„Má sklon ke vroucím citům k mladým slečnám...“ řekla jim holčička. „Až moc veliký!“

„Jak to víš?“ zamyslel se pan Vilejš.

„Četla jsem mu to v jeho mysli!“ pousmála se holčina a upravila si svou krátkou sukénku na nezuživých nožkách. „Ale nemůže za to...“

„Já bych ho vyléčil...“ zamračil se pan Skradibrk.

„Myslím, že ne!“ zavrtělo děvče hlavou. „Ale u nás by to šlo!“

„Kde u vás?“ vyzvídal pan Vilejš a dal se do pití nové várky horké čokolády. „Nechceš můj hrníček?“

„Ne, děkuji!“ špitlo dítě. „Počkám na toho pána v bílém...“

„Odkud jsi?“ zeptal se jí pan Vilejš.

„Nejsem odsud!“ řekla jim mladá dívenka. „Nejsem ze Země!“

„To jako odtamtud?“ zděsil se pan Skradibrk a ukázal na nebe nad hlavou. „Z jiného světa?“

„Ne, nejsem z druhé strany, jak tomu říkáte!“ řekla mu dívka a zamyslela se.

„Tady to je!“ přiřtil se vrchní s červenými ušima a položil před dívku její hrnek s horkou čokoládou a talířek s rakvičkou. „Dobrou chuť!“

„Díky!“ pousmála se dívenka a muž v bílém saku s hořícími slechy zmizel uvnitř cukrárny.

„Měl by se léčit!“ řekli tři svorně a začali se smát.

„Můžeš být čímkoliv chceš?“ zamyslel se pan Vilejš.

„Jen živými tvory, neumím se proměnit v neživou věc...“ pokrčila dívka útlými rameny. „Ale tahle podoba se mi líbí, proto zůstanu tím, čím jsem... Když nastane ten správný čas, stanu se znovu holubem a odletím pryč!“

„Zajímavé...“ řekl pan Skradibrk. „Tohle nám nikdo neuvěří!“

„To určitě ne!“ souhlasila dívenka. „Stejně to všechno zapomenete, když odejdu...“

„Chutná ti ta čokoláda?“ zeptal se jí pan Skradibrk.

„Je to dobré, ale víc mi chutná ta Mexická, ve které je také to koření... Paprika? Nebo jak se to jmenuje! Tohle je jen slabá napodobenina...“ zamračila se.

„Proč jsi tady?“ zeptal se jí pan Vilejš.

„Jen tak, prostě tady jsem a hotovo!“ řeklo mu děvčátko. „Proč jste tady vy dva? Nemyslím, tady u kavárny, ale všeobecně...“

„To je fakt...“ souhlasil pan Vilejš. „Prostě tady jsme a basta!“

„Nejste tady jen tak pro nic za nic!“ řekla jim malá dívka. „Všechno má svůj řád a svůj účel!“

„To jako co?“ zeptal se jí pan Skradibrk. „Jak tomu máme rozumět? Jsi anděl? Poslal tě sem Bůh, nebo co?“

„Ne, to by bylo moc zjednodušené!“ usmála se dívka a ukázala oběma mužům své mléčné zoubky. „Tak to není! Nejsem anděl a nepřišla jsem z Nebe!“

„Aha!“ kývl hlavou pan Vilejš, ale podle jeho výrazu tváře ničemu nerozuměl. „Takže co?“

„Jsem z jiné dimenze!“ řekla dívka. „Nebudu vás tím zatěžovat, ale prostor ve kterém všichni žijeme, je tak veliký, že pokud by jej vyplnil pouze jeden Vesmír, byla by to škoda...“

„Nevyužité místo?“ přerušil ji pan Skradibrk. „Takže existuje vedle sebe více Vesmírů?“

„No, dalo by se to tak říci...“ zamyslelo se děvčátko a na okamžik se zamračilo.

„Co se stalo?“ zeptal se jí pan Vilejš.

„Nevím, jak bych vám to vysvětlila!“ řekla dívenka a položila své malé zaťaté pěstičky na bílý ubrus, který vlastně už ani nebyl bílý, ale měl nevýraznou našedlou barvu. „Možná byste mě vůbec nepochopili... Existuje spousta Vesmírů, které jsou do sebe naskládány jako kostky!“

„Matrjoška!“ vmísil se do její řeči pan Vilejš. Snad na ní chtěl udělat dojem a vytáhnout se nad svým přítelem. „Jako ta ruská hračka, Bábuška, která má v sobě stále menší a menší napodobeniny!“

„No, něco takového bychom snad mohli použít...“ popotáhla dívka nosem. „Možná... Každopádně jsou jednotlivé Vesmíry tak veliké a rozlehlé, že nelze s určitostí říci, kde jsou jejich hranice, protože se stále rozšiřují...“

„A co když dojde místo?“ zeptal se jí pan Skradibrk. „Co se stane pak?“

„To nevím,“ řekla mu dívka po pravdě a plácla se do hřbetu pravé ruky, kam jí před chvílí kousl komár, nebo moucha. Útočník se nedal identifikovat, protože z něj zbyl jen krvavý flek na její malé ruce. „Dobře mu tak!“

„Obtížný hmyz...“ zachmuřil se pan Vilejš. „Cos měla na mysli, když jsi říkala o tom, že ani naše životy zde nejsou zbytečné a že tu nežijeme jen tak?“

„Asi vám nemá cenu vykládat nic o kvantové fyzice, teorii relativity, paradoxu proměn času, zákonu příčiny a následku a podobných věcech...“ povzdechla si dívka. „Vás vážně neděsí, že jsem jednou holubem a pak zase malou dívkou?“

„Ani ne!“ řekli jí oba naráz.

„Budu už muset jít!“ řeklo jim děvčátko a pohlédlo na oblohu. „Čekají na mě...“

„Tak to bys je neměla nechat čekat!“ souhlasil pan Vilejš. „Budou se zlobit...“

„Zlobit?“ usmála se dívka. „Ne, ne, já jsem jejich šéf... Prostě jsem se zase zakecala!“

„Takže jsi něco jako Bůh?“ vyděsil se pan Vilejš.

„Ale kde že!“ usmála se dívka. „Nejsem, abych řekla pravdu, jistá síla, která řídí celý váš Vesmír existuje, ale rozhodně bych netvrdila, že je jí právě Bůh, o kterém jste mi před chvílí řekli...“

„Takže existuje, nebo neexistuje?“ zeptal se jí znovu pan Vilejš. „Nakonec, je to jedno...“

„Jo, jo,“ souhlasila dívka. „No nic, budu muset jít... Dopiju to a půjdu!“

„Tak brzo?“ zeptal se jí pan Skradibrk. „Nedáš si ještě? Máme tolik otázek...“

„Ne, mi to vážně bez toho chilli nějak nechutná!“ usmála se dívka smutně. „Tak se tu mějte a dávejte na sebe pozor!“

A děvčátko se na oba muže hezky usmálo až je to pohladilo na srdíčku a proměnilo se znovu v onoho holuba. Oba muži se usmáli na něj a holub odletěl bůhví kam. Za chvíli se k nim přidal i vrchní a pohlédl na oba muže.

„Už odešla?“ zeptal se jich.

„Odešla,“ souhlasil pan Vilejš. „Dáme si to ještě jednou...“

„Zajisté!“ řekl jim a tiše odešel. „Škoda!“

„Je divnej!“ souhlasil pan Skradibrk. „Ale toho holuba nechápu, vlastně tu dívku...“

„Kdoví, odkud vlastně byla!“ řekl pan Vilejš smutně. „Ale nakonec je to vlastně jedno!“

„Třeba to byl anděl!“ řekl pan Skradibrk. „Třeba nám přišel říci, že brzy umřeme!“

„Nejspíš!“ zabručel pan Vilejš. „Stejně mě to tu už tak nějak nebaví! Ale zajímalo by mě, jak to tam na té druhé straně vypadá!“

„Jo,“ přikývl pan Skradibrk. „Jestli tam také mají tak dobrou čokoládu?“

„Už zase!“ uslyšeli oba muži našťvaný hlas pana vrchního, nejspíše jej znovu pokálel nějaký ten holub a oba muži se znovu od srdce zasmáli...

Malé pojednání o jistých "věcech"...

Pokud nevěříte na víly, vodníky, rytíře a draky, pak dál tyto řádky nečtěte, protože jistá stvoření také svým původem patří do světa pohádek a nikdo neví, jak je možné, že dokáží žít zde mezi námi lidmi, aniž by byli těmito lidmi přímo identifikováni. O kom se jedná? Zdá se mi, že brzy pochopíte sami, co měl autor na mysli a budete zase o něco chytřejší...

Už vás někdy napadlo, odkud se berou všechny ty nesmysly a výmysly ve všem, co kdy bylo napsáno a vytištěno? Že ne? Tak dobře poslouchejte! Žil byl jeden malý skřítek. Byl to skřítek Neposeda a nebyl to skřet ledajaký, ale lidé mu říkali: Tiskařský šotek. Že jej dobře znáte? Kdepak, tito malíci tvorové, kteří vám doma sekají chyby do domácích úkolů, jsou jen slabým odvarem těch silnějších piditvorů, kteří řadí tam, kde jde do tuhého a dokonce o velké peníze. Ale vraťme se zpět k samotnému „hodnocení“ skřítků a berme je popořadě, jak se patří a jak jim náleží jejich stavovská hodnota!

Domáciho zlořáda již známe, pojďme tedy do školy. Takový skřet diktátový, to je jiné kafe. Je o něco hbitější a ví toho ještě více, než-li skřítek domácí (Nezbedníček). Ono to totiž není žádná legrace, seká celé třídy chyby do diktátů, aby děti a studenti mohli dostat horší známku. On má již také větší zodpovědnost a hodnota na pomyslném žebříčku skřetích šarží. Takže, když nějaký ten školou povinný človíček dostane kuli z diktátu, může za to skřet diktátový, čili Diktátovníček. Proč? Protože to má nejen v popisu práce, ale také jej tato činnost velice baví a každá pětka jej vždy velmi potěší.

Dalším nemilým tvorečkem je skřítek poradní, pracovní a smluvní, prostě skřítek Obchodníček. Dělá hrubky a nesmyslné chyby a překlepy v podnikových a obchodních dokumentech a jeden by se docela divil, jaké šílené nesmysly dokáže vykouzlit. Nejvíce prudí hezké, prsaté, prdelaté a dlouhonohé sekretářky, kterým při psaní sedí na klíně a sem tam jim ťukne do klávesnice, ale vždy tak, aby si toho tyto milé, krásné a sexy ženy nevšimly. Možná je tento skřítek také trochu erotomanem, proč by jinak seděl u těchto vlnadných dívek a žen? No, také má jen o něco vyšší šarží, než-li skřítek, který dělá paseku ve zprávách z podnikových jednání.

Největší hodnota a hodnota mají skřítki vládní, parlamentní a senátní, kteří dělají různé věci a mnohdy vytvářejí přímo divoké nesmysly v nově vznikajících zákonech, nařízeních a dalších důležitých věcech, které se týkají vlády, ne-li možná i samotného presidenta. Pan president žádného skřeta nemá, namísto něj jej vlastní jeho tiskový mluvčí, který si toho musí hodně vytrpět. Prostě to všechno schytá za něj. Všechnu tuto paseku dělá skřet politický, který je na své jméno náležitě pyšný. Kdysi, když se ještě nepoužívaly počítače, nebo propisky, často lidem padal do kalamáře s inkoustem. Dobře mu tak a abych nezapomněl, politikové jim říkají skřítki Paragrafničci, nebo také Zákonničci.

Aby toho nebylo málo, existuje ještě jeden druh skřítků a to skřítek, který seká chyby zamilovaným lidem do dopisů. Ne, že by to dělal zrovna s pýchou sobě vlastní, ale docela se mu to daří. A jeden by netušil, jaké věci si píše dva lidé, kteří se do sebe zamilují. Jakoby nestačilo, že byli zasaženi tím Amorovým šípem, ještě musí neustále bojovat se skřítkem Zamilovánkem, nebo také Milovníčkem. To pak lidé čtou: "Myluji Tě až k smrdi..." A tak podobně. Ono lidé často ztrácejí hlavu, když jsou zamilováni až po uši, o to má pak náš skřítek lehčí práci.

Abyste si nemysleli, nebo ještě lépe: "Abychom si rozumněli!", autor tohoto dílka má také vlastního

skřítko, jmenuje se skřítek Chybovníček a je pěkně čiperný a zrovna v tomto díle se snažil seč mohl, aby človíčkovi, který píše toto dílko pěkně znepríjemnil život a nechal jej minimálně každé třetí slovo opravovat. Sem tam jej jeden uvidí, jak mu pobíhá po klávesnici počítače, má čepičku nakřivo, roztrhaná kaťata a košile mu z nich vesele trčí. Prostě je to pěkný neposed, ale jeden se namačká klávesy Backspace, či Delete, při opravování chybných slov a překlepů.

A to je asi tak všechno. Nebojte se, skřítkové patří do koloritu autorské tvorby, ať už jde o obyčejného básníka, nebo předsedu vlády. Prostě se s nimi musíme naučit žít, jinak to nejde. Jejich práci vidíme všude, v novinách, knihách i příručkách. Pokud si tedy v denním tisku či nějaké dobré knížce všimnete nějaké té chyby, či překlepu, vezte, že je to práce jistých tvorů, bez kterých by byl náš život vyloženě nudný a černobílý! Tak tedy, skřítkům zdar... Autor nenese zodpovědnost za případné překlapy, protože toto dílko s ním psal jeho dobrý známý, který se nyní hlasitě chechtá a je rád, že jeden ze sebe dělá dokonalého blbce, ne-li blázna... To je vše, přátelé!

/Poznámka autora:/

Všechn tento text je autentický a napsaný ve střízlivém stavu. Autor si je vědom posměšných pohledů a ťukání čtenářů na čelo. Jak si někdo může svou neznalost, zbrkllost a neschopnost omlouvat skrze existenci těchto veskrze iracionálních tvorů, kteří snad vznikli jen v choré mysli autora? Je docela možné, že jde jen o bohapustou výmluvu, ale vezte, že existují věci mezi Zemí a Nebem, o kterých my lidé nemáme ani páru... Prostě tu byli, jsou a budou! Ano, do té doby, dokud lidé nepřestanou psát, ale nebyla by to škoda, nemyslíte?

"Už zase! Já tě... Ty jeden mrňavej... Nechce někdo hezkou čepičku pro trpaslíka na zahradě?"

MIKULÁŠSKÉ PŘEKVAPENÍ

Upozornění: Následující dílko není vhodné pro děti mladší 15 let, prosíme rodiče, aby své ratolesti uložili do postele, děkujeme!

Pokus o hru...

Hrají: On a Ona (manželé), Mikuláš, Anděl, Čert

Je večer 5. prosince a Ona i On si chystají večeři. On se na ni úkosem dívá a je mu divné, že se pořád usmívá.

On (medově): Miláčku, ty jsi dnes taková veselá...

Ona (s úsměvem): A proč bych nebyla, vždyť dnes přijde Mikuláš.

On (trochu nakvašeně): Prosím tě, nejsme na to už trochu staří?

Ona (rezolutně): Já tedy ne!

On utírá nádobí a skládá ho do šuplíku. Dívá se však občas, jak se jeho žena vesele točí kolem stolu a připravuje chlebičky a jednohubky.

On: Nepřeháníš to trošku?

Ona (olizuje si prst s pomazánkou): Ani ne. Tedy co myslíš?

On (netrpělivě): No, s tím chytáním... Copak to všechno sním?

Ona: Ale uvidíš, že to i strávíš, a rád.

On (tiše dumá): Pro koho to všechno je? To chceš nakrmit také čerta i anděla?

Ona (culící se): Kdo si počká, ten se dočká! Zlobil jsi?

On (zamračeně): Pořád tě nějak nechápu! Od kdy k nám chodí Mikuláš? Tobě přeskočilo...

Ona (spokojeně): Tak a je to, ještě něco k pití... To byla otázka, nebo konstatování?

On (překvapeně): Co jako?

Opírá se o jednu ze židlí u stolu a dívá se nevěřicně na svou drahou polovičku. Venku řinčí čerti řetězy a kdoví čím...

Ona (s rukama v umyvadle): Ty vážně nevěříš na Mikuláše? Nikdy jsi na něj nevěřil?

On (nejistě): Na Mikuláše? Vždyť je naprosto vymyšlený...

Ona (sebejistě): Neřekla bych... Uvidíme!

On (sedá si na židli naproti dveřím do kuchyně): Tak dobře, nechám se podat, o co tady jde?

Ona: Neřeknu! Je to tajemství!

On (nasupeně): Tajemství? Jsi jako slepičí prdelka, pro tebe není nic tajemstvím... Co máš s tím Mikulášem? Ty s ním chodíš?

Ona: Jo a také s čertem a andělem dohromady...

On (nechápat): Cože? Ty se mi tu přiznáváš, že chrápeš s jiným?

Ona: Ne s jiným, s Mikulášem...

On: Mikuláš přece neexistuje! Kdo je to!

Ona: Copak jej neznáš? Má bílé vousy, chodí v bílém a na hlavě má takovou srandovní čepici a v ruce hůl! Jo, také má na zádech takovou tu věc s dárky...

On (zamyšleně): Krosnu?

Ona (s utěrkou v ruce): Jo!

On: Ale pořád nechápu, co s ním máš...

Ona: S kým?

On (nazlobeně): No s tím Mikulášem!

Zvuk zvonku u dveří. Bouchání, klepání a řinčení za dveřmi. Halasení čerta i Mikuláše na chodbě.

Ona: To nepůjdeš ani otevřít?

On: Komu?

Ona: Mikuláši, přeci!

On (rezolutně): Ne, jdi si tam sama, já nikam nejdu!“

Ona: Jak myslíš, zůstaneš tady? Znáš nějakou básničku?

On: Na co?

Ona: Abyš dostal dárek...

On (pohrdavě): S jedním dárečkem už žiju hezky dlouho! Nejspíš jsem si hřál na prsou hada!

Ona: Jdu otevřít, tak si něco připrav!

On (překvapeně): Ty ho chceš pustit dovnitř?

Ona (stojí ve dveřích): A proč ne? Ty bys v mikulášský čas nepustil Mikuláše s čerty a anděly do domu?

On: Tak ho sem přiveď, budu čekat na ten zázrak!

Ona (sladce): Hlupáčku...

On (nasupeně): Žádnou básničku, ani písničku, neumím... Vytluč si to z hlavy!

Ona: Pozdě drahý... Tři, dva, jedna, teď!

Čert s andělem vpadnou do bytu. Mikuláš jde pomalu za nimi a mračí se na celé kolo. Čert chrastí řetězy a dělá kravál, anděl se jen tiše dívá a na něco čeká.

Čert: Tak copak, človíčku, byl jsi hodný po celý rok?

On (nazlobeně): Co je ti do toho?

Čert: Podívejme na člobrdu! Zlobí i na Mikuláše, asi si tě odnese sebou do peklíčka!

On (stále na židli otočený k příchozím): Tak si to zkuste! Nic vám neřeknu, ani nezazpívám!

Anděl: Takový hezký kluk a tak ošklivý... Ty, ty, ty!

On: Cože?

Anděl: Jestli nebudeš hodný, dostaneš na zadek a čert si tě pak odnese sebou! Nechceš raději něco říci Mikulášovi?

On: Nejsem malé dítě!

Ona: Nechcete se posadit? Určitě vám po tom pobíhání po sídlišti pořádně vyhládlo! A uctít návštěvu přeci není žádný hřích!

On (nasupeně): Pro mě za mě, ať si jdou! Na Mikuláše nevěřím...

Čert: Máš poslední možnost, panáčku, jinak propadneš Peklu!

Anděl: Rozmysli si to, ty nemáš strach, chlapečku?

On: Nechte toho, nebo vás vyhodím z bytu!

Ona (pobaveně): No tak, copak neznáš ani jednu říkanku, nebo básničku? Malé děti toho ví víc, než-li ty! Tak jim něco řekni a dají ti pokoj!

On (již ve stoje vedle stolu): Už toho mám dost...

Mikuláš: Copak tě, človíčku, nic netěší? Čertu sice trochu haraší v hlavě, ale takové už Peklo je a můj milý andělíček je nevinnost sama! Tak nám řekni nějakou tu básničku, nebo zazpívej, ať můžeme jít zase o kus dál! Ostatní děti čekají...

On (rezolutně): Já nejsem žádné dítě!

Mikuláš (bodře): Všichni jsme jako malé děti a často máme radost s maličností! Potěš nás a my tě také potěšíme! Pozor, abys nelitoval, človíčku!

Ona (stále opřená o futra kuchyňských dveří): Být tebou, tak je poslechnu!

On: A co by mi mohl dát falešný Mikuláš s ještě falešnějším čertem a andělem?

Mikuláš (pobaveně): Nic není takové, jak se na první pohled zdá!

Anděl (vystrkuje nahé stehno ze své kutny): Človíčku, dej se na pokání...

Čert (s vrtícím se ocasem): Máš úplně poslední možnost, jinak propadneš životem a to doslova!

Mikuláš: No tak děti, nezlobte!

Ona (zavrtí hlavou): No tohle, takový starý kocour a nic si nepamatuje! Styd' se!

On: Proč bych se měl stydět? Co je to za maškarádu? Vždyť všichni vypadají, jako převlečené ženské od tebe z práce!

Mikuláš: No, no, no! Jen abys nelitoval!

On: Čeho?

Čert: Když budeš hodný...

Anděl: Tak něco uvidíš, brouku!

Mikuláš: No tak, buďte hodní! Tak co, řekneš nám něco hezkého, kluku?

On: Co to má znamenat?

Ona (s úsměvem): Není dneska Mikuláše? Je, tak nekoukej a dělej!

On (zmateně): Co mám dělat?

Ona: Pojd' s námi do obýváku, brouku!

On: Tobě přeskočilo...

Všichni se vydají do vedlejší místnosti. Televize je vypnutá. Za okny se ozývá stále totéž Mikulášské harašení. Anděl i čert pomalu odhazují své převleky. Mikuláš se tiše culí a pozoruje, co se bude dít dál...

Čert: Řekni něco!

Anděl: Něco hezkého...

On: Co jako?

Čert: Třeba říkanku!

Anděl: Nenech se prosit, nebo odejdeme!

On nevěří svým očím. Anděl i čert před ním stojí v uzoučkých bikinách a usmívají se na něj. Mikuláš se stále nehýbe. On se otočí ke své ženě a s otevřenými ústy na ni zírá.

Ona: Nechtěj, abych si myslela, že jsi vážně takový ňouma! Kdy se ti naskytne taková příležitost, mít vedle sebe takové krásné ženy a takřka nahaté?

On (nechá se posadit na gauč, z každé strany má jednu dívku): Co mám dělat?

Mikuláš: Tak nám něco pověz!

On: Já si na nic nevzpomínám!

Mikuláš (zvolna k němu přistupuje): Jestli mi něco řekneš hezkého, ukážu ti, co pod tou kutnou mám a nejen pod ní...

On (velmi nejistě s pohledem na své manželce): A ty to necháš jen tak?

Ona (křenicí se): Je přeci Mikuláš, ještě jsi to nepochopil? Tak řekni jim něco?

Mikuláš: Prosííím!

On: Pec nám spadla... Pec nám spadla, kdopak nám ji postaví...

Mikuláš: Ještě!

Čert s andělem (svlečení) se k němu tisknou a trou o něj svá bujná poprsí. On, naprosto zmožený, jen sedí mezi nimi, jako hromádka neštěstí. Mikuláš zvolna odhazuje své přestrojení...

On: Starý pecař není doma a mladý to neumí...

Ona (s úsměvem na tváři): Tak vidíš jak ti to jde!

On: A tobě to vůbec nevadí?

Ona: Vždyť spolu vůbec nic špatného neděláte, nebo snad ano? Copak nejde o čerta, anděla a Mikuláše?

Mikuláš (již takřka svlečený): Jak je to dál? Jestli mi to řekneš až do konce, sednu si ti na klín jen tak, bez ničeho!

On: Zavoláme kominíka...

Mikuláš (pomalu si sedá na jeho klín): A ze začátku jsi byl takový ošklivý klučina!

On (s oroseným čelem): Já jsem zapomněl, jak je to dál!

Mikuláš: To vůbec nevadí, určitě si vzpomeneš na jinou říkanku!

On (s Mikulášovými řadry u nosu): Prší, prší, jen se leje, kam koníčky pojedeme...

Ona (s červenými ušima a pobaveně): Nechám tě tu s nima chvíli pohromadě, pak přijďte všichni do kuchyně, občerstvení čeká!

On (nevěřicně): Ty mě tu s nima necháš samotného?

Ona (pobaveně): Copak to není sen každého mužského?

On: Pojedeme na luka, až kukačka zakuká...

Mikuláš (vrtící se na jeho klíně): Vidiš, jak ti to jde! Pokračuj, když ji řekneš celou, dostaneš od nás dárek!

Anděl (mlsně): Překvapení...

Čert (rošťácky): Bude se ti to líbit!

On: Ale já jsem ženatý!

Čert, anděl i Mikuláš (dohromady): Ale my to víme!

On (zavalen dívčími těly): Kukačka už zakukala, má panenka zaplakala. Ty kukačko nekukej...

Mikuláš (sladce): No a ještě?

On (nemohoucně): Má panenka neplakej!

Mikuláš (pomalu vstává): To stačí! Nepůjdeme se podívat do kuchyně na to překvapení?

On (kontroluje svůj poklopec): Vy už chcete jít?

Mikuláš (starostlivě): Ale vždyť jsi nás původně nechtěl ani vidět! A teď bys nás nepustil k jiným malým dětem? Copak se to sluší a patří? Anděli a čerte, vemte si své přestrojení!

On (naprosto zmateně vstává z křesla): Co bude v kuchyni?

Mikuláš: Přeci ten dáreček, jak jsme ti slíbili!

Čert (s „čertím“ ocasem v ruce): A běž, nebo tě praštím!

Anděl (s úsměvem): Ty nejsi zvědavý? Já bych byl!

Všichni vejdou do kuchyně a tam stojí manželka dotyčného muže v rajcovním spodním prádle opřená o stůl. On na ni chvíli zírá a pak pohlédne na již oděné představitele čerta, anděla a Mikuláše, kteří se nenechají dvakrát pobízet a zvesela si sednou ke stolu.

Ona (sladce): Až dojíme, půjdu si vybrat svůj dárek od Mikuláše! Líbím se ti?

On (zcela nechápavým hlasem): A co Anděl, Čert a Mikuláš?

Ona (s úsměvem): Půjdou zase dál... Já ti nestačím, brouku? Nebo chceš jít s čertem do Pekla? V Nebi tě chtít nebudou a Mikuláš nebude mít na tebe čas!

On: Ale...

Ona (když vyprovázejí Mikulášovu družinu na chodbu): A co jim řekneš?

On: Na shledanou!

Věnováno: "Od Mikuláše všem lidem dobré vůle! A nezlobte..." tolik citace pána v bílém!

Ježíšek vs. Santa, aneb jak to nakonec bylo!

Tak mě najednou napadlo, co by se stalo, kdyby se spolu potkali Ježíšek se Santou. Oba jsou z rozdílné "kulturní oblasti", přestože každý z nich rozdává dětem dárky. Jeden pod stromeček a druhý do ponožky, otázkou je, kdo z nich dvou je ve skutečnosti lepší... Ono také není dárková služba, jako dárková služba! Snad se vám bude toto dílko líbit a nepropadne, u vás čtenářů, na celé čáře..

Jak to tedy, vlastně, bylo?

Vánoce jsou všeobecně považovány za svátky míru, klidu a pohody. Představte si malou zasněženou vísku kdesi na konci světa, kde dávají lišky dobrou noc. Malebně zapadané chaloupky se ztrácejí pod bílou peřinou a jen vysoká věž kostela ční nad tím vším a ukazuje kamsi do nebes, jako by tušila, co se v příštích chvílích stane. Co by se mělo vůbec stát? Vánoce jsou přeci velmi zvláštní dobou, časem zázraků, kdy se dějí věci nepředstavitelné a ožívají kdejaké postavy a postavičky. Nevěříte? Já bych také nevěřil, kdyby se to opravdu nestalo. Ano, už vidím vaše zkřivené obličejy a slyším ono posměšné uchichtnutí, ale neříkej hop, dokud nepřeskočíš! No, s tím skákáním bych to raději nepřeháněl! Ale pojďme zpátky k našemu příběhu...

Byl štědrý večer a celé okolí vesnice tonulo ve tmě. Od visky se do všech stran neslo psí štěkání, nebylo to ono obyčejné: „haf-haf“, ale táhlé a teskné vytí, jako by i psi samotní vzpomínali na svá mladší léta a přemýšleli, co že to dostanou k Vánocům pod ten pomyslný psí stromeček. Avšak nepředbíhejme! Nuže po zapadané pěšině nad vesnicí se kdosi táhl s plným rancem. Někdo by mohl namítat, cože tam dotyčný dělal právě na Štědrý den, lépe řečeno právě na Štědrý večer? Kdo by se tahal s tak velikým nákladem vysoko ve stráních nad vesnicí? Nenechme se však zmást klamným dojmem. Ona postavička se zvesela prodírala sněhem a se zalíbením sledovala vesnici i s kostelíkem, který čněl k nebi jako novoroční raketa. Možná byla na vkus obyčejných lidí jeho věžička opravdu až příliš vysoká, ale nemůžeme se přeci míchat do plánů stavitelů kostela. Třeba chtěli být blíž Bohu a nakonec, kostel tu již stojí, čili: „Pozdě bycha honit!“ Ono není kostel jako kostel a tento docela obyčejný vesnický kostel se stal nechtíc svědkem jistého malého karambolu (nakonec byl snad i „rád“, že mu ta jeho věžička neupadla)!

Ale zpátky k naší malé postavičce... Kdyby ji někdo spatřil, hrozně by se podivil, cože to potkal za tvora, ne-li bytost z jiného světa. Malý tvoreček měl na sobě hezký kožešinový kabátek a k němu čepičku s velkou bambulí. Od pasu dolů byl však bez oblečení a bosýma nohama ťapal ve sněhu, jako by jej malé nožky ani v nejmenším nezábly. Zdálo se, že by se podivila i samotná zvířátka, kdyby všechna nebyla navečer ve svých norách a netěšila se z Vánoc! Co na tom, že spolu seděli zajíci s vlky a liškami? Mezi námi, jeden nemá zdání, co se stane, až náš vánoční čas skončí? Možná mají zajíci o sobě příliš valné mínění, nebo je také docela otupila reklama na Svátky pokoje a míru, které jsou přeci jen jednou za rok, tak proč neuzavřít mezi sebou, alespoň dočasný, smír? Takový sváteční klid zbraní není k zahození! A proto se zvířátka spolu sešla v těch největších norách pod převisy a zpívala si přiopile vánoční písně a koledy! Tu se ozývalo: „Rolničky, rolničky...“ Tu zase: „Tíše a ochotně...“ A jednou dokonce i „Tichá noc...“ Postavička se nevěřicně zastavila a naslouchala zvířecímu zpěvu, do kterého se tu a tam ozýval ještě jiný zvuk, který připomínal zvonění rolničků a jakési podivné: „Jo-ho-ho!“

Náš milý tvoreček (s holou zadnicí) jen tiše pokrčil rameny a dal se také do prozpěvování! Hned se mu lépe šlo a bez ohledu na množství sněhu přidal do kroku a bambule jeho huňaté čepice se mu

vesele kývala sem a tam. Sníh bod bosýma nohama mu vesele křupal. Vítr nefoukal a kdesi dole svítila ona zapomenutá víska. Kostelní zvon odbíjel desátou hodinu večerní a k tomu padaly z nebe docela veliké vločky sněhu. Dole ve vesnici se lidé zvolna trousili mezi domy a kostelíkem a popřávali si všechno nejlepší. Čas od času jim také do uší zaznělo tajemné vyzvánění rolniček, avšak žádné saně tažené koňmi nebyly nablízku. Vesnička nebyla tak velká, aby mezi jejími konci muselo být použito koňského potahu. V oknech domů svítily vánoční stromečky a natěšené děti, které ještě nespaly, čekaly, kdo že jim to přinese letošní dárky. Lidé však některé tvory nemohou spatřit, ne však proto, že by šlo veskrze o tvory pohádkové, avšak kouzelné. Jeden z nich se zvolna blížil k naší vísce, měl zpoždění a dobře si byl tohoto faktu vědom. Ale letos si čas Vánoc vychutnával až příliš labužnický, že mu ta cesta mezi domácnostmi trvala poněkud déle. No prostě balada! Ranec na jeho zádech se pohyboval podle toho, jak se náš neznámý brodil sněhem a co na tom, že měl docela holou prdelku? Co tě nezabije, to tě posílí! Zdálo se, že nebylo na světě ničeho, co by dokázalo pokazit tuto nanejvýš sváteční náladu a atmosféru, kdyby však, ano kdyby...

Asi v půli cesty k vesnici se z ničeho nic ozvala hrozná rána. Jako když z nebe spadne kometa. Kus před naším neznámým se zvedl k nebi obrovský oblak rozvířeného sněhu. Do hlasitých nadávek (a onoho: Jo-ho-ho!) se vmísilo zvonění rolniček, podivné mručení sobů a třeštění dřeva! Z okolních stromů se k zemi snesly laviny sněhu a zasypaly všechno to nadělení, včetně našeho malého naháče, který tou ránou upadl na záda, ztratil čepičku a k nebi mu trčely obě holé nožky, včetně toho ostatního! Jeden by si vzpomněl na jisté úchyly, kteří chodí po parku jen v baloňáku a rozepínají jej před kdejáky ženy a dívkami. Náš malý tvoreček na tom byl obdobně, jen nemusel nic rozepínat! No prostě děs a hrůza. Naštěstí zde nebyla po ruce žádná žena, ani dívka, i když, kdo by se pohoršoval nad obnaženou (skoro dětskou) prdelkou? To ostatní raději pomíneme!

Co bylo dál? Sníh se stále pomalu a tiše vznášel k zemi, psi nepřestávali výt, jen ten kostelní zvon byl již zticha a ničím nerušil ono obrovské překvapení, které se stalo takřka beze svědků kdesi vysoko nad vesnicí ve strání zapadané sněhem. Náš malý tvor se konečně vyhrabal ze sněhu a díval se na tu spoušť. Všude okolo byly rozházeny dárečky v podobě různě velikých balíků. Kam až jeho oko dohlédlo, se válely pestrobarevné krabice s překvapením a on neměl tušení, které z nich jsou jeho a které... Čí jsou ty ostatní dárky? Zeptal se v duchu. V ruce držel roztrhaný ranec. A jelikož byl bezedný, stále se tou dírou sypaly dárky a zvolna se sunuly po sněhu po svahu dolů. Ano, jistě už tušíte, o koho jde! Náš malý tvoreček (s holou prdelkou) není nikdo jiný, než-li Ježíšek! Určitě můžete namítnout, že holý zadek mají jen Amorové (či Amorci), andělé, kteří střílejí do zamilovaných své šípy... Chyba lávky, náš malý Ježíšek měl také jen hezký kožíšek a huňatou čepičku. Na kalhoty a botičky mu už jaksi nezbylo a sám byl rád, že nemusí pořád ležet v jesličkách a čekat na bůhví co...

Kdo byl však ten druhý? Strůjce toho všeho? Od té rány byl dotyčný zcela tiše. Dokonce i jeho potah se kamsi ztratil. Po řidiči tohoto tajemného dopravního prostředku nebylo ani památky. Patrně byl zasypán sněhem a mašlemi obvázanými krabicemi, které se válely všude okolo. Zůstaly jen rozbité saně a hromada dárku. A když myslím hromada, tak myslím velikou hromadu! Tak velkou, že by se za ni nemusela stydět kdejáka skládka... Ale vraťme se raději k onomu vskutku delikátnímu neštěstí. Ano, neštěstí, protože se ve tmě nad krajem, kde dávají lišky dobrou noc, takřka srazili dva aktéři, kteří rozdávají natěšeným dětem své dárky o Vánocích! Tvoreček tušil, že má celou dobu nekalou konkurenci, která se mu plete do řemesla, ale že by (ona konkurence) začala používat také jisté špinavé praktiky, jakými mohou být i osobní útoky? O koho že vůbec jde? No přeci o Ježíška a... Rozbité saně, zmizelý potah sobů a hromada dárku vám nic neříká? Ano, zajisté, nejde o nikoho jiného, než-li o Santu Clause! Nejasné tušení se proměnilo v tvrdou realitu, Ježíšek v tom nebyl sám

a jeho obavy se staly skutečností! Co však dělá na zemi a proč nelítá na nebi? Jako bych to už neříkal, za všechno může ten zpropadený kostelík...

„Co ty tu s holým zadkem uprostřed sněhových závějí?“ zeptal se Santa Ježíška nevrle.

„Ty jsi ten...“ začal Ježíšek pomalu.

„Santa!“ řekl mu tvor zpoza hromady krabic, ze které se marně snažil dostat ven. „Prostě Santa Claus! A ty...“

„Ježíšek, jen Ježíšek!“ pokrčil tvoreček rameny. „Cos dělal?“

„Vozím dětem dárky! Co tu děláš uprostřed zimy a sněhu?“ podivil se Santa.

„Já nic, já tu jen procházel...“ pokrčil Ježíšek rameny. „Co tu nacvičuješ? Pořádáš manévry? Copak se ti stalo, žes mi slítnul skoro na hlavu? Dárky mám v hajz... Rozsypané všude kolem a dívám se, že na tom nejsi o nic lépe! Kdo tě učil řídit?“

„Takže konkurence?“ zachmuřil se Santa. „Tušil jsem to...“

„Jo...“ souhlasil Ježíšek. „Já také, ale copak je na světě málo dětí? Ještě jsi mi neřekl, co se stalo, žes mi spadl na hlavu... Dokážeš si představit, co by se stalo, kdyby se ti podařilo mě přizabít?“

„Jo, měl bych více práce!“ zabručel Santa.

„Takže to nebylo naschvál?“ zeptal se jej Ježíšek poněkud jízlivě.

„Ne, byla to jen nehoda, na mou duši! Papíry na soby a sáně nemám, ale nikomu to neříkej... Zatracený kostel!“ utřel si Santa nuditel u nosu a posadil se. Nyní vypadal jako velký obtloustlý sněhulák. Smutně se díval za svými věrnými a milými soby, kteří byli momentálně kdoví kde. Tou děsnou řachou a dost tvrdým přistáním se docela vyděsili a prostě vzali kramle! No ano, všichni zdrhli a dokonce ani ono cinkání rolničků je neprozrazovalo, patrně se zaběhli hodně daleko od místa srážky...

„Šťastné a veselé!“ řekl mu Santa, avšak Ježíškovi se nezdálo, že by byl plně ve své kůži. Santa vypadal, jako by si sedl přinejmenším do mraveniště lesních mravenců, kteří koušou jako najatí. Kdoví, možná také slaví své mravenčí Vánoce, ale jaké dárky si pak rozdávají, to Ježíšek při své vševědoucečnosti opravdu (ani ve snu) netušil.

„Co se tak ošíváš?“ vyzvídala Ježíšek a sedl si blíže k Santovi. Vůbec mu nevadilo, že sedí ve sněhu. Může být Ježíškovi zima? Patrně ne! Santa se na chvíli zvedl a sáhl si dozadu na kalhoty.

„Mám v zadku třísku! Zpropadené sáně! Jsou na hadry! Nůše jsou také celé rozlámané a dárky... Tyhle Vánoce budou patrně stát za starou...“

„...belu!“ souhlasil Ježíšek. „Bolelo to moc?“

„Co jako?“ zeptal se jej Santa a vytáhl si malou placatku, ze které se zhluboka napil. „Aha, jo. Ne!“

„Nějak to z tebe táhne, Santo... To se nestydíš, řídit pod vlivem alkoholu?“ zamračil se Ježíšek.

„Takhle jsi zkazil dětem Vánoce, co teď dostanou pod stromeček?“

„Co já vím?“ pokrčil rameny pro změnu Santa Claus. „Piju už od doby, co roznáším dárky a ještě se nikdy nic nestalo! Kdyby tam ten kostel nestál...“

„A cos dělal, pro Krista!“ zeptal se jej Ježíšek vážně.

„Ale, nějak jsem si špatně vypočetl výšku a chtěl jsem mít také dřív padla! Když se řítíš po nebi neskutečnou rychlostí a rozhazuješ dárky do komínů, taky se občas trochu sekneš v propočtu dráhy a vektoru rychlosti... Prostě jsem to napálil do toho křížku na věži toho kostelíka, dostal jsem smyk, neukočíroval jsem to a výsledek je tady na zemi... Ach jo!“

„Hm...“ řekl Ježíšek, jako by všemu rozuměl.

„Nedáš si?“ zeptal se jej Santa a poposedl se. „Ta tříška byla pořádně velká. Pálí to jako čert!“

„Zkus si sednout holým zadkem do sněhu, jako já...“ řekl mu Ježíšek.

„Pomáhá to?“ zamyslel se Santa a chystal se sundat si kačata.

„No,“ řekl si Ježíšek nahlas a na chvíli se odmlčel. „Když se tak dívám... Raději to nezkoušej!“

„Kde teď vezmu nové sáně a soby?“ zabědoval Santa. „Tahle noc taky nebude trvat věčně! A co kouzlo Vánoc? Je v tahu...“

„No, myslím, že na nás lidi už nevěří! Snad jen malé děti!“ řekl mu Ježíšek smutně. „Zázraky bohužel dělat neumím... Sáně ti nepřičaruji!“

„A kvůli čemu to asi tak dělám, když ne kvůli dětem?“ zahulákal Santa. „Vážně si nedáš? Někde tu mám takový malý a kouzelný stromek... Počkej, dárku máme přece kolem sebe rozházených dost, co kdybychom si udělali také jednou docela soukromé Vánoce? Že neděláš zázraky? A odkud máš ty dárky?“

„Od mamky a taťky!“ řekl mu Ježíšek a podíval se na nebe poseté spoustou blikajících hvězd. „Doufám, že se nedívají, to by byl vážně mazec!“

„Mamka s taťkou?“ zamyslel se Santa. „Aha, ty myslíš Josefa a Marii... No, možná to nebude zas tak zlé, jak to na první pohled vypadá!“

„Stromek říkáš?“ pousmál se Ježíšek. „Podívej kolik je tu stromů... Víš ty co, dej sem tu placatici, snad se mamka s taťkou nekoukají... Už mě to vážně sere! Takhle mi zkazit dobou náladu...“

„Já za to nemůžu...“ bránil se Santa a hlasitě kýchl, až ze stromů popadal zbytek sněhu, který neshodil Santův malý a úsměvný karambol. „Moje stará mě zabije! Víš ty co? Než dorazí, uděláme si také ten Štědrý večer, co říkáš“

„Ale jo,“ mávl Ježíšek rukou. „Teď už je to stejně všechno jedno...“

„Tak jo!“ souhlasil Santa a vykouzlil stoleček, na něm stromeček, který ozdobil stříbrnými třásněmi a malými svíčkami. „Nemáš hlad? Stará mi dala sebou svačinu!“

„Ty máš ženu?“ podivil se Ježíšek a vrátil mu placatou láhev. Trochu se při tom zakuckal, ale co byste čekali od malého dítěte? Pšt, nikomu to neříkejte, děti pít nesmějí! I když Ježíšek není zas tak docela obyčejné dítě, že?

„A kdo myslíš, že mi balí dárky a žehlí oblečení?“ vysmrkal se Santa do červeného kapesníku. „Jak já tu červenou nesnáším... To je děs! Každý rok stejné oblečení a stejná práce! Je to k posrá... Pardon!“

„No, být pořád malým dítětem také není žádná slast!“ řekl mu Ježíšek po pravdě. „Taky už si říkám že se na to... Však víš! Lidé už nejsou tím, čím bývali a pro děti to platí obzvláště...“

„Veselé Vánoce!“ řekl mu Santa znovu a podal mu veliký balíček.

„To je pro mě?“ zeptal se jej Ježíšek se slzami v očích. „Dík! Ještě jsem žádný dárek nedostal. Tys tak hodný, Santo! Skoro bych ti tu srážku i odpustil...“

„Hm... Kde mám ten mobil, budu muset zavolat odtahovku... Těch dárku je vážně škoda! Nechceš zajet k nám na Severní točnu? Tady je stejně nuda a už to letos nestihneme!“ řekl mu Santa bodře.

„To je fakt!“ souhlasil Ježíšek. „Je-e! Kalhoty a botičky! To je síla! Kdo se má pořád tahat s tím holým zadkem!“

„Jsem rád, že se líbí!“ zakřenil se Santa a znovu kýchl. „Stará tu bude za chvíli!“

„A nebude se zlobit?“ zeptal se jej Ježíšek, nyní už plně oblečený. Jeden by jej ani nepoznal. Po pravdě, kdo ví, jak takový Ježíšek vypadá? Santů je všude plno, myslím jeho napodobenin! Živých nebo umělých! Samí červení pajd'uláci s bílými vousy a mošnou, nebo pytlém dárku na zádech... A málem bych zapomněl, se zaparkovanými soby nedaleko. Jenže, kdepak je těm pravým sobům konec? Kdoví?

„Santo, já tě snad zabiju! Cos zase vyváděl?“ volala po chvíli jeho žena. No, vypadala docela jako on. Také měla na sobě červené oblečení. Červenou čapku s kučkou, červený kabátec a červené kalhoty. Jen vousy jí chyběly, namísto nich měla vpředu takové zvláštní hrboly, nebo snad boule? Byly dva a lidem jim říkají prsa. No, nevím, co na nich lidé vidí...

„Ale...“ mávl Santa rukou. „To jsou dneska Vánoce!“

„Byl to jen docela malý smyk!“ bránil jej Ježíšek.

„Ježíšku na křížku!“ zvolala paní Santová. „Ty jsi určitě Ježíšek! Co tu děláš? Nechceš jít k nám na kafe a cukroví?“

„Ale jo!“ usmál se Ježíšek. „Letos si budou muset lidé vystačit sami!“

„Svatá slova!“ řekla bodře paní Santová a otočila se ke svému muži. „Abys věděl, ožralo jeden, soby máš v garáži a nové sáně ti udělali skřítkové! Pěkně jsem je poprosila! Ještě jednou a vezmu ti řidičské oprávnění na sobí potah a sáně, jestli jsi jej už dávno neprochlatal! Kde máš tu flašku!“

„Jakou flašku?“ zeptal se jí Ježíšek.

„Ty jsi také s ním!“ zamračila se naoko paní Santová. „Tak dobře, sedejte do mého náhradního spřežení a jedeme na Severní pól, tady taky dávají lišky dobrou noc...“

„Jedeme domů, jo-ho-ho!“ zvolal Santa vesele a pomohl Ježíškovi do saní.

„Šťastné a veselé!“ řekl Ježíšek paní Santové a mrkl na ni okem. „Nestojí to vždycky za to?“

„Ano, jen nikdy nevím, co ten můj starý vyvede!“ řekla mu Santova žena s úsměvem. „Hyje, jedeme domů! Tak sebou hněte, kůže jedny líné... Neboj, Ježíšku, jsem hodná, jen je musím často popohnat, abych se dostala včas tam, kam chci!“

„Já vím!“ řekl Ježíšek smutně.

„Kde má tu flašku?“ zeptala se jej šeptem, aby ji Santa neslyšel. „Zase chlastal ve službě, že jo?“

„Ale neříkejte mu to! Myslel by si, že se jej chci zbavit, jako nekalé konkurence!“ přikývl Ježíšek. „Dohromady se přece nic nestalo! Dneska je tak krásně... Už se těším na cukroví, paní Santová!“

„Já jsem to všechno slyšel!“ řekl Santa Ježíškovi. „Ale to nevadí, stejně by na to má stará přišla!“

„Jo,“ souhlasil Ježíšek. „Všechno vím, ale jedno jsem nevěděl, že se spolu takhle srazíme!“

„Slibuji ti, že už nebudu pít!“ řekl mu Santa. „Alespoň ne, když budu řídit! Ale bude to těžké...“

A stalo se. Sníh dál padal z nebe. Byla hluboká noc a na nebi zářily tiše hvězdy. Vítr měl volno a také kdesi slavil a světélka v nedaleké vísce pomalu, ale jistě začala zhasínat. Štědrý Večer zvolna končil. Děti dostali své dárky a co na tom, že nebyly od Santy či Ježíška? Proč by jednou nemohly být ty Vánoce také, tak nějak, jiné? A co se týče rozsypaných dárků, rozbitých saní, košů a pytlů, všechno to nepotřebné harampádí zmizelo, jako mávnutím kouzelného proutku. Jen lidem bylo od té doby divné, proč je ta kostelní věž zdejšího svatostánku tak nějak nakřivo! Přičítali to sněhovému nadělení a ani ve snu by je nenapadlo, že za to může Santa, který řídil své sáně se sobím potahem pod vlivem bůhví čeho! Jeho drahá polovička se také nepřizná (bez mučení) co že to vlastně vaří (na tom Severním pólu) svému Santovi za samohonku, když má pořád tu rýmu?

Tak lidičky, přeji vám všem šťastné a radostné Vánoce! A že jsou bez Santy a Ježíška? No, věru, patrně zůstali na tom pólu, když přišli na to, že si lidé ve všem vystačí sami. Ono to leknutí pro jednou docela stačilo a Ježíšek byl rád, že může chodit konečně oblečený. Konec dobrý, všechno dobré. A ještě jedna věc, neříkejte to Ježíškovi ani Santovi, nebo se příštích Vánoc nedožiju... To víte, také s nima není někdy žádná legrace a tajemství má zůstat přeci jen tajemstvím! Tak se mějte, lidičky, dobrou noc vám přeji a hezké sny! O čem? Třeba o Santově karambolu a jeho opilých

sobech! Že je tento příběh jen těžko uvěřitelný? Řekněte to těm sobům... Jo-ho-ho!

Poznámka: V příběhu nebylo ublíženo žádnému sobovi! Santa ani Ježíšek nedošli úhony. Žádná pojistná událost nahlášena nebyla a co se týče ztráty dárku, byly všechny nahrazeny o příštích Vánocích. Pokud tedy budete čekat (marně) na své dárky, hledejte vinu někde jinde a ne ve Vánocích!

